Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Ewald, Th.
Titel | Title:	Jomfruen fra Ellinge : historisk Roman.
Alternativ titel | Alternative title:	Kongens Elskerinde, Edele Jernskæg.; Edele Jernskjæg.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : "De tusind Hjem", 1918
Fysiske størrelse | Physical extent:	208 s.

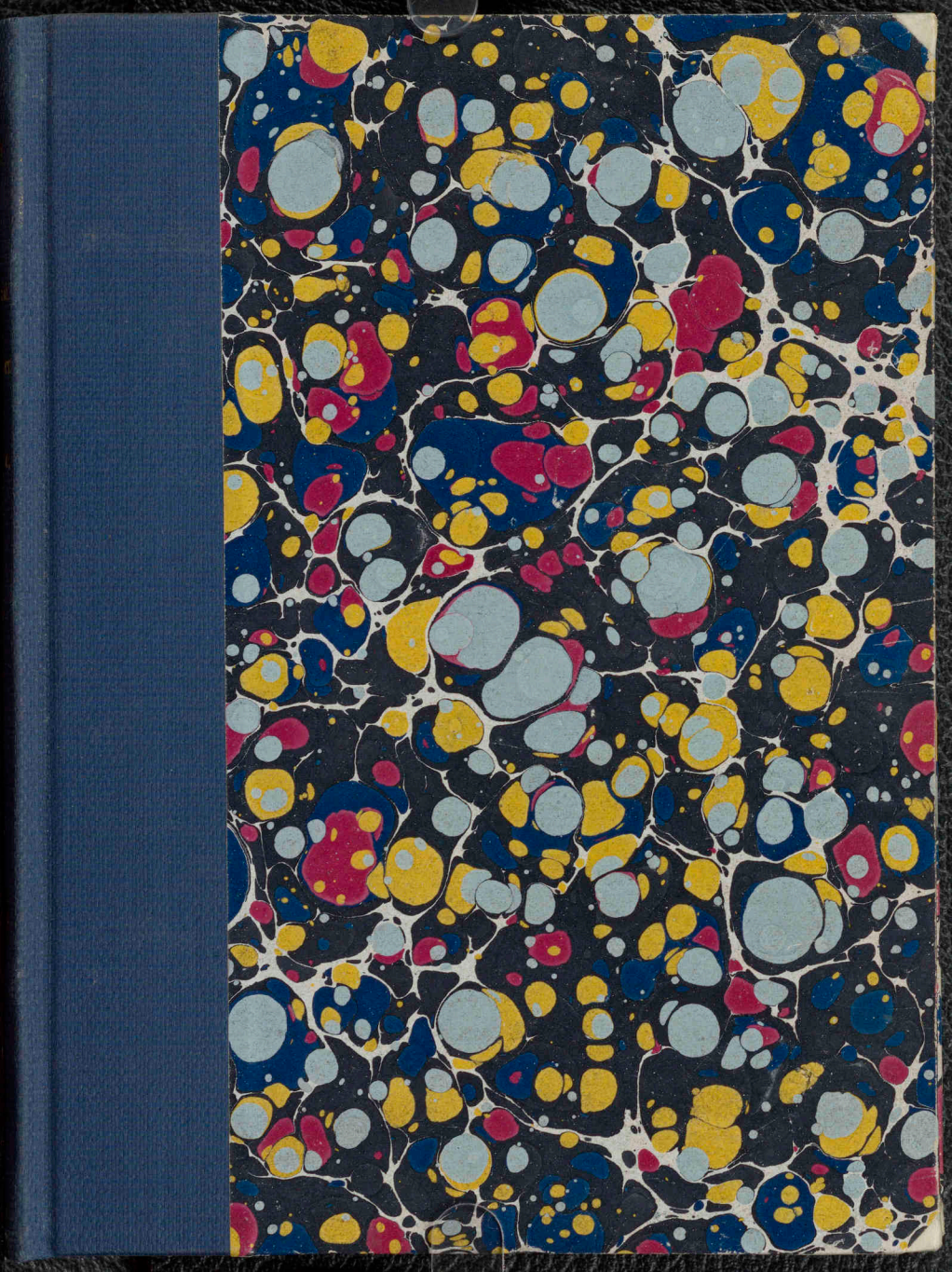
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57, - 125

Det Kgl. Bibliotek

130024709631

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DE TUSIND HJEM

Nr. 24 B | Abonnement tegnes paa alle Posthuse, Brevsamlingssteder og hos Landposten. Kr. 1,25 Kvt. | 16 Juni 1918 | Redaktion og Ekspedition: Havnekvarsgade Nr. 25 København K. — Telefon Vester 5870. | 18 Aarg.

„DE TUSIND HJEM'S BIBLIOTHEK:

Jomfruen fra Ellinge

Roman af Th. Ewald.

1918. 3332

De Tusind Hjems Forlag.

JOMFRUEN FRA ELLINGE

JOMFRUEN FRA ELLINGE

HISTORISK ROMAN

AF

TH. EWALD

KØBENHAVN
„DE TUSIND HJEM"S FORLAG
1918

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDHOLD

Første Kapitel: Paa Ellinge.
Andet Kapitel: Smaa Sammensværgelser.
Tredie Kapitel: Ramt af Lynet.
Fjerde Kapitel: Eske Fynbo bejler.
Femte Kapitel: Eske og Edele indgaar en Pagt.
Sjette Kapitel: Broder Laurids er snild.
Syvende Kapitel: Skærmydsler.
Ottende Kapitel: Hr. Mikkel paa Rejse.
Niende Kapitel: I Skæbnens Magt.
Tiende Kapitel: Udfrielsens Stund.
Ellevte Kapitel: Det forjættede Land.
Tolvte Kapitel: Kongen er bedrøvet.
Trettende Kapitel: Dansen gaar.
Fjortende Kapitel: Kamp og Sejr.
Femtende Kapitel: Julelaget paa Søholm.
Sekstende Kapitel: I Fejdens Tid.
Syttende Kapitel: I Lidenskabens Vold.
Attende Kapitel: Kongen bejler for Edele.
Nittende Kapitel: Elskovs Overmagt.
Tyvende Kapitel: Den bitre Tid.
En og tyvende Kapitel: Store Begivenheder.
To og tyvende Kapitel: Gemt er ikke glemt.
Tre og tyvende Kapitel: I Høstens Tid.

Frantz Christtreus Bogtrykkeri, København.

FØRSTE KAPITEL.

Paa Ellinge.

I Butterup Sogn paa Sjælland, just dér hvor Rejstrup og Tudse Aa løber sammen, laa Ellinge Gaard, den som nu er Hovedsædet i Baroniet Løvenborg. Oprindelig var det en Landsby, som tilhørte Absalon; han skænkede den til Sorø Kloster, og ved Mageskifte kom den senere ind under Roskilde Bispestol.

Midt i det femtende Aarhundrede var Jens Pedersøn af Ætten Jernskæg Roskilde Bisp; han gav sin Broder, Anders Pedersøn, Ellinge i Forlening, og efter ham gik Lenet i Arv til Sønnen, Mikkel Andersen Jernskæg, den navnkundige Jomfru Edeles Fader.

Endskøndt Mikkel Andersen nedstammede fra den berømmelige Peder Jernskæg, Valdemar Atterdags djærve Høvedsmand, var han dog en Fredens Mand; det saa man straks, naar man nærmede sig hans Borg. Ladegaarden laa for sig selv, udenfor Fæstningsværkerne, et let Bytte for en Fjende i Fejdens Tid. Og dér var baade Hestestald og Smedie, Bryggers og Bagers, saa Borgens Beboere vilde være temmelig ilde stedt under en Belejring. Gravene om selve Borgen var dybe og brede og Ringmuren høj,

men Vindebroen var altid nede, Nat og Dag. Om nogen havde villet overfalde Mikkel Andersen, da havde han ikke stødt paa anden Hindring end selve Hovedbygningens Mure; men de var ogsaa solide.

Der var indenfor Ringmuren kun denne ene Bygning — „Kernen", eller som Folkene spøgende plejede at kalde den „Faders Hat". Dér var nederst Køgerset, hvor ogsaa Pigerne sov; dér var Borgerstuen, hvortil en udvendig Stige førte op, saa man maatte gennem den, enten man vilde ned i Køgerset eller videre op i de øvrige Rum. Gennem snevre Vindeltrapper kom man op, først i Vinterstuen, hvor den hele Familie arbejdede og spiste og sov bag de store Sengeomhæng langs Væggene; dernæst i Riddersalen, hvor der i hver af de uhyre, tragtformige Vinduesfordybninger stod en rusten Kanon, hvis Munding truende pegede ud gennem den smalle Lysaabning.

Og allerøverst laa Fruerstuen, som kun benyttedes, naar Gaarden havde mange Gæster. Da sov Kvinderne her, og der var paa Dørens indre Side tre mægtige Slaaer ... et Værn, der nok kunde gøres nødigt. Thi selv om de fleste af Mændene ved Gæstebudets Slutning tumlede under Bordet, hændte det dog, at en eller anden endnu havde Kræfter til at stavre op ad Vindeltrappen og forsøgte paa at komme til at sige Kvinderne et kærligt Godnat.

Men Mikkel Andersen gjorde ingen Gæstebud mere. Han var til Aars nu, før af Mad og Øl og kær af Magelighed. Han havde ingen Ærgerrighed efter paany at hæve Slægtens Anseelse, og hans Hustru Margrethe, Anders Jepsens Datter af Særslev, hørte selv til en Æt, for hvilken det var gaaet tilbage; hun

var opfødt i trange Kaar og var nu sur og from, snar til Skænden og let til Taarer.

De, der havde kendt hende i hendes Ungdom, sagde, at saadan havde hun ikke været fra først. Munter og frisk var hun draget ind paa Ellinge ved sin unge Husbonds Side, kvidrende som en Lærke havde hun færdedes gennem det skumle Taarn fra Køgerset og helt op under Teglstenshatten, og hun havde langt hellere drukket sin Herre og hans Gæster til efter Dagens Jagt end givet sig ind under Husførelsens kedsommelige Pligter.

Forandringen i hendes Væsen var indtraadt samme Dag, som den kønneste af hendes Terner, den unge Lisbeth, hovedkulds havde maattet forlade Gaarden. Der gik endnu paa Ellinge en syttenaars Knøs, som de kaldte Eske Fynbo, og som fik sin Kost med Karlene mod at gøre en Smaadrengs Gerning; han lignede paafaldende Mikkel Andersens to Sønner, Laurids og Hans, saa det var intet Under, at man mumlede om, at han skulde være Lisbeths Søn. At han fik Lov til at vokse op under Fru Margrethes Øjne, tog mange som et Vidnesbyrd om, at et varmt Hjerte slog bag hendes bedske Ydre.

En tidlig Morgen først i Maj 1490 sad Mikkel Andersen paa Vægbænken i Vinterstuen, medens Fru Margrethe sad i en af Vinduesfordybningerne og spandt; Klokken var halvgaaen fem, og Mikkel havde netop sat Spegesilden til Livs; han sad nu og kiggede i Ølkanden, der var betænkelig nær ved at være tom; han kunde ikke rigtig bære det over sit Hjerte at drikke det sidste, for det var slet ikke saa sikkert, at han fik Lov til at faa en Kande til, nej

det var ikke; Margrethe var blevet svært nøjeregnende paa det sidste og vilde, at han skulde nøjes med otte Potter om Dagen, som Karlene fik. Og endnu havde hun ikke lukket Munden op, saa det var ikke godt at vide, hvordan hun var sindet i Dag.

„Det er koldt, hvad?“ sagde han prøvende. „Der staar en Kulde fra Fliserne, saa det gaar gennem baade Hoser og Sko.“

„Gaa ud og hjælp Folkene,“ sagde Fru Margrethe, „saa faar Du nok Varme i Kroppen. Du mener vel ikke, vi skal fyre om Dagen nu i Maj?“

„Kors, jeg mente kun, Du frøs kanske dér, hvor Du sidder lige ved Glughullet,“ sagde Mikkel. „Det er ellers svært, saa alting er sent i Aar. Jeg véd ikke af, jeg har hørt Kukkeren endnu, endda den plejer at komme fjorten Dage før Voldermisse.“

„Gør den?“ sagde Fru Margrethe tørt.

„Ja,“ sagde Mikkel, „og saa kukker den, til den ser den første Høstak i Bygvangen, véd Du vel man siger for et gammelt Ord.“

Han tømte mismodig Kanden og gik hen til et af Vinduerne, det nyttede nok ikke at snakke om Øllet nu, hun var saa tvær.

„Der løber Edele,“ sagde han, „saa Kjortelen fly'r. Nu skal hun vel til Skovs igen; jeg synes, Du skulde vogte lidt paa hende, saa nær hun er udvokset nu, alt i sit fjortende Aar.“

„Hun kan tidsnok komme til at sidde hen og græmme sig, om hun faar en Mand,“ sagde Fru Margrethe bittert; for hun fandt sin egen Ungdom igen i Datteren og holdt Haand over hendes Glæde,

hvorfor Mikkel ikke led Edele saa godt som hendes Brødre. „Om Du ellers vil vide det, saa bad jeg hende løbe om i Kaalgaarden og se til Bierne; nogen af os maa vel gøre Nytte for Føden, vi faar.“

Mikkel rømmede sig bistert og vandrede med lange Skridt rundt om den svære Stenpille, der bar Loftets Hvælving i Midten. Han var vranten over, at han ikke havde faaet Tørsten slukket; og skøndt han vidste, at det hævnede sig grusomt, kunde han dog ikke modstaa Fristelsen til at indlede en lille Skærmydsel.

„Du skulde ellers ikke sætte Edele saadan noget i Hovedet,“ sagde han ondt. „Det bliver dog Klosteret, der bliver hendes Lod, som de andres. Hvor skulde hun faa sig en Mand fra, siden jeg hverken kan fly hende Guld eller Gods?“

„Naa ja,“ sagde Fru Margrethe. „Klosteret er ikke det værste. Skøndt Gud Herren vide, hvor det skal gaa med Edeles lette Sind.“

„Saa skulde Du hellere holde hende til Alvor i Tide,“ sagde Mikkel og gottede sig over, at Formaningerne denne Morgen var faldet i hans Lod. „Edele faar at skikke sig i sin Skæbne som saa mangen Jomfru før hun. Det gør mig mere ondt for Drengene. Hans er jo stille af sig og from; men Laurids er skabt for bedre end Kutten. Havde Farbroder levet, havde han vel faaet Lenet efter mig; men det græmmer mig haardt, at jeg ikke evner at sætte Drengen paa en Gaard.“

„Du evnede vel det og mere til, om Du ikke kælede for din Vom, som Du havde din Salighedsport i den,“ sagde Fru Margrethe. „Dit Udkomme

var jo rigeligt, om det ikke gik lige fra Haanden og i Munden. Hvorfor lægger Du ikke noget til Side, om Laurids ligger Dig saa meget paa Hjerte? Kælderen driver jo af tysk Øl og Vin, og endnu i Gaar fik Du en Otting Østers."

„Osterlinger er godt," sagde Mikkel og smækkede med Tungen. „Du skulde smage dem selv. Og Tolderen i Helsingør skaffer mig dem jo billigt ... ellers mener jeg, det er lige meget nu; jeg er dog bleven for gammel til at lægge noget til Side. Hvad har Du ellers i Dag?"

„Det er Onsdag," sagde Fru Margrethe og rejste sig. „Saa kan Du vel tænke det selv."

„Gid Fanden havde de Fiskedage," brummede Mikkel. „Godt var det da, de Osterlinger kom i Gaar."

„Du faar nøjes med Bergfisk," sagde Fru Margrethe. „Østersen kan staa, for om her skulde komme Gæster til Huse."

Saa gik hun ud af Hallen, og Mikkel stirrede forbitret efter hende. Tænkte han det ikke nok ... nu gik hun naturligvis hen og syltede de rare Skaldyr ned, saa at al Friskheden og Havsaltet gik af dem.

Ærgerlig greb han sin Hue for at gaa over i Ladegaarden, da Døren gik op og Ellingepræsten, Hr. Severin traadte ind. Mikkel kylede Huen i Vejret, saa gammel han var, og gik Præsten i Møde med straalende Ansigt og udbredte Arme.

„Gud være priset og takket som sendte Jer herhid i en lykkelig Stund," sagde han bevæget. „Kom og sid, Hr. Severin, saa skal jeg ret straks skaffe os en Kande Øl."

„Hm," sagde Hr. Severin. „Jeg kommer ellers i et

alvorligt Ærinde; men naar det synker i Kanden, det klares bag Panden, og Drik paa Bord gi'r Venneord ... ellers vilde jeg trække en Lutendrank for, om I har noget blandet. Det meget Øl ligger mig saa koldt og tungt i min Vom."

Fru Margrethe kom ind i det samme med Lutendrank paa et Brædt; thi hun kendte Hr. Severins Smag og undte sin Præst det bedste. Saa satte hun Brødbrikker for dem og kom til Mikkels Glæde med de rare Skaldyr paa et Fad; hans Øjne stod stive af Forventningens Fryd, mens han brækkede dem op med sin Daggert og lagde de første for Præsten.

„Sandelig," sagde Hr. Severin .„I har det her paa Ellinge som en Fyrste. Jeg mindes ikke, jeg har smagt Osterlinger, siden jeg fulgte den unge Bille til Paris som Hovmester."

Han vilde netop føre den næste til Munden, da han pludselig blegnede og lagde den fra sig paa Brøddisken.

„Gud forlade mig min Synd," sagde han og slog Kors for sig. „Glemte jeg ikke rent, at det er Onsdag i Dag. Jeg kan ikke vide, hvad Osterlingen kan være for et Dyr."

„Hvad skulde det være andet end en Fisk?" sagde Mikkel med Munden fuld. „Den lever da i Vandet, ligesom Musling og Krabbe."

„Er det sikkert og vist," sagde Hr. Severin beroliget. „Krabben har jeg set svømme i Søen selv; men at Osterlingen var en Fisk, vidste jeg ikke."

De to Gamlinger hengav sig til stum Nydelse. Da Hr. Severin var færdig, tog han en dyb Slurk af Kanden og rakte den til Mikkel.

„Naa, Hr. Mikkel," sagde han og tørrede sig med Bagen af Haanden om sin Mund. „Nu takker vi Herren for disse gode Gaver og gaar til Sagen. Jeg drager i Morgen til Soer; vil I, at jeg da skal udrette det Ærinde, vi talte om forgangen Dag?"

„Hja," sagde Mikkel og skottede til Fru Margrethe. „Jeg véd ikke andet Raad. Laurids er snart atten Aar nu, og Hans seksten saavel; gaar de her længere, fanger de vel Nykker. Men haardt er det at være saa arm, at Ens Sønner ikke kan bære Navnet videre i Tiden; ikke øver jeg gerne Vold mod Laurids, før det gøres nødigt; vi faar vel helst lade Drengene svare for sig selv."

„Naa ja," sagde Hr. Severin skarpt. „I skylder jo saa dog Gud Herren en Tiende af Eders Eje, og jeg burde gaa i Rette med Eder, fordi I al Eders Tid var for god ved Eders Vom. Giver I nu Kirken Eders Sønner, da skaffer I Eder to Forbedere for Eders Sjæl."

Hr. Mikkel skottede sky til ham; men Fru Margrethe nikkede bifaldende og gik ned. Lidt efter kom hun tilbage med Drengene, der saa store de var blev staaende undseligt indenfor Døren og skottede skræmte til Moderen.

„Staa ikke dér og glo som en Gedde paa en Krog," sagde Mikkel barsk. „Gaa hen og byd Hr. Severin Goddag."

De to Drenge marscherede med lange Skridt hen til Præsten og gav ham Haandtryk med et kejtet Nik, og saa gik de i Staa igen. Hans var ligesaa ræd for Faderen som Laurids for Moderen, og ingen af dem kom nogensinde i Huset, før de blev hentet

derind. Hans saa forventningsfuld paa Præsten; men Laurids gumlede paa en Negl og tænkte, at om han var Gedden, da var Krogen sagtens gemt i Hr. Severins Person.

„Naa ja," sagde Hr. Mikkel vranten, „det er altsaa den værdige Hr. Severin, som agter sig til Soer Kloster, hvor Abbeden er hans særdeles gode Ven. Kan hænde, han kunde skaffe Jer an dér som Lægbrødre en Tid, medens I forbereder Jer paa at krybe i Kutten ... hvad siger I til det?"

„Aa jo," udbrød Hans med lysende Øjne. „Helst følger jeg Hr. Severin til Soer med det samme."

„Tal En ad Gangen," sagde Hr. Mikkel vredt. „Hans skræpper jo op, saa ingen kan høre, hvad Laurids siger. Hvad sagde Du, min Dreng?"

„Ingen Ting," sagde Laurids mut.

„Hm," sagde Mikkel. „Du mener sagtens, Du kunde nok leve Kutten foruden, hvad?"

„Mener og mener," sagde Fru Margrethe skarpt. „Hvad skal den Snak til? Om Hr. Severin gør sig den Umag, og Abbeden intet har derimod at indvende, da tænker jeg, at Laurids siger Tak til."

„Nej," skreg Laurids og gjorde et Spring mod Trappen. „Skikker I mig i Kloster, rømmer jeg."

Han skulde just til at forsvinde, da Hr. Severin lagde sin Haand paa hans Skulder og drog ham tilbage.

„Hvad er det da, din Lyst staar til?" spurgte han mildt. „Gaarden her er ikke din Faders, véd Du; agter Du at tjene Livet hen for Svend hos en fornem Herre?"

„Der bliver vel Krig engang igen," mumlede Lau-

rids. „Det er hændet før, at Kongen har givet Len til en Mand, som forstaar at bruge en Klinge.“

„Sandelig,“ sagde Hr. Severin, „Aanden er en Klinge og Ordet baade Pil og Skjold; den som er rustet med dem til Guds Ære, farer vel.“

„Det forstaar jeg mig ikke paa,“ sagde Laurids. „Jeg er en Jernskæg.“

Han saa foragtelig paa Præsten, der blev ved at være lige mager og kantet, hvor ublu han end aad og drak.

„Vist er Du en Jernskæg,“ sagde Hr. Severin, „og det taler kun til din Ros, at Du vil gøre Ætten Ære. Men Kirken er mægtigere end Kongen, min Søn, den giver gode Len til sine Tjenere; for en fattig Pog som Dig er Klosteret den snareste Vej til Magt og Hæder. Og saa er det jo kun paa Prøve for det første; synes Du ikke om det, kan det jo endda gøres om.“

Laurids saa studsende paa ham og sagde tøvende: „Naa ja, naar det kun er paa Prøve....“

Neden under Vinduerne hørte de i det samme en klar og trillende Sang.

„Det er Edele,“ sagde Hr. Mikkel spidst. „Hvad mener Du, Margrethe? Nu har Du faaet din Vilje, saa kunde vi kan hænde faa givet hende Gud i Vold med det samme.“

„Edele er jo kun et Barn,“ sagde Hr. Severin hastigt og kastede et Blik paa Fru Margrethe. „Hun har dertil i sin Fagerhed en Rigdom, som er bedre end Gods og Guld.“

„Ja,“ brummede Mikkel. „Naar Klerke og Kvin-

der spinder paa Rok sammen, saa har en Mand snart Strikken om sin Hals.“

Lidt efter kom Edele stormende ind i Hallen med det askeblonde Haar flagrende om sit friske Ansigt. Hun blev et Øjeblik staaende forvirret, da hun saa den store Forsamling og de højtidelige Miner; men saa fik hun Øje paa Præstens blussende Ansigt og de opstablede Østersskaller paa Bordet; hun klappede i Hænderne og raabte leende:

„Osterlinger, Osterlinger ... lille Mor, Du beder da Hr. Severin blive, saa vi kan faa Osterlinger til Davre, og saa faar jeg Lov til at smage paa den gamle Rhinske.“

„Barn,“ sagde Fru Margrethe og strøg Haaret fra hendes Pande, „som Du da farer! Vi sidder her og taler om alvorlige Ting. Hans og Laurids har besluttet at gaa i Soer Kloster.“

„Hans og Lau....“

Edele stirrede paa Moderen med aaben Mund; saa brast hun i Latter.

„Nej, véd Du hvad, Moder.... Laurids i Kloster! Og saa skulde maaske alt det dejlige, krøllede Haar rages af ham? Vil I ikke ogsaa sætte mig i Kloster? Tra, la, la, la, la.“

Saa satte de hende paa Skjolde,
de løfted under hende med Spjud,
saa løfted de hende saa sørgende
ad Kirkevinduet ud ....

„Laurids, staa da ikke dér saa tvær! Hvorfor siger Du ikke, at det ikke er sandt?“

Døren sprang op i det samme, og unge Torben Bille kom ind. Han løftede triumferende en mægtig

Ørred, han havde taget nede i Rejstrup Aa. Og det klarede op i Hr. Mikkels Ansigt.

„En Ørred, saa sandt jeg lever! Paa sine ti, elleve Pund. Gaa nu, Børn, saa kan I have Frihed Dagen ud, og Torben ogsaa.“

„Og Eske Fynbo med,“ sagde Edele indsmigrende. „Ogsaa Eske Fynbo, Far, naar han ikke er med, er der slet ikke noget morsomt ved det hele.“

„Naa ja,“ sagde Hr. Mikkel og rømmede sig forlegen. „For én Gangs Skyld ... men ingen af Jer render til Skovs før Davre.“

Fru Margrethe og Hr. Severin havde tilkastet hinanden et meget sigende Blik.

ANDET KAPITEL.

Smaa Sammensværgelser.

Ude bag Staldene, i Humlehavens yderste Hjørne, laa Ungdommen hen under Nadvertid i Græsset og slikkede Sol. Det havde været en bevæget Dag; Hr. Severin havde tømt mangen Kande Vin efter Davre, og baade han og Hr. Mikkel var bleven saa oprømte, at Edele havde maattet synge for dem alle de Viser, hun kunde. Inden Præsten var draget af Gaarde, havde han taget det Løfte af den omtaagede Lensmand, at Edele skulde følge ham til Soer og klostergives med det samme.

„Ha, ha, ha,“ lo Edele, „saa drukne var de baade, at de vilde give mig i et Munkekloster! Skulde jeg endelig til det, var der sagtens ogsaa mer Moro dér end hos de sure Nonner.“

„Skik Dig, Edele,“ sagde Hans strengt. „Tak Du Gud, om Du bliver klostergiven, inden Satan faar Dig i sine Garn.“

„Hejsan, hvor han prædiker,“ lo Edele. „Du er saamænd født kronraget, lille Hans, og jeg glæder mig rigtig til at se Munkekutten om dine skæve Ben.“

Hun sad oppe paa Diget og slog overgiven Fødderne mod hinanden. Saa sang hun en Vise, som nylig havde faaet Mikkel og Hr. Severin til at le, saa Taarerne randt:

Hør, hvad jeg siger for sand, Du Smaa:
Lopper og saadant lad fare og gaa!
Ser Du det paa en anden, gør ikke Spe!
Lad som Du det monne ikke se!

Torben Bille lo overlydt, Hans forandrede ikke en Mine, Laurids sad tvær og tavs. Et Stykke fra de andre laa Eske Fynbo paa Maven med Hænderne under Hagen og stirrede ufravendt paa Edele med et glødende Blik.

„Æh bæh,“ sagde Edele og kildrede Laurids med en Pilekvist under Næsen. „Ligger Du dér og beder din Paternoster bagfra? Det skulde have været mig, de havde budt at krybe i Kutten, naar jeg ikke havde Lyst! Jeg skulde have let Hr. Severin lige op i Synet.“

„Naa,“ sagde Laurids med et mørkt Blik. „Jeg er der da ikke endnu. Og saa er det jo kun paa Prøve.“

„Pyt,“ sagde Edele, „er Du saa dum? Det er naturligvis bare noget, Præsten har smurt Dig om Munden med for at faa Kløer i Dig; naar Du først

er i Soer, sidder Du saamænd fast som en Flue i en Klat Sirup. Aldrig havde jeg troet, at Du var saadan et Mæhæ."

Laurids rejste sig trevent og gik; da han kom forbi Edele, hviskede han med Munden tæt ved hendes Øre:

„Bi Du bare! Jeg rejser ikke til Soer uden for at faa Lejlighed til at rømme. Men sig det ikke til Hans, den Hængehest, for han sladrer."

Han fløjtede ad en stor Jagthund, der laa og gispede inde under Humlestængernes Skygge, og gik op imod Gaarden; Hans fulgte ham; men Torben og Eske blev liggende, hvor de laa.

„Skal Du ikke med, Torben?" spurgte Edele drillende. „Du plejer jo ellers at følge Laurids som en Dogge."

„Nej," sagde Torben med et ondt Blik til Eske Fynbo. „Jeg kan dog ikke ret vel lade Dig blive ene tilbage med en Svend."

„Naa," lo Edele, „hvad er Du saa selv, om jeg maa spørge? Jeg mente ellers, Du og Eske søbede af samme Fad."

„Ja," sagde Torben værdigt. „Jeg er her for at lære ridderlig Skik, og maa finde mig i at dele Folkenes Kaar en Tid. Men Du maa dog vide, at jeg er af god og gammel Æt."

„Pyt," sagde Edele og purrede ham med Vidjen i Haaret. „Du har nu da vel heller ikke uden én Fader og Moder som vi andre."

„Vil Du vide det," sagde Torben hidsigt, „saa har min Slægt siddet her paa Ellingegaard før din."

„Bild mig det ind," sagde Edele tirrende. „Aldrig

har der siddet nogen Bille her paa Ellinge, det jeg véd af."

„Ikke det," sagde Torben og rejste sig, rød af Vrede. „Da stammer jeg dog ned fra Barnum Eriksen, som ejede Gaarden her, medens din Fader kun har den til Len. Og Barnums Bedstefader var Hertug Erik af Sønderhallands Søn, og Erik var Knud af Laalands Søn, og Knud var Valdemar Sejrs Søn med Esbern Snares Enke..."

Edele lagde sig tilbage paa Diget og brast i Latter. Torben blev lige saa bleg, som han før havde været rød, og raabte rasende:

„Ja, jeg forstaar nok, at nu har jeg igen været din Nar; men den, der ler sidst, ler bedst."

Han skulede forbitret til Eske og fo'r saa op imod Borgen. Næppe var han af Syne, før Eske rejste sig; Edele fo'r om hans Hals og gav ham et smeldende Kys midt paa Munden.

„Det var det, Du skulde have," sagde hun og lo. „Torben er nem at blive af med, og saa er det saadan Moro at tirre ham, saa ætstolt han er."

„Edele," sagde Eske Fynbo og tog fast om hendes Hænder. „Den Dag kommer, da de sætter Dig i Kloster med."

„Tror Du?" sagde Edele og lo igen. „Saa faar Du sandt for Herren komme og tage mig derfra."

„Ja," sagde Eske alvorligt. „Sætter de Dig i Kloster, saa kommer jeg og tager Dig derfra.

Haand i Haand løb de to Unge op imod Borgen for ikke at komme for sent til Nadver.

Fru Margrethe var ikke vel; hun gik til Sengs straks efter Maaltidet; hun klagede hyppigere og

hyppigere over, at Hjertet somme Tider hamrede, som om Brystet skulde sprænges; og saa kunde det puldselig være, som hørte det ganske op at slaa. Hun laa utaalmodigt og skyndte paa Mikkel, der ikke kunde blive færdig med Ølkanden; Saltfisken fra Nadveren brændte ham endnu i Halsen. Men omsider krøb han under Dynen for Husfredens Skyld.

Han laa og ærgrede sig længe og pintes af Tørsten og tænkte, at Livet var dog ledt og kedsomt, naar man ikke evnede at være Mand i sin Gaard. Lidt efter saa han, at Fru Margrethe sov fast; men da han kiggede over til Sønnernes Seng, laa Laurids endnu med Hænderne under Nakken og stirrede tungsindigt ud i den halvlyse Aften.

„Sover Du ikke?“ hviskede Mikkel. „Du skal ikke ræddes for det med Klosteret; det er jo kun paa Prøve.“

„Mon?“ sagde Laurids dæmpet. „Det skal Du i alle Fald vide, at Munk bliver jeg ikke. Jeg vil være Ridder som Du; tvinger de mig, saa rømmer jeg derfra.“

„Det faar blive din egen Sag,“ sagde Mikkel. „Dér kan jeg ikke hjælpe; der er nu engang det, som gør, at Moder er stærkere end jeg.“

Han sukkede tungt og vendte sig; men lidt efter rejste han sig over Ende og hviskede:

„Sover Du, Laurids? Tag og lyt om Folkene er gaaet til Ro.“

„Nej,“ sagde Laurids henne fra Døren, „de sidder og ler, og der er En, som synger.“

„Skal vi liste derned?“ sagde Mikkel og lo sagte. „Saa tager vi en Kande Øl endnu og faar Anders til

at fortælle om Krigen; naar Moder først sover, vaagner hun ikke saa let.“

Lydløst kom de i Hoserne og sneg sig ned ad Vindeltrappen. Og Time efter Tid sad Hr. Mikkel og hans Søn i Borgerstuen og fandt mellem Svendene den Munterhed, som oppe i Vinterstuen længst var død.

TREDIE KAPITEL.

Ramt af Lynet.

Sommer gik og Vinter gik, Hans og Laurids sad forlængst i Sorø Kloster, og Edele var blevet bredere baade om Bryst og Hofte end i Fjor; fager var hun som altid, og munter Dagen lang.

En raakold Aprilaften havde Hr. Mikkel og Fru Margrethe været ude i Ladegaarden sammen for at se til Kornloftet, og Snesjappet var sivet baade gennem Sko og Hoser. Nu laa de paa hver sin Løjbænk og strakte de nøgne Fødder frem mod det knitrende Baal i Kaminen for rigtig at blive bagt igennem.

Mikkel ræbede af Velvære — i salig Ihukommelse af det Lam, han havde faaet til Nadver; og Fru Margrethe havde endda paa egen Haand sat en Kande Kryddervin paa Gulvet ved hans Side. Men han følte sig alligevel ikke rigtig tryg til Mode, han havde altid den ulykkelige Skæbne, at naar han laa som nu og følte sig som i Paradis, da blev gerne et ubehageligt Emne bragt paa Bane; eller var det Fru Margrethe, der søgte at gøre ham blid med Mad og Vin, før hun saarede hans Sind?

„Ak ja,“ sukkede han uvilkaarligt og rakte sig,

„ingen Ting er fuldkomment paa denne syndige Jord.“

„Nej, jeg tænker just paa det samme,“ sagde Fru Margrethe hastigt. „Nu var Edele saa frisk og munter, ret en Solstraale i mit sørgelige Liv. Men jeg frygter for, at min Kærlighed til hende har gjort mig svag.“

„Just det, just det,“ sagde Mikkel Andersen ivrigt. „Har jeg ikke sagt det ofte nok? Hun er for let af Sind; skik hende i Kloster som Drengene jo før jo hellere.“

„Ja, ikke sandt,“ sagde Fru Margrethe bittert. „Min kødelige Datter skulde jages af Gaarden for din uægte Søns Skyld? Nej, Mikkel, Eske Fynbo skal herfra, og det hellere i Dag end i Morgen.“

„Hvi saa?“ sagde Mikkel studsende. „Er der noget løs paa den Kant? Edele er jo ikke andet end et Barn.“

„Ikke?“ sagde Fru Margrethe og smilte tungt. „Ellers véd jeg jo ikke, hvor meget det har paa sig; men de er sammen, saa snart Knægten har fri; og hvad han tænker, kan jeg læse mig til i hans Øjne.“

„Død og Helvede,“ fo'r Mikkel op. „Den Stodderprins? Men det var ogsaa Dig, der fandt paa, at han skulde gaa her og ligne mig, saa jeg skammer mig som en Hund, hver Gang jeg ser ham. Jeg har ikke haft en rolig Stund, siden han kom hertil.“

„Har man syndet, taaler man vel at se Frugten,“ sagde Fru Margrethe hvast. „Men nu er det en anden Sag. Børnene véd ikke, at de er Søskende, og sige dem det kan man dog ikke ret vel. Alt i Morgen skal han herfra.“

„Ja, hvorfor rager Du nu mig ind i det?“ sagde

Mikkel gnavent. „Jag Du herfra og drag hertil saa mange Du lyster.“

Den næste Dag, mens Vejret var mildt og Solen sendte sine Lysvifter ind gennem Glughullerne, havde Edele og Eske Fynbo forputtet sig oppe i Riddersalen. De sad i en af Vinduesfordybningerne, hver paa sin Bænk, med Fødderne paa den mellemliggende Kanon; Edele sad lænet tilbage med Hænderne under sin Nakke og sang:

Der var en Mand i Ribe By,
han var saa ædelig rig;
han gav sin Datter en Silkesærk,
vel femten Favne vid.
Selv stryger hun Duggen af Jorden.

„Det er sært, saa Du altid skal synge,“ sagde Eske; han sad i sin Yndlingsstilling, med Hagen paa sine Hænder, og lod sit Blik følge de svajende Linjer op over hendes Hofte og Liv. „Hvor kommer det sig, at Du altid er saa glad?“

„Det kommer sig sagtens af, at jeg snart skal staa Brud,“ lo Edele. „Men hvoraf kommer det sig, at Du altid sidder og muler?“

„Det kommer sagtens af, at naar Du gaar til Brudekamret, kommer jeg til at holde Vagt for din Dør,“ sagde Eske tungt.

„Snak,“ sagde Edele. „Jeg gifter mig med Dig, saa snart Du faar Skæg. Saa gaar vi over og dunker Hr. Severin paa Vommen, til han giver os sammen.“

Hun tog en Penge ud af sin Pung
og ofred den med nøje;
hun slog æ Degn hans Ben i Stykker,
slog ud æ Præst hans Øje.
Selv stryger hun Duggen af Jorden.

„Bild Dig det ind," sagde Eske bittert. „Vidste din Fader, at Du havde mig kær, da jog han mig af Gaarde."

„Begribeligvis gjorde han det," sagde Edele. „Men du kan da forstaa, at saa rendte jeg bagefter. Véd Du, at jeg alt er begyndt at sy paa din Skjorte?"

„Saa skal Du ikke gøre den saa vid, som den Du sang om," sagde Eske. „For saa drukner Torben i den, naar han faar den paa."

„Torben?" lo Edele. „Torben? Nej, men véd Du, jeg har syet en Hjort med rød Silke midt paa Brystet? Du store Herre, den ligner grangivelig den rødblissede Ko ... siger Du Torben, det Fjog. Véd Du, han har sagt mig, at hans Fader har to Skjorter, en til Sommer og en til Vinter? Det skal nu være saa stort alt med de Biller."

„Ja," sagde Eske og huggede forbitret i Kanonen med sin Næve, saa den blev rød af Rust. „Sy Du saa helst tre, for mindre nøjes Torben ikke med, kender jeg ham ret. Og ham bliver det ... gid han hang i en Haand her ud ad Glughullet, jeg skulde ikke række en Finger for at hjælpe ham op."

Han sprang op og gik ud af Hallen. Men Edele lo blot og sang videre:

Og da hun kom paa Marken ud,
hun slog sin Næve i Sky;
og alt det Fæ, der var i Mark,
Det bissed hjem til By.

Og da hun kom i Gildeshus,
da tog hun til at le:
„Nu har a da waaren i Kirk' i Daw,
som enhver kan høre og se!"

Da fik hun Øje paa Folkene, der kom slentrende over Broen til Davre, og hun løb ned.

Forældrene sad allerede og langede til Grødfadet, og det var Edele paafaldende, at ingen af dem skændte eller spurgte, hvad hun havde haft i Riddersalen at gøre. Faderen sad ludende og mørk, Moderen saa bleg og lidende ud, og Edele kiggede nysgerrigt fra den ene til den anden. Da Faderen efter at have slikket Skeen ren og stukket den i sin Taske rejste sig og gik ud, endskøndt en Bedekølle stod urørt for ham, kunde hun ikke længere dy sig, men brast i Latter og slog Hænderne sammen, saa snart han var ude af Døren.

„Du store Verden," raabte hun. „Gaar Fader nu hungrig fra Fadet paa en Køddag? Da maa Du have holdt Sparlagensprædiken, Moder, for ham den hele Nat."

Fru Margrethe svarede ikke, men skar Køllen for; og da hun havde skubbet Fadet hen foran Edeles Disk, gik ogsaa hun. Og Edele var for nyfigen til ikke at følge efter.

Nede i den tomme Borgerstue stod Faderen og Moderen ved Pillen og mundhuggedes sagte; Edele opsnappede nogle Ord, da hun strøg dem forbi.

„Er Du ikke saa meget Mand, at Du tør sige det selv?" spurgte Fru Margrethe foragteligt.

„Nej," sagde Mikkel forknyt. „Det tør jeg ikke; det er jo dog mit Barn; men gør saa i Herrens Navn, som Du vil."

Edele blev staaende midt ude paa Stigen og stivnede et Øjeblik af Skræk. Vilde de nu sætte hende

i Kloster ogsaa? Noget hemmelighedsfuldt og ubehageligt maatte der alligevel være i Gære...

Da hun lidt efter kom op i Vinterstuen, sad Mikkel med en Kødhumpel i hver Næve og huggede i sig, og hun løb op i Riddersalen igen; der satte hun sig overskrævs paa en Kanon og holdt Øje med Gaarden. Faderen kom ud og forsvandt i Ladegaarden, lidt efter viste Moderen sig og vekslede nogle Ord med Eske Fynbo, der kom slentrende over Broen. Og et Øjeblik efter kom han farende op i Hallen, kastede sig ned over Kanonen og brast i Graad.

„Saa," sagde han, „nu er det altsammen forbi. De sender mig til Særslev til din Morbroder paa Mors; jeg skal herfra inden Aften."

Nedenunder gik Fru Margrethe og søgte efter Edele overalt, og omsider steg hun op ad Vindeltrappen til Riddersalen, hvor hun før havde overrasket Eske og Edele i hinandens Selskab.

„Han er naturligvis gaaet op for at fortælle hende det," tænkte hun. „Men Legen havde varet længe nok; jeg har ikke Ro, bare jeg et Øjeblik taber dem af Syne."

Hun lyttede ved Døren og hørte ikke en Lyd. saa hun tænkte, at hun havde taget fejl, og at de var søgt til Skovs. For en Sikkerheds Skyld slog hun dog Døren op; og hun blev staaende et Øjeblik paa det øverste Trin med hævede Hænder, hvid i Ansigtet af Forfærdelse over det, hun saa. Henne i en af Vinduesfordybningerne stod Eske og Edele tæt omslyngede, medens hendes Hoved hvilede paa hans Skulder.

Fru Margrethe bevægede Munden, som vilde hun tale, men det blev kun til et hæst Skrig; hun greb sig til Hjertet og styrtede i det samme tungt bagover, som ramt af Lynet, ned over Trappen. Eske, der ilede til, fandt hende dér med Baghovedet knust mod en af Trappens Sten; han bar hende varsomt ned i Vinterstuen og lagde hende paa Sengen, hvor Edele kastede sig grædende over Moderens Lig.

Og Eske fo'r efter Hr. Mikkel, der rystede over hele Kroppen, da han klatrede op over Stigen. Han taalte ikke at se Blod, helst nu saa nær ved Davre.

FJERDE KAPITEL.

Eske Fynbo bejler.

Oppe i Riddersalen laa Fru Margrethe i Ligdragt med Hænderne korslagt over sit Bryst. En af Pigerne sad ved hendes Hovedgærde og mumlede Bønner. Det var Dagen før Jordfæstelsen, og Sønnerne ventedes inden Aften; Begravelsen var udskudt til fjerde Dagen, for at de kunde naa at komme hid fra Soer.

Nede i Riddersalen gik Hr. Severin op og ned med vigtig Mine, medens Mikkel trippede uroligt ved hans Side; Lensmanden havde en hvid Hue paa sit Hoved, bravt fyldt med Sukker; thi han havde haarde Hovedsmerter af Sorgen og af den Trøst, han havde fundet i Vinkanden, og mod alt saadant var Sukker godt.

Præsten var kommet til Gaarden straks efter Dødsfaldet og havde opholdt sig dér siden, til liden Glæde

for Mikkel Andersen; thi Hr. Severin, der nu skulde savne Fru Margrethes Støtte, agtede ingenlunde at slippe Taget, og han optraadte med megen Myndighed for at skræmme den svage Husherre fra første Færd. Han havde skældt og smeldt over, at Kvinderne tvættede Livet, skøndt de vel kunde vide, at Salmesang og Vievand var det eneste, som bevarede Liget rent. Og nu havde han Mikkel i Skole for at faa Aarsagen til Ulykken at vide.

„Ja vel, ja vel, Hr. Mikkel," sagde han strengt. „Det véd vi jo alle, at Eders kære Hustru led af Hjertenød, saa en brat Død ikke syntes utænkelig. Dog kunde hun sagtens have levet mangen god Dag endnu, om I havde faret mere varsomt. ... I havde dog sikkert haft en Ordstrid med hende, før hun fo'r heden?"

„Vist saa, vist saa," sagde Mikkel forvirret. „Vist havde vi en Ordstrid hver Dag og stundom i Natten med, saa sandt min kære Hustru aldrig kunde glemme ... men sid dog ned, sid, kære Hr. Severin, saa skal jeg straks være her med en Kande af den søde Vin."

„Og derom var det vel, I stredes paa det sidste?" sagde Hr. Severin ubønhørligt. „I fortælle mig nu helst alt, som det gik til."

„Naa ja," vrissede Mikkel, „det var altsaa den fordømte Knægt, gid hans Moder da ogsaa havde været styg som en Heks, siden man dog ikke er uden et Menneske af Kød og Blod! Nu havde Fru Margrethe sat sig i i sit Hoved, at han skulde herfra."

„Vilde Fru Margrethe have ham herfra?" sagde

Hr. Severin forundret. „Det forstaar jeg ikke ret.“

„Just det jeg sagde, just det jeg sagde,“ ivrede Mikkel. „Men hun vilde det saa, fast jeg nu i Aarenes Løb har faaet Drengen kær. Saa blev vi jo iltre baade og skiltes, og siden fandt vi hende dér paa Trappen, som jeg har sagt.“

„Hvem fandt hende?“

„Edele, tror jeg, og — og — Eske...“

„Mikkel,“ sagde Præsten og greb ham haardt i Armen, „er der noget imellem de to?“

„Ja, hvad véd jeg, hvad véd jeg?“ klynkede Mikkel. „Margrethe frygtede det vel, men aldrig tror jeg, at det kan have noget paa sig. Mener I kan hænde ogsaa, at jeg bør skikke ham herfra?“

Præsten blev staaende et Øjeblik eftertænksom. Han fattede klart det hele, fornam Faren, men slog den hen; det var dette, at Drengen var paa Gaarden, som havde givet Fru Margrethe Magt, og Magten vilde han have selv, nu da hun var borte.

„Nej,“ sagde han omsider. „Visselig har Fru Margrethe allerede været blindet af Sygdom, da denne Tanke opstod i hendes Sind; I bør have Drengen her, at I ikke skal tabe Eders Synd af Syne. Men den Ulykke bør ikke ske, at Elskov skulde opstaa mellem Broder og Søster; I bør sige ham, hvem han er.“

„Vist saa, vist saa,“ sagde Mikkel med usikker Røst. „Naar nu først Margrethe er vel i Jorden...“

„Ja,“ sagde Hr. Severin fast, „i Morgen straks efter Jordefærden siger I ham, hvem han er. Og nu...“ Han smilte pludselig huldsalig og klappede Lensmanden paa Skulderen. „Nu, kære Hr. Mikkel, tæn-

ker jeg, at vi begge har gjort os fortjent til en Drik."

Ude i Staldene gik Edele stille og uden Sang. Hun gik til hver Ko og strøg den over dens Mule, hun gik til hver Hest og klappede den paa dens Manke, og hun hviskede i dens Øren: „Sørg ikke, lille Du, vor Mor er død!" Saadan havde Hr. Mikkel gjort straks efter Fru Margrethes Død, at ikke Dyrene skulde drage af Gaarden med Madmoderens Sjæl. Og hun gik i Kaalgaarden til Bierne, som Mikkel havde glemt, bankede varsomt paa hvert Stade og nynnede sagte: „Sørg ikke, I smaa flittige, vor Mor er død!"

Saa gik hun ud ad Skovvejen og satte sig paa Diget for at sé, om ikke Brødrene skulde komme fra Syd. Koldt var det at sidde paa den vaade Sten, endda hun havde taget sine Læderhoser paa, og koldt var der i hendes Hjerte, der var saa lidt vant til at sørge. „Huf," tænkte hun, „nu er jeg her ene med Fader og Hr .Severin, den lede Karl. Inden Aaret er omme, trygler jeg vel selv om at komme i Kloster."

Hun prøvede paa at synge, men kunde pludselig ikke huske en Salme, der kunde passe; og da hun prøvede en af sine gamle Viser, knækkede Stemmen over i Graad. Saa løb hun for at holde Varmen, langt ud ad Vejen, lige til hun tabte Pusten helt oppe paa Bakken. Men heller ikke derfra var Brødrene at se.

Først hen under Aften kom de, vandrende paa deres Fod. Edele havde ofte tænkt paa, hvor hjerteligt hun skulde le, naar hun saa dem i Kutten;

men nu, da de var her, syntes hun det passede helt godt, og hun krøb mismodig i sin Seng. Længe laa hun og lyttede efter Brødrenes ensformige Sang oppe fra Riddersalen, hvor de holdt Ligvagt:

Naar Kongen da monne indkomme,
sine Bryllupsgæster at se,
hvo for hannen monne forstumme,
han faar den evige Ve.
O Gud! Hjælp at vi have
vore Bryllupsklæder paa
og Troen, Guds gode Gave,
med hvilken vi kunne bestaa.

Det blev en stille Ligfærd den følgende Dag; saa ensomt havde der længe været levet paa Ellinge, at Folkene paa Nabogaardene var blevet dem fremmede, og den Afdøde havde al sin Slægt paa Mors; men Gaardens Bønder og Folk udgjorde jo ogsaa en ret anselig Skare, og de fleste i Følget hædrede den Afdøde ved at bære en god Rus frem for hendes Kiste; selv Hr. Severin blussede af Vin, men det havde kun udvidet hans Aand, og han forrettede den hellige Handling med en Pathos og Kraft, der lokkede Taarerne frem i Øjnene paa de fleste.

I Borgerstuen var der efter Jordefærden larmende Liv om de svære Borde, der bugnede under Mad og Øl; men oppe i Hallen gik det ret stilfærdigt og tarveligt til; Mikkel havde ikke ment det nødvendigt at lade Væggene drage, siden de dog kun var sig selv; alene de brogede, frynsede Duge over den svære Fløjlsdug vidnede om Fest. Og Gæsterne var stille; Hans og Laurids rørte næppe Kanden, Hr. Severin var travlt beskæftiget med at fylde sin Bug, og

Mikkel drak over al Maade af Skræk for den Stund, da han skulde opfylde sit Løfte og bekende sin Skam for sit Syndens Barn; han angrede halvvejs, at han ikke hellere havde sendt ham til Mors, inden Præsten kom til Styret.

Edele sad og kiggede nysgerrigt paa Laurids; først nu lagde hun Mærke til noget ændret i hans Ansigt og Væsen. Han var blevet mere Mand, syntes hun, der var kommen Klarhed over Panden og Fasthed i Blikket, men ogsaa om Munden et halvdulgt Smil, hun ikke kunde blive klog paa og afgjort ikke syntes om.

„Naa, Laurids," sagde hun omsider, „nu er da Aaret snart omme, og endnu er Du ikke rømt. Husker Du, hvad Du hviskede til mig i Humlehaven i Fjor?"

„Ja," sagde Laurids som mødte roligt hendes Blik. „Dengang var jeg et Barn og vidste ikke, hvad jeg sagde. Nu ser jeg mit Maal og gaar den lige Vej for at naa det."

„Tænkte jeg det ikke nok," udbrød Edele forarget. „Naar først Du fik Kutten om Kroppen, fo'r der en Munk i din Sjæl. Saa agter Du vel at aflægge Løftet og blive i Soer?"

„Jeg gør saa," sagde Laurids alvorligt. „Men derom taler vi siden."

Hr. Severin, der en Tid havde siddet tavs og stirret frem for sig med stive Øjne, hævede nu pludselig den fyldte Kande og vendte sig mod Hr. Mikkel.

„Det er paa Tide," lallede han. „Eders Hustru er stedet til Hvile, og I kommer nu Eders Løfte i Hu."

Han tømte Kanden i et Drag og naaede ikke at

sætte den fra sig, før han tumlede under Bordet med et Bulder. Hans og Laurids rejste sig forargede og gik; men Edele blev siddende og stirrede paa Faderen med et mørkt Blik.

Hun gruede for de Tider, der vilde komme; Faderen led hende ikke og var som en Vaand i en Stærkeres Haand; det vilde blive Hr. Severin, der kom til at styre Ellinge, som Fru Margrethe havde gjort det før, og alt vilde blive endda surere og kedsommeligere, end det havde været. Inden Aaret var omme sad hun sagtens gemt bag Klosterets Mure ... alt sit Haab havde hun sat til Laurids, der havde været frejdig af Sind som hun selv, og med hvem hun turde have budt en Verden Trods; men nu var ogsaa han blevet Voks i Kirkens Hænder.

Godt, saa maatte hun se at hjælpe sig selv! Og der kom over hende en Trang til, at nu maatte alt dette sørgelige være forbi; hun orkede ikke længere at bære denne Byrde af Sorg for En, der var lagt i Mulde, Liglugten hang i Hallen endnu, syntes hun, og Solen legede lokkende hen over Dugene, hvor Bække af Øl og Vin bugtede sig om Brøddiskenes Øer og Kødbenenes Bjerge. Hun maatte have Luft, og hun løb et Øjeblik efter ud over Broen og langt ind i Skoven, hvor hun sang op med sin lyse Røst i vilden Sky.

Ogsaa Mikkel var omsider segnet under Bordet; da Laurids hen under Aften kom op, vaagnede Faderen just, saa forvildet paa ham og drog et dybt Suk.

„Det er endnu Dag?“ sagde han med tykt Mæle. „Ak, Herre Gud, Herre Gud, derpaa mærker jeg just

Alderen svarest, at Rusen giver mig kun saa stakket en Søvn. Fly mig Sukkeret, Du, er Du god, det værker i mit Hoved, som skulde det sprænges."

Han fo'r pludselig over Ende, da han mindedes, hvad han havde lovet sin Præst, og han jamrede med foldede Hænder:

„Aa, Herre Jesus, hvordan skal jeg dog faa det sagt? Laurids, tror Du ikke, vi kunde faa Hr. Severin dér bragt til Huse, før han vaagner?"

Laurids rakte ham Haanden og hjalp ham paa Benene.

„Rejs Dig og sæt Dig, Fader," sagde han venligt. „Jeg vil tale med Dig, inden Svinet dér vaagner af sin Rus."

Han satte sig overfor Faderen og skød Ølkanden over til ham.

„Hvad er der med Dig og Præsten?" sagde han. „Saa meget har jeg sét i Gaar og i Dag, at Du er under hans Magt. Hvad er det, som giver ham Krammet paa Dig?"

„Lad os ikke tale om det," sagde Mikkel sky. „Endnu har Du intet sagt om Dig selv; hvad agter Du at gøre, naar Prøveaaret er omme?"

„Aflægge Løftet," sagde Laurids. „Men betro mig nu alt det, der tynger dit Sind. Hvorfor vil Du være i den dumme Karls Vold? Jeg kunde kan hænde hjælpe Dig fri, naar Du siger mig alt, som det er."

„Naa ja, naa ja, svag er jeg jo, min Dreng, og vant til at føje mig for den, der er stærk. Og en Herrens Tjener..."

„Er det noget med Eske Fynbo?"

„Saa Du har gættet det? Ja, det er just det, ja, det er....“

„Jeg har jo tænkt mit,“ sagde Laurids, „og nu i Ensomheden har jeg fattet meget, som var mig dunkelt før. Jeg begriber ogsaa, at det gav Moder Magten over Dig, siden det var mod hende, Du havde syndet. Men rager det Præsten? Der maa være mere end det, Fader.“

„Det er der, det er der,“ sukkede Mikkel. Og tøvende fortalte han Sønnen alt, som det var.

„Helt lettende var det at faa sagt det,“ sagde Mikkel tilsidst. „Det har trykket mig haardt ... mener Du, Du kan hjælpe mig? Du er blevet svært myndig, synes jeg, siden Du kom til Soer. Saa rømte Du ikke, som det var din Agt?“

„Nej,“ sagde Laurids. „Jeg er bleven klogere end som saa. Men dette med Edele er tungt; det vil tage Glæden af hendes Sind, om hun faar det at vide. Siger Du det til Eske i Dag?“

„Jeg kan ikke,“ sagde Mikkel forknyt. „Herren hjælpe mig, saa fejg jeg er ... tror Du ikke, lille Laurids, at Du kunde gøre det for mig?“

„Kan hænde,“ sagde Laurids tankefuldt. „I hvert Fald finder jeg vel paa Raad; jeg vil tale med Edele først.“

Han rejste sig og gik ud i Skoven, hvor han kendte de Stier, hun søgte, og han havde ikke gaaet længe, før hendes gjaldende Sang ledte ham paa Sporet. Edele sad paa Stendyssen under de gamle Ege og sang, men tav brat og rejste sig, da hun blev ham var.

„Kom Edele,“ sagde han mildt, „og lad os van-

dre lidt sammen; saa skal jeg fortælle Dig, hvorfor jeg ikke rømte fra Soer."

„Umag Dig ikke med det," sagde Edele spydigt, medens de gik tilbage mod Gaarden. „Jeg fatter det helt vel; Du bliver Munk, som Voks bliver Alterlys; Du er svag i den Stærkeres Haand."

„Dér fejler Du vidt," sagde Laurids roligt. „Tværtimod har Ensomheden givet mig Styrke. Jeg vil det samme som før ... rejse vor Æt og gøre Navnet æret paany; kun ser jeg nu Vejen, jeg maa gaa."

„Pyt," sagde Edele, „ikke er der vel stor Ære at hente i Kutte og Kloster."

„Gennem dem, Edele, gennem dem. Glemmer Du, at Farbroder Jens var Roskilde Bisp? Jeg skal nok føre mit igennem; Hans venter jeg mig intet af; bliver han noget stort, da maa det være en Helgen, naar han er død. Men Du skal hjælpe mig dermed. Edele, sig mig nu Sandheden ... er det saa, at du har Eske Fynbo kær?"

„Ja," sagde Edele og saa frimodigt paa ham. „Jeg har givet Eske min Tro."

„Det maa ikke være," sagde Laurids fast. „Holder Du fast ved ham, da kan jeg ikke hjælpe Dig; da sidder Du i Kloster, før Aaret er omme."

„Hvad vil Du da, jeg skal gøre?" spurgte Edele usikkert.

„Intet," sagde Laurids. „Intet endnu, saa faar vi se siden. Du er for god til at kastes i Armene paa en ufrels Svend, og om Du end vilde, evner Du ikke at føre det igennem. Hvad tænker Du om Torben?"

„Torben," sagde Edele og slog med Nakken. „Det

Pjok. Hvad skulde jeg vel tænke om en Ungersvend, der er forsagt for en Kvinde?"

„Torben faar meget Gods," sagde Laurids med Vægt. „At ægte en ætgod og pengestærk Mand, det er det, som skal frelse Dig fra Klosterets Død."

„Nu ja," sagde Edele, „end er jeg da ikke saa gammel, at jeg behøver at træffe et Valg."

„Just det, Edele ... endnu skal Du slet intet gøre. Men det med Eske Fynbo maa være forbi. Lover Du mig det?"

„Hvilket Løfte skal jeg da holde," sagde Edele spydigt, „det til Dig, eller det, jeg gav ham først?"

„Sligt snor en Kvinde sig fra, naar hun er saa snild som Du," sagde Laurids. „Heller ikke kræver jeg, at Du skal bryde paa en Studs; vær imod ham som en Søster mod sin Broder; og bejler han til Dig paany, da svar ham ikke, før Du har talt med mig. Lover Du mig det?"

„Huf," sagde Edele og rystede sig, „ingen Ting hader jeg mer, end at skulle bindes med Løfter."

„Lover Du mig det, da lover jeg Dig, at Du ikke skal blive givet i Kloster."

„Du? Hvad evner Du dér? Fader og Hr. Severin vil tvinge mig dertil."

„Fader skal jeg nok snakke med, og Hr. Severins Magt er forbi. Lover Du mig det saa?"

„Jeg faar vel det," sagde Edele tøvende.

„Godt," sagde Laurids. „holder Du dit Løfte, da skal jeg holde mit."

De var naaet til Borgen nu, og de gik sammen op i Hallen. Hr. Severin var vaagnet af sin Rus og sad langt inde i Arbejdet paa at brygge sig en ny. Lau-

rids gik lige hen til ham, lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde myndigt:

„Hr. Severin, i Morgen vender jeg tilbage til Soer, og jeg ønsker den sidste Aften at være ene med min Fader; det er bedst, at I forføjer Jer til Huse."

„Raser Du, Dreng," sagde Hr. Severin og gloede forbavset paa ham. „Tænker Du paa, til hvem Du taler?"

„Ja," sagde Laurids roligt. „Jeg tænker, jeg taler til en Mand, der er klog nok til at mærke, fra hvad Kant Vinden blæser. For Moders Skyld skal I fremdeles være en velkommen Gæst; men hvad her skal ske, det beslutter Fader og jeg."

Hr. Severin vendte sig blussende af Vrede til Mikkel og sagde: „Vil I vise Eders uskikkelige Søn til Rette? Eller taler han kan hænde i Eders Navn?"

„Vist gør han det, vist gør han det," sagde Mikkel og dukkede sig. „Alt, hvad Laurids end monne sige, er som talt ud af mit Hjerte."

„Vogt Eder for, hvad I gør, Mikkel Andersen," raabte Præsten rasende. „Viser I mig Døren nu, da maa I kalde mig en Kætter, om jeg nogensinde mere sætter Foden over Eders Tærskel."

„Saamænd," sagde Laurids og smilte koldt. „Faders Vinkælder vilde ikke tabe derved."

Hr. Severin truede ad ham med knyttet Næve og gik af Hallen, medens Edele slog Armene om Laurids' Hals og kyssede ham.

„For en Mand Du er blevet!" sagde hun. „Stol kun trygt paa, at det jeg lovede Dig i Skoven, det skal jeg holde."

Laurids drog den næste Dag beroliget bort med

Hans. Men allerede nogle Dage efter hændte noget, der kuldkastede alle Planer og bragte Hr. Mikkel i den største Forlegenhed."

Eske Fynbo havde opsøgt Edele omme ved Bierne og var blevet mistænksom, fordi hun havde været saa kølig imod ham.

„Hvad er der sket," sagde han. „Alle gaar I saa hemmelighedsfulde, og jeg mærker vel, at noget foregaar bag min Ryg. Din Fader siger mig, at jeg alligevel ikke skal til Mors, og nu, da jeg glædestraalende kommer her for at sige Dig det, er Du imod mig som en Fremmed. Hvad er der løs?"

„Hvad skulde der være?" sagde Edele undvigende. „Du kan vel ikke vente, jeg skal være munter nu, før Moder knap er blevet kold."

„Ikke det," sagde Eske forbitret. „Da hørte jeg Dig dog synge i Morges aarle som en Lærke; og da Du fjasede med Torben før, mærkede jeg ikke til nogen Sorg."

Han greb hende pludselig haardt om Skulderene og saa saadan paa hende, at hun slog sit Blik ned.

„Edele!" raabte han „det er Torben! Men det skal Du vide, at svigter Du mig for at give Torben din Tro, da dræber jeg baade ham og Dig."

Han saa saadan ud, at Edele tænkte, han nok kunde gøre det. Hun rev sig løs og sagde:

„Hvem taler om sligt? Du glemmer, at jeg kun er femten Aar og Du er atten; Du er ikke uden en Dreng."

„Ikke?" sagde Eske skarpt. „Sæt mig paa Prøve, da skal det vise sig, om jeg er Mand eller ej."

„Godt," sagde Edele og lo. „Gaa da op til Fader

og bejl til mig paa Stand, da vil jeg tro, at Du er en Mand."

Eske vendte sig uden at svare et Ord og løb op mod Borgen. Aldrig faldt det Edele ind, at han vilde gøre Alvor af sine Ord; roligt nynnende gik hun ud mellem Staldene imod Skoven.

Men Eske Fynbo gik lige op i Vinterstuen, hvor Hr. Mikkel sad over Ølkanden i et Velvære, han ikke havde kendt i mange Aar.

„Hvad nu?" sagde han forundret, da Eske traadte ukaldet ind. „Er noget løs?"

„Hr. Mikkel," sagde Eske djærvt. „Jomfru Edele har lovet mig sin Tro. Vil I have mig til Dattermand, naar Tiden kommer?"

Hr. Mikkel stirrede paa ham med aaben Mund; hans blussende Ansigt blev hvidt, og hans Haand rystede, da han førte Kanden til Munden.

„Raser Du, Dreng?" sagde han. „Ingen af Jer er jo stort uden Børn."

„Saamænd," sagde Eske. „Jeg tænker jo ogsaa kun frem i Tiden. Sagen staar saa, at unge Torben Bille har hende kær. Vil I love ikke at tvinge hende til ham, da vil vi begge vide Eder Tak."

„Hm," sagde Mikkel og trommede med Fingrene i Bordet. „Du har saa alt købt Gaard kan jeg tænke, og kan byde Edele Kaar, der sømmer sig for hendes Æt."

„Jeg kan arbejde," sagde Eske. „Jeg vidste ikke rettere, end at Eders Datter var fattig selv; men jeg skal arbejde for os begge. Har jeg ikke altid tjent Eder tro og gjort Gavn for Føden, jeg fik?"

„Vist har Du saa, vist har Du saa," sagde Mikkel

forlegen og begyndte at gaa over Gulvet. „Det var Synd at sige Dig andet paa; men der bliver nu ikke noget af.“ Han fo'r pludselig rasende mod Eske og raabte forbitret: „Hører Du, hvad jeg siger? Der bliver ikke noget af! Pak Dig til dit Arbejde og lad mig i Djævlens Skind og Ben være i Fred.“

„Godt,“ sagde Eske. “Men da skik mig hellere herfra. Men ikke til Mors, det gavner intet; hug mig helt i Gulvet nu straks og gem mig under Jord; ellers svarer jeg ikke for, hvad der sker. Jeg har Eders Datter saa inderlig kær, at jeg ikke er mig selv mægtig.“

Han vendte sig for at gaa, og Mikkel fo'r over Gulvet, badet i Angstens Sved.

„Saa vent dog, vent,“ raabte han rent fortvivlet, „ulykkelige Dreng, Du véd ikke, hvad Du gør. Der er Aarsager, forstaar Du, tvingende Aarsager ... jeg kan ikke sige Dig det, min stakkels Knøs, men Edele kan aldrig i Livet blive din; tro Du mig, tru Du mig, jeg mener Dig det sandt for Herren vel...“

„Naa ja,“ sagde Eske roligt. „Saa faar vi vente og se, om Eders Aarsager er mere tvingende end mine.“

„Herre Jesus,“ raabte Mikkel Andersen og segnede ned over Bænken. „Saa faar da Sandheden frem, siden Du vil det selv. Edele er din Søster, saa sandt jeg sidder her en Synder for Gud.“

Eske Fynbo blev saa hvid som Kalkvæggen, han lænede sig imod. Han gjorde et Skridt frem, som vilde han sige noget; men saa vendte han sig og tumlede ned ad Vindeltrappen.

FEMTE KAPITEL.

Eske og Edele indgaar en Pagt.

Hr. Severins Vrede varede ikke længere, end til Tørsten vaktes paa ny; da gik han op til Hr. Mikkel, rakte ham Haanden og sagde:

„Nu, Mikkel, det som er gjort i en Rus, skæmmer ingen Mand. Tilgav ikke min Herre og Frelser sine Fjender paa Korset? Jeg tilgiver Eder, og saa taler vi ikke mere om det.“

„Sid ned, sid ned,“ sagde Mikkel, fornøjet over, at han ikke skulde savne Drikkebroderens Selskab. Og da han lidt efter vendte tilbage fra Køgerset med en Kande Vin, tilføjede han sukkende:

„Gud forlade mig min Synd, Hr. Severin; men jeg tænker stundom, at om min kære Hustru havde ladet mig have Nøglen til Øl og Vin, da vilde min Sorg over hendes Død have været større.“

„Saamænd,“ sagde Hr. Severin og tog en Slurk. „Eders Hustru havde et mærkeligt Syn i den Sag. Men lad det være Eder en Trøst, Mikkel, at havde hun været mindre streng, da havde I sagtens nu ligget under Kirkeflisen i hendes Sted. I drikker over al Maade, Mikkel; farer I saadan fort, ligger I inden mange Aar ved Fru Margrethes Side.“

„Nu,“ sagde Mikkel, „saa er det dog en skøn Død.“

„Tilvisse er det saa,“ sagde Præsten og vendte sig pludselig myndigt mod Mikkel. „Om man da kan lægge sit Hoved til Hvile paa en god Samvittigheds Pude. Kommer I det Løfte ihu, I gav mig efter Eders Hustrus Død?“

„Vist saa, vist saa,“ sagde Mikkel og gned sig

i Hænderne, „det er alt besørget. Jeg kaldte Eske for mig, straks I var herfra, og sagde ham alt; og det maa jeg sige, at han tog det som en Mand.“

„Hm,“ sagde Hr. Severin mistroisk og kneb Øjnene sammen. „Og Edele.“

„Edele véd intet. Til hvad Nytte det?“

„Naar agter I at klostergive hende?“

„Ja,“ sagde Mikkel og skød Brystet frem, „derom skal jeg beraade mig med min Søn Laurids, naar Tid er.“

Hr. Severin sukkede dybt; han følte, at Spillet var uigenkaldelig tabt. Hver Gang han søgte at gøre sin Myndighed gældende, viste Mikkel ham af; den Gamle var helt kry nu, han kunde dække sig bag Sønnen.

Og Mikkel havde sine gode Dage nu. I Førstningen var jo Friheden gylden; og da siden Ensomheden sneg sig ind paa ham, og han fristedes til at tænke, at en sur Kvinde er dog bedre end ingen, fik han Øje for Datterens Værd og søgte hendes Selskab saa ofte som gørligt. Der fulgte Hygge med hende og Glæde, hendes muntre Sang virkede som Luft og Lys i den skumle Hal. Nu hændte det sjældent, at Mikkel søgte til Borgestuen for at genoplive Ungdommens Minder i Svendenes Selskab. Edele sad hos ham og kvidrede, og Mikkel lærte hende at spille Skak, saa hun snart blev hans Mester. Stundom kom ogsaa Torben med op, og da dansede de to til de gamle Viser, saa Fliserne sang, og Mikkel sad og brummede Omkvædet med.

Torben var ganske udvokset nu, bred om Skuldrene og slank om Livet; fager saa han ud og man-

dig nok; men hans Øjne var bløde, og hans Mund veg; just som Edele var gladest for ham, kunde han sige noget, som æggede hende til Ringeagt, saa umandigt syntes det hende; og da vendte hun sig fra ham for en Tid.

Men Broderen Laurids beundrede hun mere og mere. Han kom i Ny og Næ, for at Faderen ikke skulde savne Støtte; og for hver Gang var der mere Ro over hans høje Pande, mere Kraft i hans Blik; og Smilet om hans Mund blev alt finere og mere ubestemmeligt.

Laurids iagttog Edele nøje og var tilfreds med, hvad han saa. Hun færdedes sammen med Eske som før, men drog gerne Torben med; og Laurids begyndte allerede at overveje, hvordan Sagen skulde gribes an, naar Tiden kom. Thi han ønskede mere og mere hendes Ægteskab med Torben og vidste vel, hvor stærk Modstand han dér vilde støde paa fra Billernes overmægtige Æt.

Eske Fynbo frygtede Laurids ikke mere. Og dog var Forholdet mellem Edele og Eske langt fra, som det skulde være. Eske holdt sig køligt tilbage, men han havde jo altid været sær og tavs, og Edele tænkte, at hun havde krænket ham haardt, da hun viste ham af og kaldte ham Dreng. At hun ikke længere følte hans brændende Blik paa sig, naar de var sammen, var hende vel til Behag; uden det vilde det have faldet hende vanskeligt nok at holde sit Løfte til Laurids; thi hun havde Eske meget kær.

Men efterhaanden fandt hun dog, at han blev koldere og mere fremmed, end hun brød sig om.

Hun tænkte nok, at Laurids kunde have Ret, og at Eske aldrig kunde blive hendes Mage; hvad brød hun sig ogsaa derom, blot hun kunde være i hans Nærhed og mærke, at han beundrede hendes Skønhed og sugede sin Næring af hendes Glæde. Men at han nu blev forstemt i hendes Selskab og syntes at sky hende, det æggede hende, saa hun følte varmere for ham end før. Hun viste Torben Bille større Venlighed end tidligere og følte sig dybt krænket over, at Eske ikke lod til at være det mindste skinsyg. Men endelig kom da en Dag, da hun fik sin Lyst styret. Hun sad med Torben oppe i Riddersalen; det var en Sommersøndag, alt Arbejdet hvilede; og just som Torben og Edele skemtede bedst, traadte Eske ind. Tavs gik han hen og satte sig paa Kanonen mellem de andre, og i Dag mærkede Edele atter den gamle Glød i hans Blik.

Det var, som førte han Uhygge med sig, og baade Edele og Torben blev tavse, da han kom. Eske sagde spydigt: „Kan hænde, jeg falder til Besvær? I havde det dog lystigt nok, da jeg kom.“

„Ja,“ sagde Torben, „naar der gaar en Sky for Solen, da varmer den ikke mere.“

„Jeg mente, Jomfru Edele var Solen,“ sagde Eske i samme Tone. „Men kan hænde, den skinner nu kun for Dig.“

„Vi lade helst Jomfru Edele udenfor den Sag,“ sagde Torben hovmodigt.

„Ja,“ sagde Eske tirrende, „vi lade helst det. Om Du herefterdags ganske vilde slaa hende af din Tanke, da vilde det for Sanden være mig kært.“

Torben, der var saa heftig, som han var svag,

sprang op og raabte: „Angaar det Dig? Du kan gerne vide, hvad jeg har sagt Jomfru Edele selv, at jeg bejler til hende i Tugt og Ære; ikke sømmer det sig for Dig at rage Dig ind i den Sag, ufrels Svend som Du er.“

Eske blev hvid om Næsen, men rejste sig roligt og gik tæt ind paa Livet af Torben.

„Torben,“ sagde han truende, „tag Dig i Agt. End burde Du dog ikke have glemt de Stryg, jeg gav Dig i Fjor.“

Torben vilde til at kaste sig over ham, men Edele sprang imellem og raabte leende: „Ikke saa, ikke saa, Drenge. Vil I strides om mig, da lad det være i Tavl og Terning, saadan som enhver trolovet Ridder maa kæmpe for sin Brud.“

Hun løb hen til et lille Bord i Væggen og tog Tavlbrædtet frem. Hun satte det paa Bænken mellem de to Kamphaner og stillede Brikkerne op.

„Ikke vil jeg spille med den uvorne Pog,“ sagde Torben forbitret.

„Nu ja,“ sagde Edele og lo, „da løber Du heller ingen Fare for at vinde.“

„Og den, som vinder?“ sagde Eske uden at se paa hende.

„Den, som vinder, faar Lov til at bejle til min Haand,“ sagde Edele og lo. „Kender Du ikke gammel dansk Sæd?“

Eske sukkede tungt og satte sig.

„Lad saa være,“ sagde han, „om da Torben tør? Jeg giver Dig det første Træk.“ Og Torben gik frem med Dødningebonden.

Edele lagde sig paa Bænken med Haand under Kind og nynnede sagte, medens de spillede:

„Hør du, goden Ungersvend,
leg Tavlbord med mig!“
„Jeg haver ej det røde Guld
at sætte op mod Dig!“
Fordi de legte og de spillede Guldterning.

„Skak,“ sagde Eske og slog Torbens Løber; og Edele smilte: hvem mon der skulde vinde? De to spillede omtrent lige godt; men Eske var rolig og koldblodig nu, fast besluttet paa at gaa af med Sejren og sikker paa, at han vilde naa det; men Torben var urolig og spændt; allerede havde han vovet sin Dronning saa langt fra dens Garde, at den truede med at blive afskaaret.

Den anden Guldterning,
som over Tavlbord randt,
den Ungersvend han tabte,
saa glad den Jomfru vandt.

„Der tager jeg din Dronning, “sagde Eske. „Gør det Træk om.“ Og Torben tog imod det ædelmodige Tilbud.

Edele sad og saa paa Eske, i hvis Ansigt ikke mindste Bevægelse var at spore; smuk som Torben var han ikke, frygtelig alvorlig og streng; men ridderlig og retskaffen, helt ud en Mand. Hun skænkede i dette Øjeblik ikke Laurids og hans Advarsel en Tanke; hun ønskede, at Eske maatte vinde, og vidste, at det vilde ske.

Den tredie Guldterning,
som over Tavlbord randt,

den Jomfru hun slet tabte,
men Ungersvend han vandt.
Fordi de legte og de spillede Guldterning.

„Mat!“ sagde Eske og rejste sig. „Vil Du spille om saa høj en Indsats, maa Du først slaa Vand i dit Blod.“

„Dette var en usømmelig Leg,“ sagde Torben hidsigt og slog Brikkerne over Ende. „Kan hænde, vi en Dag skal spille et andet Spil, og da skal min Klinge føle, om Dit Blod er saa koldt, som Du siger.“

Han gik af Hallen uden at se til Edele; hun smilede underfundigt og kiggede nyfigent paa Eske.

„Naa,“ sagde hun, „saa vandt Du mig altsaa til sidst.“

„Aa,“ sagde han undvigende; „det var jo kun Leg.“

„Ja,“ spottede Edele, „duer Du til andet? Aldrig vinder Du mig, saa forsagt Du er.“

„Nej,“ sagde Eske tungt, „jeg gør nok ikke det.“

„Vundet mig har Du ved Tavlebordet, og jeg gav Dig mit Ja, om Du vilde bejle til mig hos min Fader. Tror Du, Torben havde ladet sig byde det uden at gribe til?“

„Det vilde han sagtens ikke. Jeg bejlede ogsaa hos din Fader, just som Du havde sagt det.“

„Gjorde Du? Og Fader sagde nej?“

„Det kan Du vel tænke.“

„Og saa slog Du Dig til Taals med det? Gud maa vide, om Du over Hovedet har Blod i Dine Aarer.“

„Din Fader gav gode Grunde,“ sagde Eske undvigende. „Jeg kunde ikke sige noget derimod.“

„Nu,“ sagde Edele koldt. „Naar Du er tilfreds, da er jo alt vel.“

Eske rejste sig og gik i stor Bevægelse op og ned i Hallen.

„Edele," sagde han, „dette er ikke til at holde ud. Vidste Du, hvor Du martrer mig med hvert af dine Ord og dine Blikke, da gjorde Du ikke saa. Du faar hellere vide alt. Véd Du, hvad Din Fader svarede?"

„Jeg kan tænke det. Han spottede over din Armod og ringe Stand, og Du dukkede ydmygt Hovedet under Svøben."

„Nej," sagde Eske," jeg gjorde det ikke. Saa langt trodsede jeg ham, og var ikke andet kommet til, da havde jeg vel faaet Magt med ham. Men han sagde, som sandt var, at der intet kunde blive af det. — Edele — Du er min Søster."

Edele gav et Raab af Forundring og slog Hænderne sammen.

„Ej," sagde hun, „saa var det derfor, Moder græmmede sig saa. Nu fatter jeg, hvad som laa bag ved Laurid's Ord."

„Har Laurids sagt Dig..."

„Jeg maatte love ikke at give Dig noget Løfte, før jeg havde spurgt ham til Raads."

„Da har Du gjort stor Uret," sagde Eske bittert. „Du har leget med mig som Katten med Musen, og aldrig forvinder jeg Mærkerne af din Klo."

„Nu," lo Edele og kyssede ham, „det er dog vel, at jeg kan kysse dig uden at spørge nogen om Forlov."

„Du tager Dig det let," sagde Eske mørkt. „Du har aldrig haft mig kær. For mig var det, som

om alt blev Nat omkring mig, da jeg fik min Dom. Nu er Du skilt fra mig for stedse."

„Hvad er nu det for noget Snak?" lo Edele. Nu kan vi just være sammen alle Dage. Véd Du, at om jeg havde holdt fast ved Dig, vilde de sat mig i Kloster? Men din Søster, véd jeg da, de faar lade mig have Lov til at være."

„Edele," sagde Eske heftigt. „Vil Du give mig et Løfte?"

„Herre je," raabte Edele... „begynder nu ogsaa Du? Neppe er jeg løst fra det ene Løfte, før I vil binde mig med det andet. Jeg mærker, jeg har faaet én Broder til den, jeg havde før."

„Naar Du tager Dig en Mand, vil Du da bede ham, at han tager mig i sit Brød?"

„Vist vil jeg det," sagde Edele og lo. „Saa gaar det dog, som Du sagde, at Du kommer til at staa Vagt for mit Brudekammers Dør."

„Tak," sagde Eske. „Jeg tror ikke, jeg kunde leve uden at se Dig, endskøndt det vilde blive som en Helvedes Pine."

Han rejste sig og lagde sin Arm om hendes Skulder.

„Edele," sagde han, „kom i Hu, at Du har en Broder, som vil vove sit Liv for Dig, naar Du vil. Kommer Du i Nød, da kald paa mig."

„Hvad Nød skulde jeg komme i?" lo Edele. „Vel maa jeg være vogtet, siden jeg har to Brødre til Værn og Hans til at bede for mig foruden. Saa faar jeg mig vel endda en Mand."

„Bliver det Torben?" spurgte Eske mørkt.

„Véd jeg det? Fader afgør vel den Sag uden at spørge mig.“

„Nu,“ sagde Eske, „jeg lider ikke Torben. Men bliver det ham, da lad ham vogte sig vel. Farer han ikke varsomt med Dig, skal han fornemme, at Du har en Broder. “

SJETTE KAPITEL.

Broder Laurids er snild.

Eske Fynbo var ikke den, der klynkede over Modgang eller hengav sig til ørkesløs Sorg; men han blev endnu mere faamælt end før, hans Væsen blev mere skummelt, hans Blik mørkt og truende, og aldrig saas et Smil paa hans Ansigt.

Thi han led meget over det Tab, han havde lidt. Han kunde ikke paa én Gang vende sig til at betragte Edele som sin Søster, han kunde ikke rive hende ud af sine Drømme, fagrere og mere æggende blev hun Dag for Dag, og det nagede ham bittert, at hun med saa let et Sind havde kunnet give Afkald paa ham.

„Hun har aldrig elsket mig,“ tænkte han. „Hun er glad over, at hun er bleven mig kvit. Hendes Sind higer mod Lyst og Glæde altid, hun er ikke skabt til Kamp, og med Torben vil Livet blive hende som en Dans, gid Fanden havde ham!“

Det blev mere og mere aabenbart, at Edeles Sind aabnede sig for Torbens sværmeriske Elskov. Torben var ridderlig og smuk, lys og aaben, som hun selv, gladere og mandigere blev han efterhaanden, som

han følte sig sikker paa, at hun gengældte hans Elskov. Heller ikke var hun ufølsom for hans Æts Rigdom og Ære, hun ventede af ham Udfrielsen fra Armod og Ringhed, og hun fandt ham ikke længere latterlig, naar han pralede af sin Slægts Storhed og Ælde.

„Hvorfor spotter Du ham altid?“ sagde hun en Dag vredt til Eske, der fulgte dem, hvor de gik og stod. „Rigtig lav og ussel er Du i din Misundelse; Du vilde dog være ulykkelig, om din Slægt var gammel og god som hans.“

„Ja,“ sagde Eske. „Thi da blev jeg din Mand og var ikke din Broder.“

Edele saa sky til ham; thi han var ikke anderledes mod hende nu end før; hans Blik hvilte paa hende med samme Glød, og hans Kærtegn var ikke, som hun tænkte sig en Broders.

„Hvorfor taler Du saadan?“ sagde hun. „Det kan jo dog ikke blive anderledes, end det er.“

„Ja, kan det ikke?“ sagde Eske haardt. „Véd Du, Edele, jeg tænker somme Tider, at din Fader har løjet sig selv skammelig paa; han vidste, at Du havde mig kær, og frygtede sin egen Svaghed; for ikke at faa mig til Svoger, gjorde han mig til sin Søn.“

„Bild Dig det ind,“ lo Edele. „Naar Du kommer til Voldgraven, saa spejl din Næse i Vandet; det Slægtsmærke er sikkert nok; sandt for Herren om jeg begriber, at jeg ikke har set det for længst.“

„Hvorfor spurgte jeg ham ogsaa?“ sagde Eske heftigt. „Hvad Øret ikke hør, det Hjertet ikke rør! Havde jeg rømt med Dig, som det var min Agt,

da kunde vi være lykkelige sammen til vore Dages Ende."

„Raser Du?" sagde Edele. Du siger, du har mig kær, og vilde dog bringe mig i slig Dødssynd, saa jeg skulde brænde evig i Helvedes Pine?"

„Om det endda ikke var Torben," sagde Eske mørkt. „Jeg taaler ikke at se Dig sammen med den sledske Karl."

„Da skulde Du ikke hænge over os altid," sagde Edele spydigt.

„Tag Dig i Vare," sagde Eske. „Billerne er Dig for store; han lokker Dig blot og lader Dig gaa."

„Ja," sagde Edele koldt og rejste sig. „Jeg kan vel være tryggere hos Dig, som er min Broder efter Kødet og dog gerne rømte af Landet med mig, om Du kunde lokke mig dertil; men jeg er ikke gal som Du."

Hun gik nynnende fra ham, og han blev siddende med ludende Hoved uden at se efter hende.

„Hun har Ret," sagde han til sig selv. „Jeg er gal, og hvad Ret har jeg til at hindre hendes Lykke? Hun skal have sin Torben, om han vil bejle til hende med Ære. Det er bedst, jeg varer ham ad."

Eske fik snart Lejlighed dertil; thi en Søndag Aften, da han kom op i Riddersalen, fandt han dér Edele og Torben sammen. Hun sad paa Torbens Fang, som hun saa ofte havde siddet paa Eskes, med Armen om sin Vens Hals og sin Kind presset imod hans. Blodet fo'r Eske til Hovedet, da han saa det, og han blev ikke blidere, da han hørte, at de sagte nynnede en af Edeles muntre Viser sammen; thi hadede han end Torben mest for hans Ætstorheds

og Rigdoms Skyld, saa misundte han ham dog ogsaa af Hjertet hans bløde, klangfulde Røst, der vel kunde daare en sangkær Jomfru som Edele.

Og han sagde barsk: „Gaa af Hallen, Edele. Jeg har noget at sige Torben, som ikke er for dine Øren."

„Gerne gør jeg det," sagde Edele. „Naar Du kommer, er der saa dog ingen Glæde ved at dvæle her længere."

Hun kyssede Torben og sprang af hans Skød; og paa Tærskelen vendte hun sig og sagde drillende: „Hold Dig nu stiv, Torben, og bed pænt for Dig! Du gør vel rettest i at bejle hos Eske, der halvvejs regner sig for Slægtens Hoved."

Saa lo hun muntert og løb ned; men Eske satte sig paa Bænken overfor Torben og stirrede saa fast paa ham, at han maatte slaa sit Blik ned.

„Hvad er det Du vil?" spurgte Torben hidsigt. „Jeg synes, Du kommer her og befaler, som var Du Gaardens Herre; med hvad Ret drager Du Dig ind i det, som ikke angaar Dig?"

„Det véd Du vel saa godt som jeg, at jeg er Edeles Broder," sagde Eske. „Hellere maa jeg spørge Dig, med hvad Ret Du kyssede hende før?"

„Er det Skik mellem Bønder at pukke paa sin Skam?" sagde Torben hovmodigt. „Helst burde Du tie med et Slægtskab, som ikke er til din Ære."

„Nu," sagde Eske med et spydigt Smil. „Du brovter dog selv af din Herkomst, endda din Farfader var Kong Volmers Frillesøn. Men jeg er ikke kommen for at kævles med Dig om sligt. Er det saa, at Du bejler til Jomfru Edeles Haand?"

„Skal jeg staa Dig til Regnskab derfor?“ brusede Torben op. „Om Du vil vide det, da er Edele min trolovede Brud, og jeg er nærmere til at vogte hendes Ære end Du.“

„Da vogt den,“ sagde Eske haardt. „Edele er fattig og af ringe Æt; hvad siger Hr. Bent og Fru Ermegard til en Datter af slige Kaar?“

„Véd jeg det,“ sagde Torben mut. „Der er vel ogsaa Tid nok til at klare den Sag.“

„Da har Du dog haft Hast nok til at binde Edele til Dig,“ sagde Eske. „Du bør lade hende gaa med Fred, til det andet er klaret.“

„Det faar vente, til jeg kommer til Søholm,“ sagde Torben. „Jeg skal da sige Fader alt, og Slægten bliver kaldt sammen til Møde for at gøre Sagen af. Saadan bruger vi hos os.“

„Og om da Slægten siger nej?“ spurgte Eske.

„Hvorfor skulde den det?“ svarede Torben undvigende. „Jernskægerne er en gammel Æt og Gods har vi nok af selv.“

„Torben,“ sagde Eske og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Giv mig dit Ord paa, at Du lader Edele med Fred, indtil dine Frænder har givet deres Ja.“

„Aldrig gør jeg det,“ sagde Torben og søgte at rive sig løs. „Edele skal blive min, hvordan det saa gaar.“

Eske greb ham om Livet og kastede ham i Gulvet og satte sit Knæ paa hans Bryst.

„Ser jeg Dig klappe blot Edeles Kind, da faar Du Stryg,“ sagde han og bøjede sit Ansigt tæt ned imod Torbens. „Og kommer Du hende for nær, da

dræber jeg Dig, saa sandt jeg havde hende kær før Du."

„Slip mig, "stønnede Torben. „Jeg siger Dig jo, at jeg skal tale til Fader, saa snart jeg kommer hjem."

„Godt," sagde Eske og slap ham. „Saa skal jeg sørge for, at Du kommer til Søholm, før Du tænker."

Siden, da Torben var gaaet til Ro i Folkestuen, og Svendene sad og drak, gik Eske op i Vinterstuen, hvor Mikkel Andersen sad ene over Bægeret og var tvær og sur; thi han taalte ikke godt Øllet mere. Maden gjorde ham Ve, før han var halv mæt, og Ensomheden gjorde ham tungsindig.

„Hvad er der nu?" vrissede han. „Faar jeg nu ikke Lov til at være ene med mine Tanker en Helligaftens Stund?"

„Hr. Mikkel," kviskede Eske, „sover Jomfru Edele?"

„Vist gør hun saa," sagde Hr. Mikkel. „Bedst, at Du gør det samme, saa vi kan faa Ro."

„Det var vel," sagde Eske og lyttede ved Sengeforhænget. „Det var just om hende, jeg vilde tale; og det var ilde, om hun skulde høre mine Ord."

„Jeg mener Fanden plager Dig," brummede Hr. Mikkel fortrædelig. „Skal jeg have mere endnu af det Vrøvl? Sæt Dig da i Herrens Navn og tag en Slurk; og gør det kort, siden det ikke kan være andet."

„Det er Torben," sagde Eske. „Han og Edele leger Fæstensfolk i Smug; I bør tage Vare paa Eders Barn."

„Se se," smaalo Hr. Mikkel „Iversygen sidder Dig endda i Kroppen, hvad? Naar Du dog ikke kan

faa hende selv, kan Du vel unde hende en anden."

„Jeg under Edele det bedste," sagde Eske roligt. „Om jeg maatte raade, skulde hun have en bedre Mand end Torben; dog faar det jo være, siden hun har set sig elskovssyg paa hans slikne Fjæs."

„Nu," sagde Hr. Mikkel spydigt, „det er mig en stor Beroligelse at høre, at Du giver dit Samtykke dertil. Ellers kunde jeg lide at høre, hvorfor Torben ikke var Dig god nok til Svoger?"

„Der ligger ingen Magt paa mig," sagde Eske. „Men er Edele god nok for Billerne? Hr. Bent er en stor Herre, og jeg har ladet mig sige, at Fru Ermegard skal være kær af Gods."

„Saamænd, "sagde Hr .Mikkel og rødmede. „Den Tale kan der være Forstand i. Men Hr. Bent kan da ikke sige andet end nej, og saa faar Edele skikke sig i sin Skæbne."

„Tro ikke det," sagde Eske bittert. „Vil hun have ham, saa tager hun ham, og han er ikke Mand for at vogte sig selv, end sige hende. Vil I se roligt paa, at Eders eneste Datter kommer i Ulykke for et glat Ansigts Skyld?"

„Herre Je," sukkede Hr. Mikkel og flyttede sig uroligt paa Sædet. „Hvad vil Du, jeg skal gøre? Aldrig har jeg andet end Plage og Forsmædelighed, siden Gud Herren tog min kære Hustru til sig i sin Himmel, hvor i Herrens Navn skal jeg gamle Mand kunne vogte en Mø, der farer og flyver som en opskræmmet Vibe?"

„Just det jeg mener," sagde Eske sindigt. „Vogte hende evner end ikke jeg, langt mindre I. Men om I skikkede Torben tilbage til Søholm, da tænkte jeg,

han glemte hende snart; han er af et flygtigt Sind og ikke Eders Datter værd."

„Jeg tror, Du raser," udbrød Hr. Mikkel forskrækket. „Skulde jeg skikke Torben herfra, før Hr. Bent selv krævede ham af min Haand? Aldrig vilde Bent Bille taale slig Krænkelse af saa ringe Mand som mig."

„Da véd jeg intet Raad," sagde Eske sørgmodigt. „Uden at I spørger Eders Søn Laurids; han er klogere end baade I og jeg."

„Vist er han det, vist er han det," sagde Hr. Mikkel lettet over at kunne skyde Sagen fra sig. „Jeg skal tale med ham derom, saa snart han kommer."

„Om I saa synes, da tager jeg Klepperten og rider til ham i Morgen," sagde Eske haardnakket. „Jeg mener, Sagen har Hast."

„Gør det, gør det," sagde Hr. Mikkel og klappede Eske paa Ryggen. „Og nu have Du Tak, min Søn, fordi Du har brugt dine Øjne saa vel."

Den næste Dag red Eske Fynbo til Soer og vendte tilbage med Broder Laurids i sit Følge. Til Mikkel Andersens store Forundring gav Laurids ganske Eske Fynbo Ret.

„Eske er en brav Knøs," sagde han. „Hans Kærlighed til Edele har været af den rette Art, og han vogter hende som en Broder. Edele er flygtig og hed, og Torben er af det samme Stof; han maa herfra, inden en Ulykke sker."

„Jeg mente just, Du ønskede, hun og Torben skulde komme tilsammen?" sagde Hr. Mikkel forundret.

„Vist gør jeg det," svarede Hr. Laurids. „Men me-

ner Du, Torben gør hende til sin Ægtehustru, om han faar daaret hende forinden? Lad os skille dem ad, mens Længslen er hed; da fører han vel sin Krig igennem, om han ellers er en Mand."

„Jeg forstaar intet af det hele," sagde Hr. Mikkel hovedrystende. „Skikker jeg Torben herfra i Utide, er det en svar Krænkelse; ikke bringer det vel Torben nærmere til Edele, om jeg gør hans Fader til min Uven."

„Fatter Du da ikke," sagde Laurids smilende, „at paa denne Vis vinder Du just Hr. Bents og Fru Ermegards Venskab og Tillid? Du drager med Torben til Søholm og siger som saa: „Hr. Bent, Eders Søn har fanget en ulykkelig Elskov til min Datter Edele; hendes Byrd er kun ringe imod Eders, og jeg er en fattig Mand, der ikke evner at give hende noget Gods. Jeg fatter da fuldt vel, at I aldrig vilde give Eders Minde til et Ægteskab Børnene imellem, og til en Slegfred er min Datter for god. Derfor bringer jeg Eder Torben til Huse, at ingen Ulykke skal ske." Tror Du da ikke, Fader, at Hr. Bent vil vide Dig Tak til?"

„Kors i Herrens Navn, hvor Du er klog!" udbrød Hr. Mikkel og slog Hænderne sammen. „Aldrig kunde jeg have udpønset sligt. Paa den Vis gaar det let for sig ... men endda fatter jeg ikke, at Ægteskabet kan fremmes paa den Vis."

„Kommer Tid, kommer Raad," sagde Laurids. „Hovedsagen er, at Torben og Edele skilles, medens deres unge Blod er hedt af Længsel, og Torben endnu fast besluttet paa at gøre hende til sin. Men der er mere endnu, Fader; det kunde hænde, at Hr. Bent

sagde til Dig: „I er en brav Mand, Mikkel Andersen! Ikke skulde der være noget, jeg kunde gøre for Eder til Gengæld?“

„Jeg forstaar, jeg forstaar,“ raabte Mikkel ivrigt. „Da skal jeg svare: „Jo, Hr. Bent, om I vilde give Eders Minde til Torbens Ægteskab med Edele, da vilde I rundelig have lønnet mig for min Møje.“ Jo, Du er min Sjæl en fiffig Fyr, min Dreng, en fiffig Fyr.“

Laurids' evige listige Smil gik over i Latter — en lydløs Latter han havde lagt sig til, siden han kom under Klosterets Tugt.

„Nej, Fader,“ sagde han, „paa den Vis tror jeg ikke, vi vandt Hr. Bent for vor Sag. Nej, om Du faar Lejlighed dertil, skal Du tale om Edeles Fagerhed og glade Sind, og hvor sørgeligt det vilde være, om hun skulde gemme sin Ungdom bag Klosterets Mure. Hr. Bents Moder, Fru Cæcilie, er Dronning Christines Overhofmesterinde; mulig kunde hun skaffe Edele Plads mellem Dronningens Jomfruer, og da var hendes Lykke gjort.“

„Saamænd, saamænd,“ sagde Hr. Mikkel og gned sig i Hænderne, „din Plan er ikke ilde, Sønneke. Men hvor skal jeg koste hendes Udstyr dertil? Jeg har ladet mig sige, at Dronningens Jomfruer maa gaa foruden Løn.“

„Nu,“ sagde Laurids, „en Smule faar de dog, og dertil et skønt Stykke leydisk Klæde hvert Aar. Hvad Magt ligger desuden derpaa? Kommer Edele først til Hove, bliver hun ikke Jomfru længe, lid Du trygt paa det. Naar Torben faar Nys om, at hun er der, tror Du da, han tøver længe med at lade sig optage

blandt Kongens Hofsinder? I Fru Cæcilies Fruerstue vil han kunne faa sin Hjertenskær at se, og hun vil da være et mere passende Gifte, end om han skulde tage hende fra en ringe Gaard."

„Vist saa, vist saa," sagde Hr. Mikkel eftertænksomt. „Men om nu Hr. Bent nægter at række Haand dertil."

„Kommer Tid, kommer Raad," sagde Laurids. „Men jeg tænker, det gaar, om Du griber Sagen snild an, saa de paa Søholm ikke mærker Fælden, før de sidder i den."

„Nu ja," sagde Hr. Mikkel sukkende, „jeg faar da vel ofre mig og drage til Søholm selv, fast jeg snart er for gammel til Rejsens Besvær."

„Saamænd er Du ej," sagde Laurids. „Du sidder blot og bliver sur og magelig af Ensomhed og fede Dage; det Ridt vil gøre Dig frisk paany."

„Ensomt bliver her ogsaa, om Edele farer herfra," sagde Mikkel sørgmodigt. „Da bliver Kanden og Hr. Severin min eneste Trøst."

„Ja," sagde Laurids, „jeg under Dig ogsaa bedre Kaar paa dine gamle Dage. Hvorfor tager Du Dig ikke en Hustru paa ny?"

„Gud fri og frelse mig vel," sagde Hr. Mikkel forskrækket. „End om jeg fik en, som laaste for Kælder og Fadebur igen, saa jeg maatte tigge mig til en Taar Øl? Hvem tror Du ogsaa vilde drage ind til en gammel Stodder som mig?"

„Nu," sagde Laurids, „endnu har Du da baade til at bide og brænde. Heller ikke behøver Du vel at binde Dig haardere, end Du selv vil. Tag en Kvinde til Dig, som kan brede din Dug og rede din Seng;

om hun da ikke skikker sig, kan Du lade hende fare, som hun kom."

Hr. Mikkel stirrede paa ham med aaben Mund; saa brast han i Latter og slog sig paa sine brede Laar.

„Siger Du det, som er en Kirkens Mand?" raabte han. „Om Hr. Severin hørte Dig, da forklagede han Dig for Abbeden i Soer."

„Ja," sagde Laurids roligt. „Hr. Severin var alle Dage svært renlivet i sin Mund. Men det er ikke godt for Mennesket at være ene, og jeg under Dig det vel. Tænk over, hvad jeg har sagt; og kom i Hu, at jeg evner at give Dig Absolution for din Synd."

„Pine og Død," raabte Hr. Mikkel, „en Glæde er det for mig paa mine gamle Dage at have en Søn som Du. Kom, nu vil vi tømme en Kande af den gamle Rhinske sammen inden Nadver."

„Nej," sagde Laurids og rejste sig. „Til at drikke med Dig dur Hr. Severin bedre end jeg. Jeg vil have mit Hoved klart til hver en Tid."

Saa gik han ud gennem Ladegaarden for at træffe Edele; og medens de vandrede sammen i Skoven, fortalte han hende alt, som det var besluttet. Og Edele klappede i Hænderne og sang op ved Tanken om, at hun skulde til Hove.

„Jeg véd, Du er snild nok," sagde Laurids, „og mente det bedst at sige Dig det hele forud. Men tæm dog helst din Glæde; og vil Du være sikker paa Torben, da vær ikke for varm; lad helst, som skiltes Du fra ham uden større Sorg; des hedere vil han blive efter et Gensyn."

„Pyt med Torben," sagde Edele og slog med Nakken. „Der er kan hænde vakrere Mænd ved Hove end han."

„Der er vel det," sagde Laurids alvorligt. „Men i dine Kaar tør Du heller ikke være for overmodig. Torben har Du og beholder Du, om Du spiller dine Kort snildt."

Men Edele lo og rystede paa Hovedet.

„Tro ikke det," sagde hun. „Aldrig skal jeg række en Finger ud for at fange en Mand. Jeg mærker heller ikke andet, end at det er mig, der skal fanges, og der synes mig at være Jægere nok."

Broder Laurids saa beundrende paa hende, da hun sprang ned over Vejen, nynnende og kaad som et Barn, men allerede frodig og fager som en fuldmoden Jomfru.

„Vist har hun Ret," sagde han til sig selv. „Det er just deri hendes Magt ligger, at hun giver sig frit hen til alle og fuldt til ingen. Jeg tænker, hun faar den Mage, hun vil."

Og der undslap ham et Suk ved Tanken om det ensomme Klosterliv, hvortil han i sin Ærgerrighed havde fordømt sig selv. Der gik allerede Ry af ham i Soer for hans Renlivetheds Skyld, og fordi han i Bodsøvelser var strengere mod sig selv end nogen af de andre.

SYVENDE KAPITEL.

Skærmydsler.

Det var en Ufredens og Uhyggens Tid, der begyndte paa Ellingegaard, efter at Broder Laurids var

vendt tilbage til Soer. Hr. Mikkel gruede for Rejsens Besvær og opsatte den fra Dag til Dag — ogsaa fordi han ikke vidste, hvordan han skulde faa talt ud med Torben; Broder Laurids havde ikke været at formaa til at klare den Sag; han mente sagtens, at noget maatte Faderen dog gøre selv for sin Værdigheds Skyld.

Og midt i al denne Ubeslutsomhedens Pine maatte Hr. Mikkels tunge Hjerne endda tumle med de Tanker, Sønnen havde nedlagt deri. Han følte virkelig tungt Ensomhedens Savn, og hver Gang han paa sine Vandringer over Jorderne saa en af Bøndernes unge, friske Døtre, tænkte han ved sig selv: Mon det skulde være hende? Burde jeg tage hende til mig som min Alderdoms Trøst?

Men der blev ingenting deraf; han undsaa sig for Edele, han undsaa sig for Eske, han undsaa sig en Smule for Pigerne selv, saa gammel han var. Og sandt at sige var han bange; han vidste kun altfor vel, hvor svag han var, og han tænkte, tog han en Kvinde til sig, vilde han blive som en Visk i hendes Haand.

Derfor ventede Hr .Mikkel; han havde jo altid været mere som Oksen for Vognen end som Køresvenden, der styrede selv sin Skæbne; og han tænkte, at en Udvej af det altsammen maatte vel vise sig af sig selv.

Ogsaa Edele, hun som altid havde været Sangen og Styrken mellem dem alle, var blevet ujævn i Sind. Siden Broder Laurids havde malet Fremtiden saa uventet gylden for hende, stredes mangehaande Tanker i hendes Sind: hun længtes efter at faa

Torben vel af Sted, siden det jo var Faderens Besøg paa Søholm, der skulde afgøre hendes Skæbne; men midt i sin Utaalmodighed følte hun ogsaa, at hun havde Torben kærere, end hun havde tænkt; og mest af alt gruede hun for at blive ene med Eske, der rugede mørkere og skumlere over hende Dag for Dag.

Hun legede med Torben nu, som hun havde leget med Eske før: gjorde ham lykkelig ved al sin Munterhed og Fortrolighed, hidsede ham op ved sine Kærtegns pludselige Voldsomhed — og mødte ham med ét køligt og uforstaaende, just som han mente at være tryggest paa hendes Kærlighed. Og omsider bragte hun ham ganske ude af sig selv.

Jeg holder ikke længere dette ud," sagde han heftigt en Dag og greb hende haardt i Armen. „Du faar svare rent ud, om Du vil have mig, ja eller nej."

„Nu," svarede Edele og lo, „da faar jeg just svare ja eller nej. Véd jeg hvilket? Ikke kan jeg give mig selv bort, saa lidt som Du raader over Dig. Naar har Du talt med dine Frænder og med mine?"

De gik gennem Skoven, just hvor Stien aabnede sig mod en solbrændt Plet, og Torben drejede brat af til højre, som taalte han ikke Lyset.

„En lang Vej bliver det at gaa," sagde han mørkt. „Mange Aars haarde Kampe ligger for mig, før jeg faar mine Frænders Ja, om det nogen Tid sker."

„Jeg kan vente," sagde Edele koldt.

„Jeg vil gerne tro det," sagde han bittert.

En Tid gik de tavse; saa greb han hende pludseligt i sine Arme, kyssede hende saa heftigt, at hun aandeløs bøjede sit Ansigt bort, og sagde vildt:

„Edele, vil Du vente? Vil Du vente paa mig, om det saa skulde vare til evig Tid?“

„Ja,“ sagde hun; hun skottede sky til ham og tænkte forundret, at han dog kunne hænde at være mere Mand, end hun havde ment.

Og han sagde kort, idet han slap hende: „Hav Tak, Edele! Du skal blive min, sætter end min ganske Æt sig derimod. Aldrig skal jeg svige Dig, saa længe Vildmanden i vort Vaaben staar.“

„Hvor gaar Du hen?“ spurgte Edele usikkert, da han fjernede sig i det samme.

„Til din Fader,“ sagde han barsk. „Vi er nu bundne sammen ved vort Ord, og for din Fader bør dette ikke fordølges. Vi plejer at gaa aabent til Værks i vor Slægt.“

Han gik tilbage mod Borgen med faste Skridt, og Edele gik syngende videre — nynnende først, men siden syngende af fuld Bryst, som hun ikke havde sunget, siden hun fik at vide, at Eske var hendes Broder.

„Nu gaar Torben til Fader,“ tænkte hun, „og da drager de til Søholm. Da kommer jeg til Hove, aldrig kommer jeg nu til at visne bag Klostrets Mur.“

Og medens hendes Sang blev sagtere og sagtere, og tilsidst forstummede ganske, medens hun gik langsomt ud over Lysningen med halvlukkede Øjne og sit Ansigt løftet mod den flammende Sol, hviskede noget i hendes Sjæl:

„Broder Laurids havde Ret. Langt hellere maa Torben drage bort, at han kan komme igen og bejle til mig med Ære. Vente er ingen Sag; naar vi ses

igen, da er han ganske Mand, og da vil jeg være hans, i hvor det saa gaar."

Endnu da hun vendte tilbage til Gaarden, laa et lykkeligt Smil om hendes Mund; det sluktes først, da hun gik gennem Borgestuen og mærkede Eske Fynbos mørke Øjne hvile paa sig.

Imidlertid var Torben oppe i Vinterstuen; han stod ærbødigt ventende ved Døren og havde endnu ikke faaet Mikkel Andersen i Tale. Hr. Mikkel laa nemlig efter endt Maaltid under Bordet og sov de Retfærdiges Søvn; det var let at se, at Lensmanden i sin Rus havde gjort sig et indbildt Gæstebud, og at han havde haft sin gode Moro med at kaste til Maals efter sine Venner; thi Brødstykker og Kødben flød over Bord og Gulv, og henne ved Døren laa en Tinkande klemt saa fladt som et Fad.

Unge Torben Bille stod og saa forarget paa alt dette; han var vant til at se vilde Drikkelag ogsaa paa sin Fædrenegaard, og at Hr. Mikkel i sin Enkestands Kvide kiggede end dybere i Kanden end før, fandt han saare naturligt; men det var Mandag i Dag, kun Fastespiser var tilladte, og han var vant til, at Fædrenes Skikke overholdtes strengt i hans Hjem.

Omsider vaagnede Hr. Mikkel halvt, strakte sig i Søvne, hvor han laa, og brølte:

„Kom an engang endnu, din fejge Tyr! Havde Du ikke dukket Dig just i det samme, skulde jeg have slaaet Dig Kanden over Hovedet som en Hjelm."

Han gned Øjnene og forsøgte forgæves at komme over Ende: Torben sprang til og hjalp ham op, og

en Tid sad Hr .Mikkel og gloede ondt paa ham uden at sige et Ord. Omsider raabte han:

„Naa, Du kommer vel for at klage over Eske? I kommer her rendende med Eders Kæremaal hver gudskabt Dag. Faar jeg aldrig Lov en Stund at sidde i Fred og forlyste mig med mine Venner?“

Han saa sig om og opdagede pludselig, at Hallen var tom; han kiggede under Bordet og fandt til sin Forundring, at dér var heller ingen. Saa sagde han vrantent:

„Nu, jeg har drømt ondt; sig frem dit Ærinde, og gør det kort.“

„Hr. Mikkel,“ sagde Torben, af hvis Øjne Kærligheden endnu lyste, „jeg beder Eder om Orlov for at drage til min Faders Gaard.“

Hr. Mikkel kiggede plirrende paa ham og kom paa én Gang i Hu alt det, som var hændet, og det, som skulde ske. Og han sagde pludselig mildt:

„Se, se, Mikkel Andersen er nu blevet for ringe for en Ungersvend af saa stor en Æt? Eller er det saa, at Du selv vil tage Fornuften fangen og drage herfra, medens det er Tid? Jo, jo, min Søn, gamle Mikkel Andersen har ogsaa Øjne, maa Du tro, og det skal være godt gemt, som ret længe skal fordølges for hans Blik.“

„Hr. Mikkel,“ sagde Torben usikkert, „det er just saa, at jeg har Jomfru Edele kær. Tør jeg drage noget Haab af Eders Ord? Vil I staa mig bi i den Sag?“

„Vist tør Du saa,“ sagde Hr. Mikkel, „vist tør Du saa. Du er en brav Knøs; Du har set, at Pigen er for god for din Slegfred, og bryder af, medens

Legen er god. Du har Orlov, hvad Time, Du vil; men..."

„Hr. Mikkel," fo'r Torben op, „aldrig er den Tanke kommet i mit Sind, at Jomfru Edele skulde kunne tilhøre mig uden i Tugt og Ære; og aldrig skal hun blive nogen andens end min, om I ellers giver Eders Minde dertil."

„Mit Minde, mit Minde?" sagde Hr. Mikkel forvirret. „Hvor kan jeg give mit Minde til noget, som aldrig vil ske? Gid Fanden havde Laurids, som sidder dér i Soer og gav mig kun halv Besked; Torben, dette er en Sag, som maa overtænkes vel, og nu maa vi sove derpaa, saa tales vi siden ved."

„Mikkel Andersen," sagde Torben uventet fast, „ikke gaar jeg af Hallen, før I har givet mig Eders Ord paa, at Jomfru Edele skal blive min."

„Vist skal hun det, vist skal hun det," stammede Hr. Mkkel, „om din Slægt siger Ja, da er mit Minde Dig saa sikkert, som om Du alt havde det. Hør nu, min Dreng — for at Du kan se, jeg mener Dig det vel, saa skal jeg selv drage med Dig til Søholm i Morgen den Dag, og da lægger vi din Fader Sagen for.... hvad siger Du til det?"

Torben takkede Hr. Mikkel varmt og løb straks ned for at meddele Edele den glade Tidende.

„Alt i Morgen rider vi til Søholm," sagde han, „og din Fader vil selv tale min Sag. Hvad siger Du nu?"

Edele saa glad paa ham, men sagde intet; thi Eske stod ved Siden af hende. Og Eske sagde spottende: „Det er ikke godt at sige, hvad der er i et Æg, før Hønen har værpet."

Men da glemte Edele alle Hensyn og kastede sig om Torbens Hals.

OTTENDE KAPITEL.

Hr. Mikkel paa Rejse.

Den næste Dag, inden Afrejsen til Stevns, fik Eske Fynbo Torben til Side og sagde til ham:

Torben, nu har Du vundet Edeles Elskov; skønner Du ret paa din Lykke?"

„Der er vel ikke stor Lykke at skønne paa endnu," sagde Torben mut. „Edele og jeg skal skilles for lange Tider; hvem véd, om vi nogen Tid faar hinanden at se igen."

„Kan hænde, det var bedst for os alle," sagde Eske mørkt. „Mener Du, dine Frænder nogen Tid vil give deres Minde til, at Du fører hende hjem som din Brud?"

„Jeg frygter nej," sagde Torben mismodigt. „Lidet bryder Mændene i vor Æt sig om Elskov og slig Tant, og Kvinderne endda mindre; næsten alle er de givet i deres Ægteherres Favn, uden at nogen har spurgt dem om deres Vilje."

„Just det, jeg mente," sagde Eske stærkt. „Du vil dér komme til at staa ene mod dem alle; vil Du da sætte haardt imod haardt? Eller vil Du bøje af for Stormen og lade Edele sidde ene?"

„Se, se," sagde Torben spydigt, „aldrig har jeg mærket, at Du var saa længselsfuld efter at se Edele i min Arm."

„Edele er min Søster," sagde Eske. „Hendes Vilje

er min. Om Du svigter hende, da er Du hende ikke værd. Men om Du vinder hende og ikke vogter hende vel, da giver jeg ikke en Penning for dit Liv."

„Truer Du?" raabte Torben og sprang frem med Haanden paa sin Daggert.

„Jeg gør saa," sagde Eske roligt. „Om der times hende noget ondt for din Skyld, da er Døden Dig vis. Hvor jeg end træffer Dig, ved Dag eller Nat, i din Seng eller for Guds hellige Alter, render jeg mit Sværd gennem dit Hjerte."

„Det klinger jo ganske som en ridderlig Undsigelse," sagde Torben spodsk. „Jeg tænker dog, jeg kommer til at sidde saa højt, at dit Sværd bliver for kort."

Eske svarede ikke; længe stod de og stirrede ondt paa hinanden, og ingen af dem vilde være den første til at tage Blikket til sig.

Saa lysnedes det pludselig over Eskes Ansigt; han lagde sin Haand paa Torbens Arm og sagde uventet mildt:

„Torben, hvert Ord jeg har sagt, kom fra mit Hjerte og skal staa ved Magt. Men jeg vil sige Dig én Ting endnu: Jeg véd, at Du har Edele kær for mere end en Stunds Lyst; vær god imod hende, hun er det værd. Om Du bliver hende en god Ven og værner hende paa hendes Vej gennem Verden, da skal Du i mig finde en Fostbroder og Ven, og ingen skal gøre Dig ondt, før jeg ligger kold. Er Du saa stor og rig, at Du har Raad til at kaste Vrag paa mit Tilbud?"

Torben rørtes lige saa let, som han blev vred. Han rakte Eske Haanden og sagde varmt:

„Du har Ret, Edele skal værnes, i hvor det end

gaar, og god Brug faar hun baade for en Brudgom og en Broder. Eske, vil Du gaa i mit Brød og være min Svend? Da vil vi værne hende baade."

„Tak," sagde Eske og knugede hans Haand haardt. „Naar Tiden kommer, skal jeg minde Dig om dit Løfte."

Saa vendte han sig og gik, og kort efter red Hr. Mikkel og Torben Bille ud over Broen. Torben var grundende og tavs; Skilsmissen fra Edele var gaaet ham nær, han gruede for det, der skulde komme, og han angrede allerede, at han havde ladet sig rive hen overfor Eske og ikke tugtet ham for hans Trusel.

Heller ikke Hr. Mikkel talte et Ord; thi ogsaa han var ængstet og betaget over det, han skulde gaa i Møde; det var ikke saa lige en Sag at skulle træde en af Landets rigeste og anseligste Herremænd for Øje.

Hverken Hr. Bent eller Fru Ermegard havde han nemlig nogen Tid set før. At unge Torben Bille var kommet i hans Brød, var gaaet til paa en egen Vis.

Hele Egnen fra Holbæk op i Odsherred og ned baade omkring Tissø og Sorø var Billeættens egentlige Hjemstavn. Gaard ved Gaard, Len ved Len havde Billerne i Tidernes Løb haft i Værge her: Skarsholm og Kjelleklintegaard, Æbeltved og Hørby, Sasserup og Allindemagle og mange, mange flere var eller havde været i denne mægtige Slægts Eje. Torben havde da ogsaa først været anbragt paa en af Gaardene her; men han havde tidlig vist sig baade svag og uregerlig, altfor hovmodig af sin Slægts Alder

og Vælde, saa Bent Bille, der var en forstandig Mand, havde anset det for rettest at give ham i Hænderne paa en mindre Mand udenfor Slægten, og hans Frænder havde da anbefalet ham Mikkel Andersen, der i sine Velmagtsdage havde nydt større Anseelse end nu.

Hr. Mikkel var derfor ogsaa trukket i sin stiveste Puds til Rejsen, og den trykkede ham haardt. Den lange Kappe kunde han endda aftage og hænge over Sadelknappen, men den svære Klædeskjortel skubbede sig op baade her og dér og hedede over al Maade, hvor den næsten havde klumpet sig sammen paa Kroppen. Og allerværst var det med Hoserne; han plejede altid hjemme at vende dem, saa at Sammensyningerne vendte ud efter; det saa ikke godt ud, skøndt det var mageligt; men nu til Rejsen havde han maattet drage Skindhoserne ret paa, saa Sømmene gnavede ondt i hans gamle Fødder.

End mere gram i Hu blev Hr. Mikkel, fordi han havde lagt Rejsen ned gennem Sjælland just for at se ind til flere gamle Kendinger undervejs, og saa traf det sig saa uheldigt, at ingen af dem var til Huse. Da han kom til Næstved, sagde han til Torben:

„Ja, Du har unge Ben, og Du rider for din Fæstemø til dine Frænder; men jeg er gammel og orker ikke mere; vi maa søge Herberge for en Stund."

Just, som han havde sagt det, blev han raabt an af Niels Gundersen, en af de Venner, han undervejs havde villet gæste; og da de havde snakket nyt og gammelt en Stund, sagde Niels Gundersen:

„Men sid dog af Hesten og lad os faa en Kande Øl og en Krabbe; jeg véd en Mand, der er bravt forsynet med begge Dele, og saa har han endda en spansk

Vin i sin Kælder, som Du aldrig har set Mage til paa Ellingegaard ... ikke at tale om en Datter, saa fager som Dagen ... tænker Du ikke paa at tage Dig en Hustru engang endnu? Eller er Pigerne paa Ellinge saa nidkære, som de er vakre? Alle Dage var Du en lystig Svend, men altfor genegen til at lade en Kvinde sætte Foden paa din Nakke."

Under alskens lystig Skæmt naaede de det lovpriste Herberge, der var hos Martin Guldsmed i Adelgade; og dér sad de snart bænkede ved Krabber og Krus, medens unge Torben maatte sørge for Hestene og sig selv, som han kunde bedst.

Martin Guldsmed havde andet og bedre at byde paa, naar en god Kunde som Niels Gundersen kom til Huse; en stor og fyldig Kvinde, sortøjet og mørk i Huden, som havde hun ikke set Dagen under Danmarks Sol, gik ivrig og svedende ud og ind med Øl og Vin, Peberkager og Klejner, og hvergang Mikkel Andersen saa hendes blussende Ansigt eller brede Bag lod han Kanden synke og drog et dybt Suk.

„Saa er det Mester Martins Datter, kan jeg tro," sagde han til Niels Gundersen et Øjeblik, hun var ude; Mester Martin var i Boden ved Siden af og købslog gennem Vinduet med en Borger om en Sølvring; de kunde høre, hvor Køberen tingede og pruttede, medens Guldsmedens Røst dirrede af undertrykt Arrigskab over, at han skulde holdes fra de gode Sager derinde over sligt Lapperi.

„Vist er det hans Datter," sagde Niels Gundersen og lo. „Ret en Jomfru for Dig, om Du har besluttet Dig til endnu engang at sætte Trolovelsens Ring paa en Finger."

„Hun tykkes mig at være noget til Aars," sagde Hr. Mikkel undvigende. „Sært nok, at saa fager en Pige ikke alt længst har fundet sig en Fæstemand."

„Nu ja," sagde Niels Gundersen, „dér stikker ogsaa noget under; hun er for det meste saa godsindet, som hun er fed; men hidsig er hun og skrap til at regere, naar Sindet kommer over hende."

„Kors i Jesu Navn," udbrød Hr. Mikkel forfærdet. „Mener Du ikke jeg har været nok under Pisken alt tilforn? Kald paa Torben, at vi kan komme paa Hesten og herfra!"

Men nu kom Mester Martin ind, gnidende sig i Hænderne over den Handel, han havde gjort, og han vilde vise sine Gæster Boden, hvor Ørenringe og Armbaand, Guldkæder og Fingerringe forvaredes i solide Skrin.

„Kors, for en Velstand!" udbrød Hr. Mikkel med lysende Øjne. „Den, som gemmer sligt i sin Kiste, maa vel være en holden Mand."

„Paa det Lag," svarede Martin Guldsmed mismodigt. „Se Jer om her i Boden, om Svendene sidder her og hamrer og pudser, som de gjorde i gammel Tid. Man bliver ikke rig ved at gemme Guld og Sølv i sin Kiste; kun sjældent banker nu en Kunde paa Ruden under Bislaget, og jeg har længst forfærdiget mere, end jeg faar afsat i hele mit Liv. "

Han fremtog et lille Ibenholtskrin af et Skab i Vægbænken og gned det forsigtigt af med sit Ærme.

„End har I ikke set mit kosteligste Eje," sagde han og lukkede Skrinet op. „Dette er Demanten, den klare Sten.... I kender den vel, og undrer Eder vel

over, at jeg gemmer saa ringe en Sten med saa stor Omhu. Men se nu her."

Han vendte den uslebne Diamant om, og fra en enkelt sleben Flade slog et gnistrende Straalebundt dem i Møde, saa de ganske forskrækkede fo'r tilbage og tænkte, det var Trolddom.

„Ser I dér, hvad en saadan Sten er værd?" sagde Mester Martin triumferende. „Det var i 1476, jeg gæstede min gamle Lærer, Mester Lindhardt i Brügge; han gav mig denne Sten, som han havde givet Glans ved at gnide en anden Diamant mod dens Side; han syslede da med at finde en Maade, saa han kunde give den ganske Sten slig Glans; om det lykkes ham, bliver Demanten ikke til at veje op for Guld."

Han gemte sin Skat paany og vedblev: „Nej, ingen Handel er her mere i denne Stad. Ikke har jeg haft noget Arbejde, værd at regne, siden Torben Jepsen Bille, Lensmanden til Rønnebæksholm, ægtede Johan Olufsen Lunges Benedikte til Gundestrup; da maatte jeg smede hende en Guldkæde, som var sine otte Alen lang saavel, og en gylden Rose med Rubiner hang deri; saa var ogsaa hendes ganske Kjortel oversaaet med Guldbier ... ak Gud ja, nu ligger de begge længst i Mulde..."

Endnu viste han sine Gæster en Skue-Ret, en hel Karm med Heste for af drevet Sølv, og et Skab fuldt af Kander og Stobe. Men da han havde lukket dette, lo han og sagde:

„Sandt for Herren, af sligt Syn kommer Tørst! Om I vil som jeg, I gode Herrer, saa ser vi nu, om min Kirsten har disket op med Nadver; hun er ferm

i sit Køgers, og kender jeg hende ret, kommer vi ikke til at lide nogen Nød."

Snart sad de tre Mænd da ogsaa bænkede for et Bord, der bugnede af Kaal og Flæsk, saltet Brød og Æg, Leve og Smør, saa Hr. Mikkels Hjerte blødgjordes ganske. Og efterhaanden som Vinen gik ind, gik Viddet ud; han kiggede mere og mere lystent efter Jomfru Kirsten, hvergang hun viste sig i Døren, Niels Gundersens Advarsler klang svagere og svagere i hans Øren, og det flimrede endnu for hans Øjne af alle de Klenodier, han nylig havde set.

Den Nat maatte baade Hr. Mikkel og Torben sove i Mester Martins brede Seng; Niels Gundersen var redet hjemefter i den mørke Aften, saa drukken som han var.

NIENDE KAPITEL.

I Skæbnens Magt.

Da Torben og hans Husbond næste Morgen red ad Stevns til, havde Mikkel Andersen ikke andet i sit Hoved end Mester Martins Datter; han red tvær og tavs, han vilde jo og vilde ikke, og det var ikke langt fra, at han harmedes paa sin gode Ven Niels Gundersen, der havde haft sin Morskab af at bringe ham i slig Knibe.

Men da omsider Søholm rejste sig for Hr. Mikkels Blik, fik han andet at tænke paa; thi skønnere og stærkere Borg fandtes dengang næppe paa Sjælland; den laa paa en gennemgravet Odde ude i Søholms Sø og var saa godt som uindtagelig. Da Mikkel Andersen red over den første Vindebro til den

ydre Vold og saa Borgens Mure og Taarne hæve sig over den indre Voldgrav, drog han et dybt Suk; i et Øjeblik saa han ligesom hele sin egen stolte Slægts Tilbagegang for sit Blik og følte som en svidende Skam den Ringhed, hvori han selv var nedsunket.

Men gamle Hr. Bent og Fru Ermegard modtog ham venligt nok, og Broder Laurids fik ganske Ret; de takkede ham begge varmt for hans Omhu og Omtanke, og siden blev der disket op for ham med storladen Gæstebud; med Velbehag strakte han sig tilbage mod Vægbænkens bløde Hynder, og han følte tilfulde hvilken Ære der vistes ham, idet Overdugene skiftedes mellem hver Ret, som til Fest.

Og medens han og Hr. Bent tog bravt til sig af de rige Retter, fortalte Bent Bille fængslende og muntert; først om hvert af de prægtige Gevirer, der pristes, fordi intet af dem kunstigt var smykket med flere Ender, end det havde fra Naturens Haand; siden om det brogede Liv han selv havde levet, han som nu var Ættens Hoved. Han holdt sig ikke for god til at drikke bravt med Stodderen.

En haard Trængselens Tid havde Billerne haft at staa igennem under Kong Christjern den Første, der var sat paa Tronen af Adelens Naade, men netop derfor havde sat sig som Maal at knække dens Magt. Især dannede de overmodige ni Akselsønner som en Stat i Staten. Oluf Akselsøn Thott — han, der havde krænket Erik af Pommern saa groft ved at kaste Cæcilie Jakobsdatter i Skarnet og lade hende rise af sine Svende — var død 1464, ligesom Broderen Philip.

Men de andre søgte derpaa under Ivar Akselsøns

Ledelse at tilrive sig al Magten i Sverige; og Kong Christjern slog haardt igen; han inddrog alt Slægtens Gods i Danmark, en hel Fejde udviklede sig mellem Kongen og den mægtige Adelsslægt. Ogsaa Bent Bille var blevet inddraget heri; thi hans Hustru, Fru Ermegard, Eggert Frilles Datter, havde forhen været gift med Philip Akselsøn Thott, og hun var saaledes Part i Sagen.

Omsider var dog Forlig blevet sluttet, Naadens Sol skinnede atter over Bent Bille, og nu under Kong Hans' Regimente syntes Billerne at skulle blive mægtigere end nogen Sinde tilforn. Hr. Bent var bleven Lensmand, først paa Tranekær, siden paa Næsbyhoved, hvor Kong Hans og Dronning Christine ofte gæstede ham, og endelig paa Helsingborg. Nu sad han, tæt op mod sin Død, paa Søholm, hvor han ved Juledagene samlede sin ganske Slægt omkring sig.

Jo, Bent Bille havde noget at fortælle; han havde endda været med paa Kong Christjerns Felttog mod Sverige og var i Slaget paa Brunkebjerg 1471 faldet i svensk Fangenskab.

Men det var nu ikke Krigsbedrifter og Statssager, der vakte Hr Mikkels Interesse; han sad, medens Hr. Bent fortalte, og tænkte paa, hvor mægtig og rig denne Herremand var; han huskede, at man sagde, at han alene efter sin første Svigerfader, Oluf Stigsen, havde faaet halvfemsindstyve Gaarde og Møller i Sjælland og Skaane som sin Arvelod.

Og Modet sank i Hr. Mikkel; han tænkte, at et Vanvid maatte have grebet baade ham og Laurids, siden de havde kunnet tænke sig, at en saadan Mands

Søn skulde tage den fattige, ætringe Edele til Ægte. Saa mente han, det var bedst at drage den mest mulige Fordel af det gode Lune, hans Vært var i, Og da de begge var tilpas drukne, sagde han uden videre Opfordring:

„Kære Hr. Bent, nu har jeg efter fattig Evne vist Eder den Tjeneste, som stod i min Magt. Om I vilde, da kunde I for Sanden gøre mig en Tjeneste igen."

„Vist vil jeg saa," sagde Hr .Bent og blev pludselig halvvejs ædru; thi i Pengesager var han en nøjeregnende og forsigtig Mand. „Vist vil jeg saa. I er en brav Mand, Mikkel Andersen, og om jeg efter ringe Evne kan række Eder en Haand, da skal det ske. Det holder vel haardt for Jer, nu da begge Eders Sønner er klostergivne, at klare for Eder paa Ellingegaard?"

„Ikke saa," sagde Hr. Mikkel. „Jeg klarer vel mig selv, de Aar jeg har tilbage. „Men min Datter Edele, just hun, for hvis Skyld jeg bragte Torben hid, volder mig stor Uro. Hun er munter af Sind og synger Dagen lang — haardt vil det være mig, om jeg for min Armods Skyld skulde sætte hende i Kloster som de andre. Om I gennem Fru Cæcilie kunde faa udvirket, at Dattermin kom til Hove og blev optaget mellem Dronningens Jomfruer, da vilde jeg kunne gaa roligt i min Grav."

Hr. Bent strøg uroligt Fingrene gennem sit velplejede Skæg og vidste ikke ret, hvad han skulde sige; thi det fo'r ham straks gennem hans Hoved, at paa den Vis vilde just Torben og Edele træffe hinanden paany; og han tænkte et Øjeblik uvilligt,

om det hele kan hænde var et rænkefuldt Anslag, og om Tyksakken dér ved hans Side kanske var mere fiffig, end han lod?

Men nu hævede Fru Ermegard sin Røst fra Kvindebænken og sagde myndigt: „Dette er ikke Tale, som kan føres over Bægeret; den Sag tales vi ved om i Morgen, naar Hovedet er klart.“

Saa brød Herrerne op og begav sig til Hvile. Og da Hr. Bent var bleven enig med sin Hustru, sagde han: „Hvad mener Du om dette? Torben skal jo ret snart til Hove ligesom Hans; aldrig vil det kunne undgaas, at han træffer Edele Mikkelsdatter dér, om vi hjælper hende op i Dronningens Fruerstue.“

„Jeg tænker, det er Barnestreger til Hobe,“ sagde Fru Ermegard. „Torben er flygtig af Sind, og denne Elskov vil snart være forsvundet, som Sneen fra i Fjor.“

„Og om det nu var Alvor?“ sagde Bent betænkelig. „Der er hedt Blod i hans Aarer, og noget af Billernes Storhed maa vel være i hans Sind.“

„Om saa er,“ sagde Fru Ermegard roligt, „da finder han hende nok, hvor hun færdes. Modstand er kun som Storm til en Brand.“

„Aldrig tager jeg den Stodders Datter til mig som min Sønnekone,“ fo'r Bent Bille op.

„Nu,“ sagde Fru Ermegard skarpt, „Du holdt Dig dog ikke for god at drikke bravt med Stodderen i Kvæld, og end er han Gæst under dit Tag. Lad os kun faa Jomfruen under Fru Cæcilies Varetægt, at vi kan skønne, om hun er af det rette Blod; derpaa kommer alting an; ikke tager Bent Billes Sønner Skade af deres Hustruers Armod.“

Hr. Bendt skændte endnu en Stund, men Fru Ermegard svarede ham ikke; hun drog kun et Suk og tænkte paa, saa svag han var paa det sidste — og at det vel næppe blev ham, der kom til at vaage over sine Sønners Fremtid.

Surøjet og faamælt kom Hr. Mikkel til Syne den næste Morgen. Sandt at sige havde han ikke tænkt stort paa Datteren og hendes Skæbne; han havde nok et Øjeblik haft en uklar Følelse af, at han havde gjort en Dumhed, men saa var baade Edele og Ellinge Gaard, Hr. Bent og Fru Ermegard og Søholm ganske gledet ud af hans Bevidsthed. Han drømte sig atter til Mester Martins Hus i Næstved, alle Klenodierne i Guldsmedens Bod skinnede paany for hans Blik, og den sortøjede, velnærede Jomfru Kirsten løb frem og tilbage for hans Seng med Kander og Fade, liflig Vin og duftende Brade; men saa syntes han pludselig, hun gav sig til at skælde og smælde og dængede ham det hele over Hovedet, og saa vaagnede han med et Skrig.

Resten af Natten laa han badet i Sved, og kastede sig i Sengen og kæmpede med sig selv; først da Dagen gryede var han fast besluttet paa, at han vilde ikke, nej, han vilde ikke. Aldrig gav han sig mere under Ægteskabets Aag, om end Jomfru Kirsten af Aasyn og Legeme var aldrig saa lystig at skue, og var hun end svøbt i Guldklæder fra Top til Taa.

Da han kom ned til Morgenøllet, havde han ganske glemt den Bøn, han havde rettet til sin Vært; og da Hr. Bent kort sagde ham, at om han traf Fru Cæcilie paa Egede, hvortil han agtede sig som sna-

rest, skulde han tale Jomfru Edeles Sag, stirrede han et Øjeblik paa sin Vært med aaben Mund; saa brast han i Latter og raabte:

„Dér ser I, hvor god Hr. Bents Vin er, og hvor bløde Fru Ermegards Dyner! Saa sødt har jeg sovet, at den hele Sag ganske var gaaet mig af Minde, saa sandt jeg sidder her en Synder for Gud.“

Baade Bent Bille og Fru Ermegard brast i Latter; men ved Afskeden sagde Fru Ermegard venligt: „Sæt I kun Eders Lid til os, Mikkel Andersen. Om jeg ellers formaar noget hos Fru Cæcilie, da skal Eders Datter faa den første Plads mellem Dronningens Jomfruer, som bliver ledig.“

I godt Lune red da Hr. Mikkel fra den gamle Gaard. Men snart sank han atter hen i Grublen; thi nu kom Edele dog til Hove, og han skulde blive nødt til at sidde ganske ene paa den gamle Gaard? Det syntes ham mest at være som at blive gravsat med det samme, og han fo'r sammen i Morgenkulden — medens han, trods alle Beslutninger, drejede sin Hest ind paa Vejen mod Næstved.

Mester Martin modtog ham hjertelig og gæstfrit som sidst, og Hr. Mikkel lod til at befinde sig saa vel i hans Hus, at han ikke tænkte paa at drage bort for det første. Han aad og drak, saa Mester Martin i Stilhed slog Kors for sig, thi den besværlige Rejse syntes ganske at have gengivet Hr. Mikkel hans Ungdoms Magt over Kød og Vin. Og Hr. Mikkel fulgte med begærlige Øjne Jomfru Kirsten, saa ofte hun rejste sig, men han sagde intet til hende, og han talte ikke til Faderen om de Tanker, der

rørte sig i hans Bryst.

Thi nu, da Hr. Mikkel engang igen havde siddet til Bords med de Store og haft al Søholms Magt og Herlighed for Øje, var noget af Riddersmanden vaagnet i ham igen; han vilde bejle til Jomfruen efter gammel ridderlig Sæd, og først derefter vilde han bede Faderen om hendes Haand.

Han ventede da til Lørdag Aften kom; da listede han sig, saa snart han hørte Mester Martin snorke, til Jomfru Kirstens Sovekammer og lyttede, om hun sov. Og han drog et mismodigt Suk over, saa tydeligt det hørtes, thi hun snorkede endda højere end Faderen.

Men saa bankede han paa, højere og højere, indtil han endelig hørte Støj derinde; et ærgerligt Udraab lød, Jomfru Kirsten rev Døren op og stod for ham i sin Natdragt.

Et fagert Syn var det, og haardt faldt det Hr. Mikkel at tage sine Øjne derfra; men han vendte tappert Ryggen til og slog ud med Haanden: „Ikke saa, Jomfru Kirsten, ikke saa! I drage nu fluks eders Kjortel paa, at vi kan tales ved i Tugt og Ære.“

„I er mig en snurrig Patron!“ sagde Jomfru Kirsten og slog Hænderne sammen i Forundring. „Kommer I her og vækker mig i min sødeste Søvn og forlanger, at jeg skal drage mine Klæder paa? Træd da indenfor saa længe; thi vel kan jeg forstaa, at I maa have noget særdeles paa Hjærte.“

Hr. Mikkel gjorde saa, og medens Jomfru Kirsten drog Kjortelen over sit Hoved, sagde han:

„Jeg véd vel, at I er fra Holland, lille Jomfru, og kender ikke Landsens Skik. Men det er saa hos os, at om en Ungersvend har noget vigtigt at tale med en Mø, da kommer han sømmeligt til hende Lørdag Aften paa hendes Kammers. I lægge Eder nu paa Sengen dér, at jeg kan tage Plads ved Eders Side.“

Jomfru Kirsten lo og gjorde, som han sagde; og Hr. Mikkel lagde sig pustende og stønnende yderst i Sengen, og da han igen havde faaet Vejret, sagde han: „Nu forstaar I vel, Jomfrulille, at I har intet at frygte af mig; vi ligger her paa Tro og Love.“

Jomfru Kirsten lo igen, saa hun prustede, men Hr. Mikkel tilføjede højtideligt: „Desuden er det Helligaften, og vi ligger begge her for Herrens Ansigt; I laane nu Øre til det, som har ligget mig paa Hjerte Nat og Dag, siden jeg saa Eder først.“

Jomfru Kirsten skønnede omsider, at det var Alvor og foldede sine Hænder i stum Forventning.

Hr. Mikkel laa en Tid tavs og stirrede op i Sengehimlens Omhæng. Saa sagde han sagte: „Min lille Putte, min Dukke! Mange Møer har jeg set, men aldrig en saa fager som Jer.“

„Om I siger det, maa det vel være sandt,“ sagde Jomfru Kirsten. „Thi en Riddersmand som I har vel faret viden omkring.“

„Vist har jeg det,“ sagde Hr .Mikkel. „Mere end én Gang har jeg faret Sjælland rundt, og min første Hustru hentede jeg paa Mors. Vil I være den anden?“

„Det kommer saa brat,“ sagde Jomfru Kirsten og gned sin Kind mod hans Arm. „Er Ellingegaarden stor — saa stor som Rønnebæksholm?“

„Der mangler kan hænde lidet," sagde Hr. Mikkel. „Men Skov er der og Myr og fede Agre. Om I nu fæstede mine Nøgler ved Eders Bælte, vilde I da blive en streng og sur Herre over mig og mine Folk?"

„O," sagde Jomfru Kirsten, „om det var lyst, og I kunde se mig! Mit Sind bliver mildt og blødt, blot jeg hører Eders Røst."

„Jeg vil have fjorten Potter Øl om Dagen," sagde Hr. Mikkel pludselig barsk. „Og om det er Fiskedag, og jeg faar Lyst til en Høne, da kalder vi Hønen for en Fisk."

„Skal Kvinden ikke være sin Mand underdanig?" sagde Jomfru Kirsten blidt. „I skal faa det alt, som I vil!"

„Og ikke vil jeg have Borgen fyldt med Salmer og Bønner," sagde Hr. Mikkel. Min første Hustru var en overvættes from Kvinde; jeg har faaet nok af de Dele for mit Liv. Da hun levede, var Præsten mere Herre paa Gaarden end jeg."

„Er han ung?" hviskede hun. „Præsten, mener jeg."

„Yngre end jeg. Gud bedre det," sukkede Hr. Mikkel. „Han kan sidde ved Ølkanden en Stund efter, at jeg er sunket under Bordet. Men I svare mig nu af et oprigtigt Sind: Ja eller nej?"

„O," sagde Jomfru Kirsten og lagde sin Arm om hans Hals. „I bortføre mig da alt i denne Nat. Det vilde være saa skønt."

„Paa ingen Vis," sagde Hr. Mikkel fast. „Alt skal gaa sømmeligt til. Jeg taler i Morgen med Eders Fader; kan hænde han ogsaa har et eller andet, han vil give Eder med."

Jomfru Kirsten lo stille.

„Den gerrige Rad," sagde hun. „I faar en haard Dyst, om I prøver paa sligt. Men nu er I altsaa for min rette Trolovede at regne?"

Hr. Mikkel gjorde sig med en overmenneskelig Anstrengelse fri, rejste sig og bukkede høvisk for den forbavsede Jomfru.

„Jeg ønsker Eder nu mange gode Nætter," sagde han. „Om Eders gode Fader giver sit Minde, da kommer jeg her i Morgen Nat igen."

Endnu medens han listede sig ned ad Trappen, hørte han hende klukke derinde paa Kammeret; han gik betænkelig til Ro og vækkede mere end én Gang Mester Martin ved sine onde Drømme.

Den næste Formiddag, efter Davren, sagde Hr. Mikkel til Martin Guldsmed: „Mester Martin, om I vil gøre mig til Vilje, da leger vi nu en Kende Tavlbræt, og I lade da mig selv afgøre, hvad som skal være Vinderens Pris."

Mester Martin skævede mistænksomt til ham og sagde: „Snildere maa I lægge Eders Snarer, om I vil fange en gammel Ræv. Tror I ikke, jeg saa, hvor smaattærende I var ved Davren, saa I neppe tømte en Kande Vin? Hvad skulde vi da spille om?"

„Det dyreste Klenodie i Eders Eje," sagde Hr. Mikkel og slog ud med Haanden.

„Min Demant?" skreg Mester Martin forbitret og sprang op, „min kostelige Demant skulde jeg sætte paa et usselt Terningekast? Før vilde jeg spille om mine Fædres Ben."

„Mester Martin," sagde Hr. Mikkel højtideligt. „I har ogsaa i Eders Eje en Demant af Kød og Blod,

kosteligere end hin, I vogte saa vel. Vil I lege Tavl med mig om den?"

„Nu ja," sagde Mester Martin beroliget, „men jeg har lært Skakspillet i Holland af en Mester i Faget, en som siden blev brændt for sin Lærdoms Skyld, I vinder hende ikke."

Men Hr. Mikkel vilde gøre alt paa ridderlig Vis, og Tavlebordet kom frem. Mester Martin gjorde paafaldende mange Fejltræk, og om Hr. Mikkel ikke havde været saa fordybet i Spillet, maatte han have mistænkt Guldsmeden for, at han ikke holdt sin Datter synderlig højt i Pris.

„Jeg vandt!" raabte Hr. Mikkel med glædestraalende Aasyn og slog i Bordet. „Nu er Jomfru Kirsten min med Rette."

„Hav hende og tag hende og Lykke til," sagde Mester Martin oprømt. „I er en brav Mand, Mikkel Andersen, og hun er Eder af Hjertet undt."

„Dog taler vi nu først om Prisen," sagde Hr. Mikkel forsigtigt. „Saa meget Guld og Sølv, I har i Eje, maa I vel kunne give Eders Datter en klækkelig Medgift?"

„Guld og Sølv, Guld og Sølv!" skreg Mester Martin ivrigt. „Gjorde det ikke mig det samme, om mine Skabe var fyldt med Vejens Støv? Hælvten af, hvad her er, hører Mester Lindhardt til i Brügge, og Resten maa jeg vel have for at kunne leve. Saa fager min Datter er, har I vel ogsaa Medgift nok i hende selv."

„Godt og vel," sagde Hr. Mikkel. „Saa taler vi ikke mere om den Sag. Giver I en Drik Øl til Afsked, saa jeg kan faa Hesten frem."

„I har vel ogsaa kun Ellinge i Len, saa min Datter kommer til at sidde brødløs hen, naar hun bliver Enke?“ sagde Guldsmeden arrigt.

Saadan kævledes de en Stund, hede i Hovederne blev de og saa højrøstede, at Jomfru Kirsten selv kom frem i Døren og lo, saa hun maatte holde sig i Siderne.

„Nu skal jeg komme med en Kande Vin,“ sagde hun. „Saa stiger jeg kan hænde i Pris, eftersom det synker i Kanden.“

Og Vinen lod virkelig til at hjælpe; hendes Fader og Hr. Mikkel blev omsider enige om, at der skulde udredes tredive Daler kontant, og dertil en skønt udskaaret Kiste med Jomfruens Linned og Klæder.

„Men da skal I ogsaa købe Eders Fæstensgave hos mig,“ sagde Mester Martin.

Og det endte med, at Hr. Mikkel til ublu Pris maatte købe sin Trolovede en Halskæde, hvis Værdi opslugte en stor Del af den magre Medgift.

Men sin Jomfrulil fik han; og efter at Trolovelse og Bryllup var sket saa hurtigt som gørligt, hjemførte han stolt og glad sit anselige Bytte til Ellingegaard.

TIENDE KAPITEL.

Udfrielsens Stund.

Det vakte ikke ringe Overraskelse paa Ellinge, da Hr. Mikkel kom dragende til Huse med en ny Hustru, og den uventede Begivenhed modtoges med yderst blandede Følelser. Folkene var glade over igen at have faaet sig en Madmoder; thi i den første Tid

gik Fru Kirsten om og var saa blid som Smør. Eske Fynbo, der paa de sidste Tider næsten havde faaet Søns Ret og færdedes mere i Vinterstuen end blandt Folkene, trak sig paany tilbage og lukkede sig endnu mere inde i sig selv end før.

Men Edele morede sig kostelig og lo og sang. Hun trak uærbødig sin Fader i Skægget og kaldte ham en gammel Skælm, der forstod at finde sig de fagreste Kvinder ud af Flokken; hun tog sin tykke Madmoder om Livet, snurrede hende rundt, saa Vejret forgik hende, og sang:

De førte den Brud i Kirken hen
vel prydet udi Skind;
og femten Favne maatte de slaa ned.
før de kunde trænge hende ind.
Selv stryger hun Duggen af Jorden.

Aldrig kunde Hr. Mikkel liste sig hen i en Vinduesfordybning for at sladre hemmeligt med sin Viv, uden at det nynnede et Sted fra — bag dem, over dem eller under dem:

Hr. Peder og liden Kirsten de sad over Bord,
mens Sommeren gror,
de talte saa mangt et Skæmtens Ord.
Men Dagen dages opunder Østen.

Og mente Hr. Mikkel i Smug at kunne liste sin Arm om sin Elskedes svære Liv og give hende et klaskende Kys, da skulde det nok lyde fra en eller anden Kant:

Sammen sad de Kongebørn,
de mente, de var ene to;
ude da stod den Terne,

og lydde hun derpaa.
I vinder ret aldrig saa væn En.

Tusinde var de Skælmsstykker, hun fandt paa; det var aabenbart, at hun havde de to store Børn til bedste, og Fru Kirstens Øjne blev alt dunklere og mere truende, hver Gang de faldt paa Steddatterens lyse Ansigt.

En Dag sagde hun til Hr. Mikkel: „Mikkel, din Datter er for stor og klog til at fare om her med ledige Hænder. Sæt hende i Rette, saa hun passer Rok og Væv."

„Jo vist," lo Hr. Mikkel, „prøv Du selv at sætte hende i Rette, om Du tør. Hun ler os bare ud og springer i Skoven. Hun er saa ogsaa bestemt for større Kaar, end Du og jeg nogen Tid kommer i."

„Ja," sagde Fru Kirsten spodsk, „ogsaa skulde jeg meget betakke mig for at komme i Kloster. Thi hvad anden Skæbne skulde nogen Tid falde i den Tiggerunges Lod?"

Hr. Mikkel skottede sky til hende, thi det var første Gang, hun viste Kloen. Og han sagde myndigt: „Du tale helst ikke mere derom og lade Edele skøtte sig selv. Hendes Skæbne er beskikket, og ikke vil jeg have hende stækket i hendes Flugt."

„Nu," sagde Fru Kirsten vredt, „naar Du ikke vil værne din Hustru mod Spot og Spe, da faar jeg se at værne mig selv."

Hr. Mikkel gik mismodig fra denne deres første Strid; og end mere betænkelig blev han Dagen derefter, da han traadte ind i Hallen og saa Hr. Severin sidde i en Vinduesfordybning ved hans Hustrus Side; de stak Hovederne sammen og tav, da han kom ind,

og han tænkte sørgmodigt, at nu skulde han vel have det hele Spil om igen — saa sikker, som han dog havde været paa, at der vilde blive Fred over hans gamle Dage.

Da de sad ved Davren, sagde han spydigt til Præsten: „Nu, Hr. Severin, sært vigtigt Ærinde maa vel have ført Eder hid, siden I kommer ubuden til Huse.“

„Ikke kommer jeg ubuden,“ sagde Hr. Severin vredt, „saa sandt Eders gode Hustru har ladet mig kalde. Og mit Ærinde høre I helst straks: I bør nu gøre Alvor af det, som var salig Fru Margrethes Ønske, som det ogsaa er den værdige Fru Kirstens, og skikke Jomfru Edele i Kloster, det snareste ske kan.“

Edele sad med Albuerne paa Bordet, stirrede Præsten ind i Ansigtet og lo bare som ad en god Spøg.

Men Hr. Mikkel blev saa vred, at han sprang op og fo'r ud af Hallen med det samme. Langt ud over Jorderne gik han for at svale sit hede Blod; og helt kærkomment var det for ham, da han saa gamle Per Krog staa udenfor sin Hytte med Hænderne paa Ryggen og glo op i Luften.

„Dagtyve er I alle,“ fo'r Hr. Mikkel over ham, „har jeg ikke sagt Dig, at du skulde grave den Ræve grav ud bag Tudse Banke?“

Per Krog, der var gammel i Gaarde og vant til at have Frisprog, sagde sindigt: „Om Husbond havde sagt det, var det vel blevet gjort; ellers skal jeg gerne slaa Skallen ind paa det Kryb jo før jo hellere, saa slikken det er efter mine Kyllinger. Men ellers har Husbond ingen Ting sagt.“

„Hvem Fanden bryder sig om dine Kyllinger?“

sagde Hr. Mikkel opbragt. „Mine Harekillinger æder de, det Rak, og inden Morgendagen bringer Du mig dem aflivede hver en.“

Han vendte sig for at gaa, men blev staaende i det samme og stirrede paa Per Krog med blodskudte Øjne.

„Har Du nu igen sat spidse Staver i dit Gærde?“ skreg han forbitret. „Mener Du kanske, at mine Hjorte skal sprænge deres Bug paa dit fordømte Kram?

„Gid det var saa vel, at de vilde,“ mumlede Per Krog arrigt. „Siden Husbond aldrig mere jager, er det ikke til at have Korn paa sin Ager for de kronede Djævle.“

„Om ikke Spidserne er skaaret af inden Aften, sidder Du i Hullet,“ sagde Hr. Mikkel og gik.

Og gamle Per Krog rev sig under Kabudsen, mens han saa efter ham:

„Saa er den Unge da endda værre end den Gamle, kan jeg forstaa. For saa galen gør kun en Kvinde en fredsæl Mand.“

Men da Hr. Mikkel vendte tilbage mod Gaarden, mødte han Eske Fynbo, og hans Ansigt klaredes pludselig op.

„Eske,“ sagde han og lagde fortrolig sin Arm om hans Hals. „Tag den hurtigste Hest paa Stalden og rid til Soer; sig Broder Laurids, hvordan det er fat, og bed ham komme hid som snarest. Sig ham bare, at Præsten er paa Gaarden, saa véd han, Fanden er løs.“

Eske Fynbo gjorde tavs og hurtig som altid den Gerning, der var ham paalagt; og faa Dage efter

traadte Broder Laurids ind i Vinterstuen paa Ellinge Gaard.

Fru Kirsten bød ham smilende velkommen, men Hr. Mikkel, der følte sig tryg i Sønnens Nærværelse, sagde barsk: „Gaa af Hallen, Kirsten; jeg har noget at tale med Sønnen om, som ikke er for dine Øren."

Og Broder Laurids saa i det samme saa hvast paa hende, at hun tav og gik.

„Nu, Fader," sagde Broder Laurids smilende, „gammel Mand kan ogsaa gøre Galnings Værk; hvorfor spurgte Du mig ikke ad i Tide, at jeg kunde raade Dig fra? Jeg varede Dig dog ad; saa svag, som Du er, burde Du kun taget Dig en Terne til Bord og Seng, at Du kunde jage hende ned i Køgerset igen, om hun gjorde sig for bred."

„Hun var saa fager og mild, Du," sagde Hr. Mikkel klynkende. „Du ser vel selv, saa bred hun er over Barm og Hofter, og hun har det hede Blod, min Søn, det hede Blod. Men hvad forstaar en from og koldsindig Guds Mand sig vel paa det?"

„Saamænd," sagde Broder Laurids roligt, „jeg har vel kendt den Brand i mit Blod, jeg saavel som andre; aldrig var jeg saa sur og gold født som Broder Hans, om end jeg maatte tugte og spæge mit Kød for større Aarsagers Skyld."

„Slægten, ja, Slægten," sagde Hr. Mikkel og slog træt ud med sin Haand. „Aldrig vender dens Storhed tilbage, og jeg er saa ogsaa ligeglad, faar jeg kun en Smule Fred og Glæde endda, før de lægger mig under Mulde. "

„Det mærkes, at Du bryder Dig lidt om Slægten," sagde Broder Laurids skarpt. „Har Du glemt alt,

hvad vi tænkte os med Edele, som skulde være Torben Billes Brud? Haardt nok kunde det være faldet endda; og saa meget forstaar Du vel, at lidet hævede Du Ættens Anseelse, da Du giftede en sølle Guldsmeds Datter. Men lad nu det fare. Edele og jeg faar se at klare den Sag endda."

„Gør det, gør det, gode Laurids," klynkede Hr. Mikkel. „Og skænd nu ikke mere paa mig, jeg har saa nok at bære endda. Præsten er her tidlig og silde, og næppe kan jeg faa drikkendes og ædendes Varer i mit eget Hus. Forgangen Dag knappede hun mig af til tretten Potter, og i Dag gav hun mig kun tolv. Farer hun saadan fort, ender det med, at jeg maa drikke Vand."

„Nu," sagde Broder Laurids sindigt, „jeg finder vel paa Raad, om Du vil gøre efter mine Ord. Men lad os gaa til Skovs; om ikke din Hustru lurer ved Døren, da skulde jeg daarligt kunne læse i en Kvindes Blik."

Den næste Dag, kort før Davre, kom Hr. Severin, som han plejede; men næppe fik han Øje paa Broder Laurids, før han forfærdet hævede sine Hænder mod Loftets Hvælving og forsvandt hovedkuls ned ad Vindeltrappen.

Hr. Mikkel og Broder Laurids lo; og Fru Kirsten, der fattede, at hendes Forbundsfælle skammeligt havde ladet hende i Stikken, gjorde sig saa sød og indsmigrende, at Broder Laurids vamledes derved.

Men da de gik til Bords, og Eske Fynbo uventet traadte ind og tog sin Plads mellem de andre, brast det for hende, og hun vendte sig blussende af Forbitrelse mod Hr. Mikkel.

„Naar blev det Sæd paa Ellinge Gaard," sagde hun heftigt, „at Svendene ubudne sætter sig ved deres Herres Bord?"

„Ikke er Eske nogen ringe Svend," sagde Hr. Mikkel og styrkede sig ved en mægtig Slurk af Kanden. „Om Du vil vide det, da er han min Søn saa vel som Laurids, der sidder her."

„Ej ej," sagde Fru Kirsten spydigt, „det Slægtskab kom hastigt paa. Heller ikke vidste jeg, at Fru Margrethe havde mere end to Sønner og saa sin fagre Datter, der viser sin Stedmoder saa stor Ære hver gudskabt Dag."

„Eske er min Søn," svarede Hr Mikkel hidsigt, „om end ikke Fru Margrethes. Hans Moder var en simpel Terne, men bedre var hun imod mig end Du; fast Du lovede mig saa godt."

„Nu," sagde Fru Kirsten sagtmodigt, „det kunde vel blive bedre. Men mener Du, det er Vejen at lade dine Slegfredsønner brede sig over min Dug?"

Mikkel Andersen huggede Skæftet af sin Daggert i Bordet og raabte hidsigt: „Om ikke Du skikker Dig, da kan vel endnu en Slegfred komme her."

„Ja," sagde Fru Kirsten uventet sagtmodigt. „Selv er Du jo Herre paa din Gaard, og det sømmer sig ikke for mig at sætte mig op imod din Vilje."

Samme Eftermiddag sagde Broder Laurids til Eske Fynbo: „Eske, det bliver lidet lysteligt for Dig. Men Du er en forstandig Knøs, og jeg har Dig for Gud kær som min Broder. Om Du vil vor Faders Vel, da hold Dig ved hans Bord og ved hans Side, saa langt Du kan. Det vil give Fader Styrke, at Du er hos og kan staa ham bi."

Eske lovede det, og Broder Laurids vendte tilbage til Soer. Resten af Dagen gik Fru Kirsten mild og stille om, som om intet var hændet; og ved Nadveren lagde hun de bedste Stykker paa Eskes Brikke.

„Dette huer mig ikke," hviskede Hr. Mikkel, da hun et Øjeblik var gaaet af Hallen. „Hvad mener Du, Eske? Naar Katten klapper blødest, da har den snarest Kløerne rede. Gud Herren maa vide, hvad der stikker bag."

Hr. Mikkel fik det snart at vide; thi da Sengetiden kom, var Fru Kirsten ingen Steder at finde; han søgte efter hende overalt, og da han omsider kom øverst op og tog i Fruerstuens Dør, mærkede han, at Slaaerne var skudt for indefra, og med ét Slag forstod han alt.

Han bad og skældte, tiggede og truede, men Fru Kirsten svarede ham kun roligt og venligt:

„Du er Herre i dit Hus, og jeg vil ikke gøre Dig imod. Men det ene bør være som det andet, saa længe Du har en Slegfredsøn ved dit Bord."

I tre Dage holdt Hr. Mikkel sig stiv. Men den fjerde Dag lagde han sin Arm om Eskes Hals og græd som et Barn.

„Eske," sagde han, „jeg er en gammel Mand, og Du maa ikke bære stor Ringeagt til mig for den Sags Skyld. Men hun er stærkere end jeg, og vi lader nu alt blive som før. Saa faar hun i Guds Navn handle med mig, som hun synes."

Derefter blev alt ved det gamle, kun endda værre end før; Hr. Mikkel magredes kendeligt af fra Dag til Dag og sendte mangen angerfuld Tanke til den Hustru, han havde jordet.

Fru Kirsten og Hr. Severin herskede ubestridt over Borgen; kun naar de trængte ind paa Hr. Mikkel, for at han skulde sende Jomfru Edele i Kloster, viste han sig uventet fast.

Og Edele færdedes som før, munter og spottende, syngende og drillende, ukuet og uforfærdet af alt det, som foregik omkring hende. Men mangen en Dag stod hun oppe ved Riddersalens Glughuller og spejdede ud ad Vejen: om ikke snart det ventede Bud kom, saa hun kunde blive udfriet af sit Fængsel?

En Dag, ud paa Vaaren, var hun ridende med Eske, i hvis Selskab hun fandt sin bedste Trøst. Vejene var endnu frosne og faste, saa de naaede helt ud til Fjorden, hvor Isen laa snedækket fra Kyst til Kyst. Et Stykke ude bredte en uhyre Vildandeflok sig over Sneen som et broget Tæppe, og da i det samme en Flok vilde Svaner fløj over deres Hoveder, udbrød Edele:

„Hvor her dog er skønt! Haardt vil det alligevel blive at skilles herfra."

„Det maa dog ske engang," sagde Eske mørkt.

„Ja," sagde Edele, „og jeg længes efter den Dag, da Befrielsen kommer. Her er ikke værendes, som her er."

„Her bliver ikke værendes, naar Du drager bort," sagde Eske tungt. „Men hvis de nu narrer Dig og lader Dig i Stikken? Stort Folk er hastigt til at love som til at glemme. Sker det, da sætter Hr. Severin og Fru Kirsten Dig i Kloster, saa sandt jeg er din Broder for Gud."

„Eske," udbrød Edele heftigt og greb ham i Ar-

men, „om det sker, vil Du da hjælpe mig til at rømme herfra?“

„Ja,“ sagde Eske blødt. „Har jeg ikke sagt Dig det, Edele, at der er ingen Ting i Verden, Du kan ville, uden at jeg vil hjælpe Dig dermed.“

Hun saa paa ham, og saa, at paa ham kunde hun lide. Men hun saa ogsaa i hans Blik en Glød, som fik hende til at gyse. Vilde han da aldrig glemme, aldrig ophøre at begære hende paa Trods af Guds og Menneskers Love?

„Eske,“ sagde hun, „naar jeg kommer til Hove, da drager Du ogsaa did.“

„Lid paa det,“ sagde Eske fast. „Hvor i Verden Du end er, altid skal jeg være ved din Side.“

Edele fo'r sammen igen; men snart red de atter i munter Fart hjemad, og Edele sang op i den klare, klingre Frostluft:

Vendelkongen kom ridende i Gaard,
Riseli gaar ham ud imod.
Velkommen, Vendelkonge, Herre min,
hvad heller vil I have Mjød eller Vin?

Jeg vil hverken have Mjød eller Vin,
men jeg vil se Vesselil, Søsterdatter din.
Der de Vender træde til de Borge.

Da de kom til Ladegaarden, saa de fremmede, rigtklædte Svende trække deres Heste i Stald; og Edele, der straks havde kendt Billernes Skjoldmærke paa deres Vaabenkjorteler, jublede op:

„Der er de! Saa kommer jeg dog til Hove!“

Hun sprang af Hesten og løb op mod Borgen uden at skænke Eske en Tanke.

Længe blev han holdende og stirrede efter hende uden at forandre en Mine i sit Ansigt.

Saa vendte han pludselig Hesten og sprængte af Gaarde, ad Vejen mod Øst.

Paa Ellingegaarden blev han aldrig mere set.

ANDEN DEL

ELLEVTE KAPITEL.

Det forjættede Land.

Det gik ikke saa let for Edele, som hun havde tænkt, at komme ind i det forjættede Land. Ganske vist var det Bent Billes Svende, som var kommet til Ellingegaard, og deres Ærinde var at hente hende; thi Hr. Bent, der aldrig gjorde noget halvt, havde tænkt, at det kunde falde en Mand i Mikkel Andersens Kaar vanskeligt nok at skaffe sin Datter sømmeligt Følge gennem Landet.

Men Rejsen gik ikke til Hove; Svendene havde Ordre til at føre hende til Egede, hvor Overhofmesterinden, Fru Cæcilie, dengang residerede. Den gamle ,kloge Frue, Bent Billes Moder, var kun med stor Betænkelighed gaaet med til at tage en saa vild Fugl i sit Dueslag, og hun ønskede nok at tage hende i Øjesyn selv, før hun førte hende til Hove.

Men Edele var ligeglad; hun red rappere, end det passede hendes Følge, og hun længtes mod Egede, fordi hun først og fremmest higede bort fra sit Hjem. Portene ud til den straalende Verden var sprunget op, og hvad Vej hun end red, bar det dog frem imod Lyset.

Uforfærdet traadte hun da ogsaa frem for Fru Cæcilie, der holdt sig rank og saa skarpt, endskøndt hun allerede var højt oppe i Halvfjerdserne. Det hvasse Blik og Ansigtets strenge Linjer under det hvide Hovedlin skræmmede ikke Edele; og selv om hun havde villet, havde hun ikke kunnet gøre sig anderledes eller bedre, end hun var. Hun nejede yndefuldt, kyssede den gamle Frues Haand og sagde med et straalende Smil:

„Hav Tak, ædle Frue, Hjertens Tak, fordi I udfriede mig fra den Lod, der ventede mig. Uden Eders Mellemkomst vilde Klosteret have været mig vis."

„Nu," sagde Fru Cæcilie stramt, „en værre Lod kunde vel times Dig. Er dit Sind saa let, som dit Ydre er fagert, gjorde Du kan hænde bedst i at gemme Dig for Verden, inden den vender Dig Ryggen."

„Kære Frue," sagde Edele, „I tilgive mig, om jeg taler for dristigt. Men min Hu staar til Verden, og om man gemte mig i et Kloster, blev jeg sikkert kun ond deraf. Saa kan man vel og synge og være glad til Guds Ære."

Disse Ord fandt Genklang i den gamle Frues ungdommelige og verdslige Sind, og Edeles Aabenhjertighed behagede hende vel, thi intet var hende vederstyggeligere end Forstillelse og Smiger. Men hun sagde dog strengt:

„Heller ikke ved Hove er Livet idel Lyst og Glæde. Duer dine Hænder noget til Rok og Væv?"

„Det er vist kun smaat," sagde Edele. „Men Tak have I, om I vil vise mig til Rette dermed. Jeg kan ikke være glad, om jeg ikke har gjort min Pligt, og

faar jeg kun Lov til at synge ved Arbejdet, tænker jeg vel, det skal gaa fra Haanden."

Snart hørtes Edeles lyse Røst fra Egedegaardens Fruerstue, hvor hun sad ved Væven mellem Ternerne og gjorde Fremgang fra Dag til Dag. Ternernes Hænder gik rappere til den muntre Sang, Karlenes Arbejde gik raskere fra Haanden, alle Minder mildnedes i Genskæret fra denne Ungdom, der var kommet til Huse.

Og Fru Cæcilie skrev til sin Sønnekone paa Søholm: „Nu har jeg hende her, Edele Mikkelsdatter, og hun har ganske vundet mit Hjerte. Jeg tager hende med mig til Hove, endda det bæres mig klart for, at det er at føre hende i Torbens Arme. Men hvad er derved at gøre? Var jeg en Ungersvend som han, tog jeg hende sandt for Herren selv."

Opholdet paa Egede skulde imidlertid komme til at vare længere, end nogen havde tænkt, idet Fru Cæcilie ramtes af en tung Sorg.

Bent Bille havde med det øvrige Rigsraad været paa Vej til Møde hos Kong Hans paa Kalundborg. Den ærlige og trofaste Konge, der altid efter Evne gjorde Ret og Skel, havde efter sin Tronbestigelse delt Hertugdømmerne med sin yngre Broder Frederik. Men nu havde Hertug Frederik fra Gottorp rejst nye og ublu Krav; han forlangte at blive forlenet med Laaland, Falster og Møen, og dette Krav afviste Kongen og Raadet i et Brev, der havde baade Næb og Kløer. Under dette Brev fattedes imidlertid Bent Billes Navn og Segl; han var paa Ridtet gennem Sjælland blevet angrebet af en hidsig Feber, der kort efter lagde ham i Graven.

Ogsaa Edele ramtes forinden Afrejsen fra Egede af et Skæbnens Slag, der dog ikke kunde volde hende nogen Sorg; Mikkel Andersen var omsider blevet mødig af de Pinsler, Hr. Severin og Fru Kirsten underkastede ham, og han var faret heden, hvorefter hans Enke vendte tilbage til sin Fader i Næstved, som nu maatte underholde hende og derfor vel var den, der sørgede oprigtigst over Hr. Mikkels Død.

Da Edele saa omsider kom til Hoffet, som paa den Tid var paa Næsbyhoved ved Odense, var hun klædt i Sorg og kunde ikke deltage i nogen Fest. Stille maatte hun leve i Fruerstuen sammen med de syv andre Dronningens Jomfruer, der alle hørte til Landets fornemste og rigeste Slægter, men ogsaa her modtog de fleste hende vel paa Grund af hendes muntre Sind. Straks den første Dag vakte hun stor Moro, da hun hørte, at to af Jomfruerne ved Skæbnens Spil havde samme Navn: Anna Bild. Da slog hun Hænderne sammen og udbrød leende:

„Børnlille, hvordan skal jeg da kende Eder fra hinanden? Da maa jeg kalde Eder store Anna Bild og lille Anna Bild, eftersom den ene af Eder er saa tyk, som den anden er tynd."

De to Anna'er lo selv hjerteligt af denne Spøg, og de beholdt deres Øgenavne fra denne Dag.

Men Jomfru Anna Sehested, der var spidsnæset og misundelig paa alle, der var fagrere og mindre sure end hun selv, sagde spydigt:

„Sært nok er det, at Du kan have saa lystigt et Sind, eftersom din Fader dog nylig er lagt i Jorden."

Da fik Edele straks Taarer i Øjnene og sagde: „Tro ikke derfor, jeg er slet; men min kære Fa-

der havde det ondt, og der var kun Grund til at glædes over, at Gud Herren tog ham til sig. Saa er jeg ogsaa som et Barn, der græder en Stund og leger straks paany; jeg kan ikke andet."

„Nu," sagde Anna Sehested og slog med Nakken, „hver Stand har sagtens sin Skik."

Men da udbrød store Anna Bild djærvt: „Ikke véd jeg af, at nogen Sehested sad i Danmarks Raad, dengang Peter Jernskæg var Kong Volmers Høvedsmand og regnedes blandt hans bedste."

Nu flammede en Ordstrid op; men Edele lo og overdøvede dem med sin Sang:

Det var bolde Hr. Nilus,
han red sig under Ø;
fæsted han stolten Hillelil,
hun var saa væn en Mø.

Saadan var det med Edele, at hun slog alt hen i Spøg, og altid huskede hun en Vise, som passede just paa det, de havde for. Mange Venner vandt hun sig derved, og skarpe Svar kunde hun give den, der gjorde sig til hendes Fjende, saa hun fik Fred. Fru Cæcilie angrede ikke, at hun havde bragt saa kæk en Sangfugl til Hove. Og Dronningen tog straks naadigt mod Edele, klappede hende paa Kinden og sagde:

„Godt er det, at Du kom hid, thi Glæden gør god, og vi trænger, Gud bedre det, til Munterhed ved Hove. Agt nu kun paa, at Du ikke gaar over Stregen."

Siden sagde Edele til store Anna Bild: „Hvad mente mon Hendes Naade med det, at her trænges til Munterhed ved Hove?"

„Véd Du ikke det?“ sagde Anna. „Kongen lider ofte af et Tungsind, saa han ikke taaler et Menneske for sine Øjne; det volder vor gode Dronning stor Sorg.“

„Ak,“ udbrød Edele, „om jeg kunde synge for ham da, som David sang for Saul, saa hans Sind kunde blive lyst igen.“

„Om nogen skulde kunne gøre det, da maatte det være Dig,“ sagde Anna Bild. „Og der bliver, Gud bedre det, snart en Lejlighed dertil; thi af Dansen i Morgen, som vi alle har glædet os til, bliver nu intet; da faar Hans Naade sikkert et af sine Anstød igen.“

Samme Eftermiddag hændte noget, som et Øjeblik kastede en Skygge over Edeles glade Sind. Jomfruerne havde Tilladelse til at færdes i Skoven, naar de var flere i Følge; og Edele var gaaet derud med store Anna Bild. Edele gik just og sang, da hun pludselig saa et Mandshoved stikke frem mellem Buskene; hun tav brat og greb Anna i Armen; men i det samme raabte hun med en Stemme, hvori der baade var Angst og Fryd: „Eske! Eske!“

Da bragede det i Buskene, og Eske Fynbo stod for dem.

„Anna,“ sagde Edele bønligt, „vent lidt paa mig her, med den Mand maa jeg tale.“

„Nu ja,“ sagde Anna Bild godmodigt. „Det var ikke efter Hofskik, og om Fru Cæcilie fik det at vide, blev vi sagtens spærret inde; men jeg vil ikke staa imellem din Fæstemand og Dig.“

Edele var allerede henne hos Eske, og de gik sammen frem af den halvdunkle Sti.

„Eske," sagde Edele, „hvor kommer Du her, og hvorfor gemmer Du Dig i Krattet som en Stimand?"

„Jeg vilde se Dig," sagde Eske, og hans Stemme klang gladere, end hun kunde mindes at have hørt. „Sagde jeg Dig ikke, at hvor i Verden Du var, vilde jeg vaage over din Færd?"

„Da var Du dog ikke til Stede, da jeg fo'r fra Ellinge Gaard," sagde Edele. „Du kunde gerne sagt mig Farvel; jeg vendte mig i Sadlen og viftede mod Vinduet i Riddersalen, hvor vi sad saa tit, men Du var der ikke."

„Nej," sagde Eske, „jeg var rømt. Jeg red af Gaarde, saa snart jeg forstod, at Du skulde derfra."

„Rømt!" udbrød Edele forundret og slog Hænderne sammen, „men hvor har Du færdedes denne Tid?"

„Jeg fulgte efter Jer paa Vejen," sagde Eske. „Og siden var jeg omkring Egede Gaard, naturligvis, saa længe Du var dér. Da Du drog hid, fulgte jeg Dig, uden at Du mærkede det, og nu følger jeg Hoffet, hvor det drager hen."

„Nej, men Eske dog!" udbrød Edele. „Ligger Du da virkelig for min Skyld og fjæler Dig i Skoven paa Stimandsvis?"

„Tro ikke det," sagde Eske og lo stille. „Jeg er i Torben Billes Brød."

„I Torbens? Men hvor gik det til? Jeg mente, I var Uvenner til Liv og Død."

„Torben er ingen Mand," sagde Eske haanligt. „Jeg undsagde ham paa Livet, om han ikke tog mig til sig som Svend, og saa gjorde han det, endda jeg er ham en Pest. Ikke begriber jeg, at Du har slig Kryster kær."

„Just derfor lider jeg Torben," sagde Edele heftigt. „Han er god og vennesæl, ikke ond og mørk som Du. Heller ikke skal Du tale ilde om ham paa hans Ryg, siden Du er i hans Brød."

„Nej," sagde Eske stille. „Det var Uret; mest dog fordi Du har ham kær. Tro heller ikke, jeg vil ham andet end godt; jeg vaager over Eder begge."

„Du gør vel det," sagde Edele spodsk. „Ellers mener jeg ikke; vi trues af nogen Fare; og om saa var, fandt vi vel Værn nok i Kongens Gaard."

„Det er ikke godt at vide," sagde Eske roligt. „Farer kan være nærmere, end man tror, og intet Værn er saa sikkert som en Kærlighed til Døden; saadan som min."

„Eske," udbrød Edele heftigt, „dette er mest en Forfølgelse lig og Dig ganske uværdig. Riv den syndige Elskov ud af dit Bryst og lad mig fare med Fred."

„Aldrig gør jeg det," sagde Eske med et lynende Blik. „Hvorfor kalder Du ogsaa min Elskov syndig? I min Lidenskabs Baal er den hedet op, og i min dybe Skuffelse er den kølnet; nu er den som Venskabs hærdede Staal, og til hver en Tid skal den ligge mellem din Fjende og Dig."

De gik en Stund tavse; saa sagde Edele tankefuldt: „Saa er Torben altsaa her paa Næsbyhoved?"

„Vidste Du ikke det?" spurgte Eske forundret.

„Nej," sagde Edele, „jeg lever jo stille for mig selv. Fader er død."

„Godt for ham," sagde Eske kort.

Saa standsede han og gav hende Haanden.

„Glem nu ikke," sagde han, „at Du kan raade

over mig til hver en Tid. Hen ad Aften, som nu, er jeg oftest ledig; gaar Du da i Skoven her, skal jeg være i din Nærhed, saa Du kan kalde. Du har vel ikke glemt at efterligne en Maages Skrig? Lad det være Tegnet os imellem."

Saa skiltes de; og da Edele atter kom tilbage til Anna Bild og blev drillet bravt med sin Fæstemand, sagde hun:

„Anna, det var min Broder. Sært skinsyg vaager han over min Færd, og om en Mand kom mig for nær, var det end Kongen selv, da tror jeg for sand, han var kold inden Aften."

„Jesus," hviskede Anna Bild, „aldrig har jeg hørt om saa stor Kærlighed hos en Broder før."

„Han er ogsaa kun min Slegfredbroder," sagde Edele, „og havde mig saare kær, før han fik at vide, at jeg var hans Søster. Stundom ræddes jeg mere for hans Kærlighed end for al Verdens Had; men lad nu dette blive mellem os."

De var nu naaet tilbage til Abildgaarden, og just som de vilde gaa ind, kom Torben Bille forbi; han hilste høvisk og sendte Edele et saa fyrigt Blik, at Anna Bild leende kneb hende i Armen og hviskede:

„Bild mig nu ind, at Du ingen Fæstemand har! Om unge Torben havde set saadan paa mig, da var jeg sprunget om hans Hals i det samme."

Edele svarede ikke, og de fik ikke Lejlighed til at tale mere sammen i Enrum den Dag. Da de kom ind i Fruerstuen, fandt de alt i Opbrud.

Alt samme Aften brød Hoffet op og drog ad Nyborg til. Forrest red Kong Hans, og hans Ansigt var saa mørkt, som bar han alles Smerte i sit Sind.

TOLVTE KAPITEL.

Kongen er bedrøvet.

Kong Hans sad i Hallen paa Nyborg Slot med Hovedet støttet i sin Haand og stirrede ind i Brændeknuderne, der knitrede lystigt i Kaminen, endskødt det var en Højsommerdag. Thi han var kuldskær, naar Mørket faldt over hans Aand, og det var ham en Smule til Lise at se Flammerne slikke op over det knudrede Ved.

Igennem hans Tanke gik alt det, som til denne Stund havde været hans Kongegerning, og som syntes ham at være mindre end intet.

Fortrædeligheder, Forhalelser, Forhaanelser drog sig som Perler paa en Snor gennem hans Kongetids Dage. Sin Broder Frederik havde han behandlet med kongeligt Storsind, men havde kun høstet Utak derfor. Ditmarsken, hvis Erobring længe havde ligget ham paa Sinde, havde han maattet lade i Fred, fordi han intet kunde foretage sig, saa længe de svenske Forhold hvert Øjeblik kunde stille Krav til hans Magt. Og Sverige?

Efter at Kong Christian den Første saa fuldstændig var blevet slaaet paa Brunkebjerg, havde Kong Karl Knutsons Søstersøn, Sten Sture, styret Sverige som Rigsforstander. Mange i Rigsraadet var stemt for at forny Forbindelsen med Danmark, men Sten Sture var for ærgerrig til at give Slip paa Magten og for mægtig som Almuens elskede Fører, til at Raadet turde trodse hans Vilje. Dertil var han for snu til aabenlyst at bryde med Danmark og det danskvenlige Parti.

Møde efter Møde blev berammet mellem danske og svenske Raader, men enten lagde Sten Sture sig i yderste Øjeblik syg, eller han sendte Raader uden tilstrækkelig Fuldmagt, eller han mødte selv og gav Løfter, som han intet Øjeblik tænkte paa at holde. Mægtigt havde det styrket hans Stilling, at ogsaa Norge en Tid lang havde vægret sig ved at anerkende Kong Hans; men selv efter at det danske Raad ved sin Statsklogskab havde bragt Norge til at falde til Føje, vedblev Sten Sture at holde Danmark hen med Snak.

Det, som havde græmmet Kong Hans mest, var, at de mægtige Akselsønner havde støttet Sten Sture i dette uværdige Rænkespil. Paa Gotland, paa det uindtagelige Visborg, havde Ivar Akselsøn siddet og trodset Kongens Magt; men han havde dog tilsidst vist sig som en god, dansk Mand. Da Kong Hans i 1487 havde besluttet sig til at indtage Gotland med væbnet Haand og just laa med sin Flaade udenfor Dragør, modtog han Brev og Bud fra Ivar Akselsøn, der overgav Gotland og Visborg til hans Haand. Men Sten Sture fortsatte sine Rænker.

Det var just paa den Tid, at det store Rusland var ved at vaagne af sin Dvale og komme til Bevidsthed om sin Magt. Den vældige Storfyrste, Ivan Vasiliewitsch, løsrev Storfyrstendømmet Vladimir fra det tartarisk-mongolske Herredømme og samlede de andre slaviske Fyrstendømmer under sit Scepter. Derpaa vendte han sit Blik mod Naborigerne, Sverige og Norge, og Kong Hans skyndte sig at træde i venskabelig Forstaaelse med ham for at beskytte den norske Grænse mod russiske Overgreb.

Men just dette statskloge Træk af Kong Hans gav Sten Sture et farligt Vaaben i Hænde, og den snedige Rigsforstander undlod ikke at benytte det. Han ophidsede den svenske Almue ved at sige, at den danske Konge havde indgaaet Forbund med Russerne mod Sverige, de hedenske Barbarer vilde Kong Hans hidse op mod det kristne, svenske Folk. En saa ugudelig Konge vilde man skulde herske over Sveriges Rige!

Og medens Sten Sture saaledes satte ondt Blod i Almuen, skiftede han Taktik overfor Danmark. Han erklærede nu, at han hjertensgerne vilde hjælpe Kong Hans op paa den svenske Trone, men det var ham desværre umuligt; den danske Konge var altfor forhadt blandt den svenske Almue, til at Rigsforstanderen turde vove et saadant Skridt.

Intet Under, at disse Rænker harmede Kong Hans, der altid holdt sit givne Ord; og de samme bitre Tanker opfyldte Dronning Christine, der sad ved hans Nærhed og baldyrede. Thi hun var den eneste, Kongen taalte i sin Nærhed, naar han havde det som nu.

Ængstelig saa hun af og til op paa ham fra sit Arbejde; og omsider lagde hun sin Haand paa hans Arm og sagde blidt: „Herre, om dette med Sverige piner Eder saa haardt, da drag heller Eders Sværd og slaa til."

„Nej," sagde Kongen uvilligt, „givet Ord skal holdes; saa længe Sten Sture kan finde gyldigt Paaskud for sin Færd, faar Sagen staa hen."

„Ak," udbrød Dronningen bittert, „godtroende og let narret er I, Herre, som lader Eder bedrage af

Sten Stures sledske Færd. Jeg fristes til at ønske, jeg var Mand og bar Kronen i Eders Sted."

„Da tag den!" sagde Kong Hans træt og slog ud med Haanden. „Tag Kronen og Purpuret og se, om Du kan føre Sagen videre end jeg. Mig er snart alt lige kært."

Dronningen bøjede sig med Taarer i Øjnene over sin Baldyreramme; men Kong Hans tilføjede nu sagtmodigt:

„Tror Du ikke, vor Moder, Fru Dorthea, er klog? Eller hvorfor mener Du, hun altid raader til at vente? Sten Stures Dag kommer nok: Tro Du mig, han skælver i sit Sæde ... for Almuen, han har rejst og ikke længe kan beherske, for Raadet, hvor han næppe har én trofast Ven. Den Dag de høje Herrer derovre aabent falder fra ham og bringer os vor Krone paa deres bedende Haand, den Dag slaar vi til og ikke før."

Længe sad de tavse; saa gav Kongen sig pludselig til at rage op i Ilden og sagde tonløst:

„Og Sverige falder nok til vor Haand. Men hvad hjælper det mig? Brudt er min Sjæl, alt hvad jeg rører ved bliver Aske. Lige gerne sad jeg paa en Sten ved Vejen og ragede i dens Støv."

„Kære Herre," sagde Fru Christine sørgmodigt, „I tale ikke saa. Er ikke jeg hos Jer, jeg som saa gerne bar hver en Byrde, der tynger Eders Sjæl?"

Langsomt rejste Kongen sig, vendte sig med Ryggen mod Ilden, stirrede næsten hadefuldt paa Dronningen og sagde langsomt:

„Du! Du! Du! Din Byrde bærer Du, din Pligt gør Du, men bærer Du Elskov til mig? Lagde ikke

den kolde Statskløgt os kolde i hinandens Favn? Eller mente Du nogen Tid, at Du var mig kær?"

Dronningen tvang Taarerne tilbage, hævede sit Hoved og saa hvast ind i Kongens Øjne.

„Herre," sagde hun. „I taler haardt, og er det til Smerte for mig, da er det til liden Ære for Eder. Ikke er det ridderligt at krænke den Kvinde, som gerne gav sit Hjerteblod hen for Eders Skyld."

„Ikke?" sagde Kongen haardt. „Jeg mener, det er ridderligt at sige Sandheden, er den end aldrig saa tung at bære for os begge."

Saa gik han hen til Vinduet og stod dér en Stund med sit trætte Hoved lænet mod Muren. Pludselig lysnede det i hans Ansigt, han løftede sin Haand og vinkede: „Tys!" Ovre fra Borgens anden Fløj sang en klar og lys, frejdig Pigerøst ... afbrudt af og til saa man hørte, hun sang til sit Arbejde:

Vi vare saa mange Søskende smaa
under Lide,
saa aarlig faldt os Faderen fraa.
Der Dagen han dages, og Duggen den driver saa vide.

Om en Søndag ad Aften skured de deres Spjud
under Lide,
om en Mandag ad Morgen rede de saa vrede ud
Der Dagen han dages, og Duggen den driver saa vide.

„Guds hellige Blod!" udbrød Kongen, og ikke længe havde hans Røst lydt saa glad. „Hvem har vi her paa Borgen, der ejer saa lys en Røst, og vi har aldrig faaet den at høre?"

„En fattig Jomfru af god Byrd, som jeg af Barmhjertighed har optaget mellem mine Jomfruer. Hendes Frænder vilde have sat hende i Kloster."

„Og hvad hedder hun?“

„Edele Mikkelsdatter ... af Ætten Jernskæg.“

„Og hende vilde de have sat i Kloster? Om hun havde sunget saadan i sin Celle, da havde jo de mugne Mure bristet fra Jord til Tag. Hyss...“

Der de komme for norden Skov,
der gik Hr. Torben og holdt sin Plov.

„Her gaar Du, Hr. Torben, favr og fin,
jeg vil nu have Bod for Frænde min.“

„Jeg vil give Eder Hus og Gaard,
dertil min Datter, saa væn en Maard.“

„Vi er ikke kommet for Hus eller Jord
under Lide,
men vi er kommen for dit Hjærteblod.“
Der Dagen han dages, og Duggen den driver saa vide.

„En af Eders Jomfruer?“ sagde Kongen, da Sangen pludselig tav. „Hvor kommer det sig, at jeg aldrig har set hende i Dansen?“

„Hendes Fader er nylig død,“ sagde Dronningen uvilligt. Uskikkeligt er det, at hun synger saa muntre Viser nu i Sorgens Tid. Endnu i Aften skal jeg lade Fru Cæcilie sætte hende i Rette.“

„Nej, nej, nej,“ udbrød Kongen ivrigt. „Paa ingen Vis, paa ingen Vis. Tror I, der er Sorg i et Sind, som føder saa glad en Sang? Tværtimod, vi ønsker meget at høre hende synge ret ofte ... og kære Frue, vi har nu levet saa længe i Surhed og Sorg, hvad om vi i Morgen anstillede en liden Dans? Og da er det vor Vilje, vor udtrykkelige Vilje, at Jomfru Edele er til Stede. Hør nu ... hør, om det Hjerte sørger!

Ude stod hans Datter saa smal som en Vaand
under Lide,
med et Guldkar paa hver sin Haand.
Der Dagen han dages, og Duggen den driver saa vide.

Sangen endte i en klingrende Lattertrille, og Kongen var saa oprømt, at han vendte sig mod sin Frue for at se et Genskin af al den Glæde paa hendes Ansigt.

Men Fru Christine var borte ... uden et Ord var hun gaaet af Hallen. Længe havde hun staaet og set Glæden lyse stærkere og stærkere over sin Husbonds Ansigt ... mere og mere oprørt havde hun mærket, hvor Sorgen og Tyngen var veget fra hans Sind. Altid blev hun forsmaaet ... altid skulde det være en andens Glæde, en andens Fagerhed, en andens Sang, som skaffede hendes kære Herre Lise.

Nu laa hun i sit Bedekammer og græd for Guds Moders Ansigt ... bad om Kraft til at bære ogsaa dette. Thi hvad Magt laa der paa, om hendes Hjerte blev traadt under Fod, naar blot hendes kære Herre var glad?

— Hen under Aften samme Dag, i Mørkningen, lød atter Sang nede fra Borgen, den samme Sang som før ... men denne Gang fra Taarnet, hvor Jomfru Edele havde sit Kammers.

Hun skænked deri med Lyst og Spil
under Lide,
hun drak først sin Faders Banemand til.
Der Dagen han dages, og Duggen den driver saa vide.

Nede ved Taarnets Fod stod en høj, skulderbred Mand, tæt indhyllet i sin Kappe, og lyttede til. I det samme kom en spinkel Yngling, der ogsaa havde

formummet sit Ansigt, farende imod ham og raabte hidsigt: „Hvad har I her at gøre saa silde?“

„Hvad har I selv at gøre her paa denne Tid?“ svarede den anden med dyb Røst.

„Jeg lytter til min Fæstemøs Sang,“ svarede den Unge iltert. „Men end er I mig Svar skyldig; hvad vil I her?“

„Jeg,“ sagde den dybe Stemme, „vaager over, at min Dronnings Jomfruer kan synge deres Aftensang i Fred for mine varmblodige Sinder.“

Den Unge, som var Torben Bille, kendte i det samme Kongen, og trak sig med en forvirret Undskyldning tilbage.

Men Kong Hans lænede sig roligt til Muren og saa med et glad Smil op imod Vinduet, hvorfra Sangen endnu lød:

Han satte hende paa Ganger graa
under Lide,
saa slog han over hende Kaaben blaa.
Der Dagen han dages, og Duggen den driver saa vide.

Men endnu længe efter, at Kong Hans havde fjernet sig, og Sangen var forstummet, sad en tredie, kappeklædt Mand paa en Sten ved Taarnets Fod. Det var Eske Fynbo; han havde set alt og forstaaet alt. Langt ud i Natten blev han siddende, medens en uendelig Sørgmodighed fyldte hans Sind.

TRETTENDE KAPITEL.

Dansen gaar.

Stor Glæde vakte det mellem Hofsinderne og de unge Jomfruer, da det rygtedes, at der om Aftenen

skulde være Dans; ogsaa de ældre Herremænd og deres Fruer glædedes over det bratte Omslag i Kongens Stemning; thi om end Kong Hans aldrig i sine mørke Stunder havde gjort noget mod Ret og Skel, saa kunde der dog i hans dunkle Blik være noget truende som af et begyndende Vanvid, og Angst og Uhygge bredte sig over alle, naar Tungsindet bemægtigede sig hans Sjæl.

Stor Travlhed herskede ogsaa over alt; Klæder maatte bødes og Smykker pudses; thi det var jo ikke store Sager, enhver kunde tage med sig paa Hoffets Farter i hine Dage. Selv om Kongen nu havde sin faste Hovedstad i Københavh, drog han dog ustandseligt om i sit Rige for at gæste sine tro Mænd; thi i dette Gæsteri havde han en af sine væsentligste Indkomster.

Heller ikke var Nyborg Slot rustet til at rumme Kongen og hans store Følge i længere Tid; ingen havde tænkt sig, at Hoffets Ophold dér vilde strække sig ud over et Døgn; og da der nu tilmed skulde være Fest, maatte Ilbud udsendes baade til Næsbyhoved og Ruggaard for at skaffe alt fornødent til Veie.

Men da omsider Aftenen oprandt, bugnede ogsaa Bordet under lækre Sager, der fik Tænderne til at løbe i Vand paa mangen gammel Rigsraad; og da Nadveren var til Ende, straalede Kærterne i den store Hal, endda det endnu var lys Sommerdag derude. Fløjterne klang og Dansen gik; men der var ingen ret Stemning over dem, som havde Alder til at tænke; thi det lod til, at Sørgmodigheden atter havde sænket sig over Kongens Sind. Mørk og tavs sad han

i Højsædet for Hallens Ende, og hans Blik flakkede uheldsvangert over de Dansendes Rækker.

Da lagde Dronningen sin Haand paa hans Arm og sagde mildt: „Herre, I lade nu de tunge Tanker fare; tynger end Kronen tungt paa Eders Hoved, saa drag Eder til Minde, at I har tro Mænd, som gerne vil lette dens Byrde.“

„Hvem?“ sagde Kongen tungt.

Og Dronningen pegede smilende over mod et af Vinduerne, hvor Rigshovmesteren, Poul Laxmand, stod sammen med Eskil Gøye, Marsken Henrik Krummedige, Niels Hack, Hans Gris, Høvidsmanden fra Korsør, og mange andre gode Herrer.

Men Kongens Blik opklaredes ikke, da det faldt paa den fortroligt samtalende Klynge. Han sagde bittert:

„Se, hvor Poul Laxmand og Niels Hack stikker Hovederne sammen; jeg tænker, de lettede mig gerne ganske fra Kronens Byrde; i min Broder Frederik vilde de vinde en Herre, der var dem til Vilje i hver en Sag.“

Lidt efter vendte han sig mod Dronningen og sagde med et ildevarslende Smil: „Nej, vi faar at stole paa det unge Blod; den Stund kommer vel, da vi faar hugge det ganske Raad om ved Roden, at friskere Ymper kan skyde frem i Lyset.“

Dronningen sukkede, og Kongen sank igen hen i sit stumme Mismod.

Ovre paa Fruernes Bænk gik Sladderen lystigt; de talte om det mærkelige, at just her paa Nyborg havde Fru Christine født sin Datter Elisabeth til Verden, hende som senere blev Kurfyrst Joachim af

Brandenburgs Brud. Prinsessen var ogsaa bleven døbt her Søndagen før Sct. Olufs Dag; Fru Margrethe, Jep Juls, huskede det saa grant.

„Den Dag gjorde ogsaa Kongen flere af Hofjomfruernes Bryllup, "sagde hun. „Og Fru Ermegard redede den fornemste Brud. Billerne faar Magt, tro I mig, aldrig saa jeg Kongens Naade skinne saa rigt paa en enkelt Slægt."

„Nu," sagde Anna Gyldenstjerne, Peder Billes Hustru til Svanholm, og slog med Nakken, „da er den Æt og som et Træ, der sætter Skud paa Skud og snart overskygger det ganske Land."

Og hun pegede ud over Salen, hvor hendes Børn slyngede sig ud og ind mellem de Dansendes Rækker. Torben og Hartvig, Knud, fra hvem Bille-Braherne stammer ned, Ove, der blev Aarhus' navnkundige Bisp, Jerusalemsfareren Mogens, og Eske, der blev Danmarks Riges Hofmester, dertil fem fagre Døtre, der næsten alle blev gift med mægtige Mænd. Dér dansede ogsaa Torbens Brødre — Hans med Laurids Axelsøns Datter Anna, og Anders Bille med Pernille Krognos, begge allerede dybt optagne af de to unge Jomfruer, som snart skulde blive deres Hustruer.

Men Torben selv dansede ikke; med korslagte Arme stod han lænet mod en Pille og stirrede forbitret efter Edele, der ikke var af Gulvet. Tre Gange havde nu den kaarede Tronfølger, Prins Christjern, ført hende i Dansen; og det var let at se, at selv hans mørke Ansigt var blevet lysere ved at være hendes Skønhed saa nær.

„Aldrig saa jeg Prinsen saa indtaget i et fagert

Aasyn," sagde Fru Anna, Aluf Axelsens Enke, og rystede paa sit gamle Hoved. „Sær skummel er han ellers og synes mig urimelig tankefuld og glubsk efter sine Aar."

„Ja," sagde Anna Gyldenstjerne, „end er han kun de fjorten saavel og bryder sig dog kun om Ridderleg og Krigsfærd. Han er som født med et Sværd i Haand."

„Sig hellere med en Økse," sagde Fru Margrethe gysende. „Selv som han danser der i sin røde Dragt, synes han mig mest en Mestermand lig. Aldrig bliver han os god, vi som er af ædelt Blod; jeg fatter ikke, at Kongen kunde lade ham opfostre mellem Borgerne som en af deres; jeg véd en Dag, han sagde til Otto Rud i en Ordstrid: Ræk Du kun Hovedet højt; den Dag, jeg sidder i Kongesædet, skærer jeg da des lettere gennem din Hals."

Men nu begyndte Bente Lunge, Torben Jepsens Hustru fra Rønnebæksholm, at blive sørgmodig stemt over alt dette dystre. Og for Hundrede Gang gav hun sig med graadkvalt Røst til at berette om sin Moders, Fru Talikes, sørgelige Lod: Fru Talike havde fulgt sin Ægteherre til Graven i Maribo, og paa Tilbagevejen mødte hun sin Søster, der var død paa Rejsen; da hun ogsaa havde fulgt hendes Lig til Maribo og vendte hjem, mødte hun sin Moder Ingeborg, der ogsaa var død; og da hun kom hjem efter at have fulgt sin Moder til Jorden, døde først hendes Datter Birgitte og derpaa hendes Søn Oluf, og af al denne Sorg døde hun selv.

Ingen af Kvinderne lyttede stort efter Fru Bentes Snak; og nu hændte der noget, som drog alles Op-

mærksomhed til sig. Kong Hans ,der længe havde siddet tilsyneladende hensunket i sig selv, men som dog havde fulgt alt, hvad der skete i Hallen, med den største Opmærksomhed, sagde pludselig, uden at vende sig mod Fru Christine:

„Aldrig saa jeg Christjern saa bjergtagen af Dansen som i Aften; hvem er den Jomfru med det glade Ansigt og lyse Haar, som han nu fører over Gulvet for fjerde Gang?"

„Ja," sagde Dronningen spydigt, „det er just den unge Jomfru, som bjergtog Eder selv saa ganske i Gaar. I maa vel mindes, at I lyttede til hendes Sang, saa I glemte alt omkring Eder."

„Ej," sagde Kongen og smilte, „det kan vel ses paa den Jomfrus Ansigt, at et syngende Hjerte maa have Bo i hendes Bryst."

„Dog burde I vogte bedre paa Eders Helbred, kære Herre," sagde Fru Christine ondskabsfuldt. „Jeg har ladet mig sige, at I lyttede den ganske Aften under hendes Vindue; i Eders Alder kan Natteluften være farlig; I gøre mig dog ikke til Enke for den Jomfrurøsts Skyld."

Kongen vendte sig brat imod hende og sagde barsk: „Fru Christine, indtil denne Dag forfulgte I mig med Eders Iversyge, hvor jeg stod og gik. Aldrig saa jeg mig glad paa et fagert Ansigt, aldrig fandt jeg i Skæmt og Tale Lindring for mit syge Sind, uden at I sur og mørk kastede en Skygge over min Glæde. I maa nu helst vide, at mit Taalmod er til Ende; om Eders Sind ikke taaler Glansen fra andres Glæde, da staar det Eder frit for at søge Skygge bag et Klosters Mur."

Dronningen sank bagover og blev ganske hvid under hans Ord; men Kongen rejste sig, traadte ud paa Gulvet og løftede sin Haand, saa at Musiken tav brat og alle de Dansende forskrækkede standsede omkring ham.

Saa sagde Kongen: „Ædle Fruer og Jomfruer, gode Herrer og danske Mænd! Længe har jeg været led ved den udenvælts Skik at træde stive og sirlige Trin til Gigers og Fløjters Kang. Vi træde nu en Dans efter gammel dansk Sæd, en høvisk og munter Dans til vore gamle Visers Toner. Jeg véd en Jomfru, som kan lede Dansen ved min Haand; I følge saa efter, som I kan bedst."

Kongens Ord vakte almindelig Forundring i Hallen; thi det var mange Aar siden, at den tavse, tungsindige Konge havde taget Del i nogen Dans. Og Forundringen blev endnu større, da Kongen gik frem mod Edele Jernskæg, som faa kendte, tog hende ved Haand og førte hende bort fra den unge Prins Christjern, der blegnede af Vrede og knyttede sine Hænder fast om sit Bælte. Mændene stak Hovederne sammen og hviskede, og langs Fruerbænken løb det fra Mund til Mund:

„Hvem er hun? Dette er dog for skamløst! Se paa Dronningen! Fru Cæcilie maa være blevet for gammel, siden hun ikke længere kan holde sine Jomfruer under Tugt."

Men Kong Hans dansede frem med Jomfru Edele ved sin Side, og de Unge fulgte, Par efter Par, medens Edele frejdigt sang:

Kongen han lader en Havfrue gribe,
den Havfru danser paa Tilje,

og den lader han i Taarnet knibe,
for hun skulde fremme hans Vilje.

Dronningen kalder paa Svende to:
den Havfru danser paa Tilje,
„I beder den Havfru ind for mig gaa!"
for hun skulde fremme hendes Vilje.

Kongen standsede med ét, vendte sig mod de Dansende og sagde muntert: „Har I da alle ganske glemt gammel dansk Sæd, siden I lader Jomfru Edele synge Omkvædet ene, og jeg kan, Gud bedre det, kun brumme dertil? Vi synge nu alle med i Omkvædet og lade høre, at der end findes glade Røster i Danmark."

Og nu gik Dansen atter, medens Hofsinderne og Jomfruerne muntert faldt i med:

Ind kom den Jomfru, stedtes for Bord:
den Havfru danser paa Tilje,
„Hvad vil I mig, Dronning? Hvi sendte I mig Ord?
jeg fremmer ikke Eders Vilje."

„Aldrig har jeg hørt noget værre!" udbrød Fru Margrethe. „Synger hun ikke der en Vise, som var den møntet paa Dronningen selv?"

„Nu," sagde Anna Gyldenstjerne. „Kong Hans var altid kær af et fagert Ansigt, og det er ikke for intet, Fru Christine stedse er forgræmmet og bleg. Dog saa jeg ingen Tid, at han drev saa forargeligt Spil."

Men gamle Fru Anna, Oluf Axelsens Enke, sagde djærvt: „Da saa jeg intet uskikkeligt deri. Det huer mig sandt for Herren bedre at se Kongen smile ved en fager Jomfrus Side, end ruge over de mørke Tanker i Fru Christines Skygge."

„Da skulde min Ægteherre vove at byde mig sligt!“ sagde Fru Margrethe stramt.

„Nej, “sagde Fru Anna, „Jep Jul har sit paa anden Vis; han danser fra Bænken under Bordet.“

Det Hib ramte, og alle Fruerne lo, medens Dansen gik, muntrere og muntrere, hastigere og hastigere:

Hun klædte den Havfru i Skarlagen rød,
den Havfru danser paa Tilje,
hun fulgte hende til Strande med alle sine Mø'er,
nu havde hun fremmet hendes Vilje.

Hertug Christjern var kommet til at staa ved Siden af Torben Bille henne i Hallens Krog, just foran Svendene, som trængte sig sammen for at se. Han vendte sig nu mod Torben og sagde:

„Véd I, hvor den fagre Jomfru kommer fra? Det gør mig helt glad at se hende, og hendes Røst lysner op i mit Sind.“

„Det er min Fæstemø,“ sagde Torben mørkt, „gav end mine Frænder endnu ikke deres Samtykke dertil.“

„Ej,“ sagde Hertugen forundret og stirrede skarpt paa Torben. „Om det var min Fæstemø, da skulde den Leg faa en brat Ende.“

„Ogsaa om det var Kongen, der førte hende ved sin Haand?“ spurgte Torben og vilde smile: men det saa mest ud, som bed han i Luften efter noget usynligt.

„Ja.“ sagde Hertug Christjern og tog ikke sit Blik fra ham. „Om det var min Fæstemø, og Kongen tog hende fra mig, da gik jeg til ham, slog ham i hans

Ansigt, spyttede ham i hans Syn og lagde saa gladelig mit Hoved paa Blokken derfor."

„Nu," sagde Torben undvigende, „er der vel noget ondt i, at Kongen fører hende i Dansen."

„Se!" sagde Hertugen blot. Og Torben saa, at just nu kom de Dansende hen imod dem; Kongens Ansigt lyste, Edeles Øjne straalede, ingen kunde tage fejl af, at i dette Øjeblik var de blevet ét i deres Glæde og Tanke. Torben knyttede i afmægtig Harme Haanden om sin Daggert. Men han tvang sig til at sige roligt:

„Jomfru Edele er ikke som andre; en Fugl er hun, der flagrer fra Gren til Gren, og hvor Solen skinner over hende, der folder hendes Glæde sig ud, og hun synger, fordi hun maa. Det er nu saa hendes Natur."

„Kan hænde," sagde Hertugen. „Men om jeg havde en Kvinde, der var mig af Hjertet kær, da skulde hun synge for mig alene og ikke folde sig ud under anden Sol."

Dermed vendte han foragtelig Torben Bille Ryggen. Og Torben vendte sig i det samme og saa ud over Svendene for at fange Eske Fynbos Blik. En inderlig Glæde lyste deri, og Torben vilde ingen Trøst have fundet, om han kunde have læst hans Tanker. Thi i dette Øjeblik var der i Eske ingen Broder og ingen Ven, ingen Vogter af Edeles Hjertefred og Ære. Han tænkte kun i vild Fryd: „Nu bliver hun ikke Torbens, nu vinder Torben hende aldrig!"

Og i pludseligt opblussende Had fo'r det gennem hans Sind: „Hellere dette, tusindfold hellere dette! lad hende kun blive en Konges Frille, siden hun

ikke vilde være min.“ Men nu lød det sidste Vers af Dansen:

„Du tørst ikke glæde for mig:
den Havfru danser paa Tilje,
Himmerigs Dør staar aaben for Dig.
Nu har jeg fremmet din Vilje.

Og Torben ilede efter Edele, der saa snart Kong Hans havde ført hende til Sæde, gik ud paa Svalen. Da han saa, at hun var ene, sagde han hæst:

„Edele ... Edele! Er Du min trolovede Brud og volder mig slig Krænkelse, første Gang vi kan være sammen ved en Fest?“

Edele saa over Skulderen og sagde ligegyldigt: „Ej, er det Dig? Ikke véd jeg af nogen Krænkelse at sige, og heller ikke véd jeg, naar jeg blev din trolovede Brud. Men er Du led ved mig, da se Dig om efter en anden.“

„Edele,“ sagde Torben sørgmodigt, „Du har mig ikke kær.“

„Kær og kær,“ sagde Edele utaalmodigt, „vist har jeg saa. Jeg har Dig kær, naar Du er god og glad. Jeg har Jer alle kær, om I blot vil lade mig i Fred, saa jeg kan være glad selv og som jeg vil. Men ikke er Du rig nok til at forgylde det Bur, som skulde holde mig fangen.“

„Men Kongen,“ sagde Torben heftigt, „Kongen er rig nok dertil?“

„Tror Du?“ sagde Edele og smilte. „Helst synes Kongen mig selv som en stakkels Fugl, der sidder i sit Bur og sørger paa sin Pind. Jeg aabnede Døren for ham, saa han kunde flagre en Stund i Solen; gjorde jeg ikke vel deri?“

„Det er Kongen, Du har kær," sagde Torben bittert og skar med sin Daggert i Svalens Træværk, hvor han stod. „Edele, Edele, gør ikke saa, at min Elskov til Dig ganske svales af og dør bort."

„Ej, jeg er lige glad," sagde Edele vredt. „Har Du mig kær, da tag mig, som jeg er, eller lad mig fare i Fred."

Hun vilde gaa, men løb lige imod Kongen, der vilde træde ud paa Svalen i det samme.

„Se, se," sagde han smilende, „nu faar I vel Skænd af Eders Fæstemand, fordi I ikke har danset med Torben den ganske Aften? Giv Dig tilfreds, Torben, har vi taget en Stunds Glæde fra Dig, da skal vi give Dig den mangefold igen."

Han vinkede med Haanden, saa Torben maatte bøje sig og gaa. Og da Kongen var ene med Edele, sagde han:

„Jomfru Edele, I har gjort Eders Konge en stor Glæde ved Eders lyse Sind og Eders Sang. Naar I synger om Aftenen paa Eders Kammers, da kom ihu, at et Steds staar Rigernes Konge og lytter til Eders Sang. Og for hver af Eders muntre Toner er det, som lettede min Krone om mit Hoved, og naar I har sluttet, da fylder al Eders Glæde mit Bryst."

„Herre," sagde Edele og vendte sig med straalende Øjne imod ham, „er der lagt saa stor en Magt i min Røst, da skulde jeg visselig gerne synge for Eder Nat og Dag."

Kongen saa et Øjeblik paa hende med lysende Øjne. Saa bøjede han sig, kyssede hendes Hænder en efter en, og gik ind.

FJORTENDE KAPITEL.

Kamp og Sejr.

Der begyndte en streng Tid for Edele nu. Fru Cæcilie skændte og spærrede hende inde, Dronning Christine havde hende for sig, talte hende haardt til og truede med at sende hende hjem, og Jomfruerne i Dronningens Fruerstue mødte hende med isnende Kulde; om det saa var store Anna Bild rystede hun paa sit tykke Hoved og sagde:

„Edele, Du gaar for vidt; jeg holdt min Kjortel for, medens jeg saa Dig holde Stævnemøde med en fremmed Karl i Skoven; jeg ringeagtede Dig ikke, da jeg saa, hvordan Du stødte stakkels Torben fra Dig og drog ham til, endskøndt jeg mener, han er for god dertil. Men naar Du sætter dine Garn ud efter selve Kongen, da kan end ikke mit Venskab længere følge din Fart."

„Nu hvad," sagde Edele, „jeg er som Gud har skabt mig, og faar finde mig deri, om det mishager Eder andre. Ellers véd jeg ikke, at nogen kan sige mig noget uskikkeligt paa."

„Bild mig det ind," sagde store Anna Bild heftigt. „Jeg saa selv, hvor hedt det lyste af dit Ansigt, da Kongen førte Dig frem. Ikke var det svært at se, at Du gerne var blevet hans Slegfred jo før jo heller." Men Edele lo blot og nynnede drillende:

Hør du, Valdemar, hvad jeg siger Dig:
hvi har Du Tovelille kærere end mig?
Med Raade Konning Valdemar han lover dem baade.

Anna Bild vendte hende forarget Ryggen, men Edele var lige glad; hun passede sin Væv og tænkte

paa Kong Hans, der syntes hende at være den største og stærkeste Mand, hun havde set; hvad var Torben Billes blege klynkende Hengivenhed. Hvad var selv Eske Fynbos skumle, truende Elskovsvildhed mod den aabne, ridderlige Hyldest, Kong Hans havde vist hende, og som passede saa vel til hendes eget Sind? Ikke et Øjeblik tvivlede hun paa, at Kongen havde fattet Elskov til hende, og ingen Brøde saa hun deri.

Alt hvad de andre prædikede for hende og advarede hende, det henvejredes som tomme Klange for hendes Øren; det var, som havde Naturen fyldt hendes ganske Sind med sorgløs Glæde og end ikke levnet en liden Plads til Frygt og Alvor deri; saa havde det jo været, alt fra hun var Barn, at ingen ret havde søgt at vende hendes Tanker eller nænnet at tvinge hendes Sind, fordi hun syntes alle at være ansvarsløs som hun var sorgløs, en Fugl skabt til Lys og Glæde, men hvis Hjerte vilde hamre sig itu mod den Haand, der greb voldeligt derom.

Hun længtes da blot efter den Stund, som hun vidste vilde komme, da Kongens Vilje sejrede, og hun fik Lov til at flyve i hans Favn. Og hvor de end satte hende, i Fruerstuen, paa hendes Kammers eller i Taarnet, hendes lyse Sind kunde de ikke formørke, hendes muntre Røst kunde de ikke bringe til at forstumme. Fra aarle Morgen til silde om Kveld sang hun sine muntre Viser, og hun vidste vel, at et Steds stod Kong Hans og lyttede dertil, sugede Glæde og Styrke af hendes Sang og pønsede paa, hvordan han skulde sætte sin fangne Fugl i Frihed.

Men imens rasede en stille Strid imellem Kongen

og Fru Christine. Allerede Dagen efter Festen, da Kongen mødte med et Ansigt, der endnu straalede af Aftenens Glæde, sagde Fru Christine:

„Herre Konge, I kan gøre, som I har Magt; men om I end engang forhaaner Eders rette Hustru og tramper mit Hjerte sønder som i Gaar, da drager jeg herfra."

„Nu ja," sagde Kongen fortrædeligt og slog op med Haanden, „jeg mærker, at Solen har skaaret i Eders Øjne; der er for Sanden saa mørkt og koldt i Eders Nærværelse, at jeg faar Kolden deraf. Har I ikke Borge nok? Drag med Gud, hvorhen I vil, og lad mig fange Lise til min Sjæl, som jeg kan bedst."

„Sig hellere en Slegfred," fo'r Christine op. „Saa ublu var Eders Færd i Gaar, at enhver kunde læse den utøjlede Brynde i Eders Blik; som en hedensk Fyrste kaarede I Eders Frille for alles Øjne."

Kongen vendte sig imod hende, og hans Øjne blev ganske blege af Vrede, da han sagde med sin dybe Røst:

„Fru Christine, sikkerlig maa Eders Sjæl være syg, siden I saa ganske uden Grund smæder Eders Ægteherre og taler en dydig Jomfru fra hendes Ære. Jeg mener som I, at I bør søge Ensomhed en Tid."

„Tro ikke det," sagde Dronningen haardt, „drager jeg herfra, da bliver det ikke for at vende tilbage."

„Nu," sagde Kongen med et bedsk Smil, „om end den Sorg og Græmmelse, I daglig volder os, kan være gavnlig for vore Synders Skyld, da maatte vi dog være synderlig skabt, om vi vilde trygle Eder om fremdeles at formørke vor Glæde. Tør jeg spørge Eders Naade, hvor I agter Eder hen?"

Til min Frænde i Sachsen," sagde Fru Christine roligt. „Der undes mig vel det Ly og den Ære, som nægtes mig af min Ægteherre her."

Kongen studsede et Øjeblik; saa slog han fortrædeligt op med Haanden og satte sig foran Kaminens knitrende Baal. Hans Dronning havde ramt godt, hvor hun sigtede; thi haardt vilde det skade hans Kærlighed i det danske Folk, som ogsaa hans Haab baade til Ditmarsken og Sverige, om hans Dronning gjorde Alvor af sin Trusel og saaledes ligefrem blev forskudt for en Frilles Skyld.

Han sagde da usikkert: „I tale ikke om sligt; og helst tro I os paa vort kongelige Ord, naar vi siger Eder, at paa Jomfru Edeles Dyd er ingen Plet at sætte. Hun har svalet vor Hu og lysnet i vort Sind, ikke har det været i vor Tanke i Gaar at give Eder nogen Medbejlerske i hendes Person."

„Nej," sagde Dronningen sposk, „ikke i Gaar. Men i Dag eller i Morgen? Kan hænde læser jeg klarere i Eders eget Sind end I selv."

„Nu ja," sagde Kongen bittert, „om saa var, hvad skader det Eder? Aldrig havde I mig kær, Nætter og Dage var I mit Livs Mørke, en Mur rejste I mellem Livet og mig. Hvad har jeg gjort Eder for ondt, at I vil fare fort dermed? Lev, som det er Eders Lyst, og lad mig følge min. Naar fo'r jeg nogen Tid med Svig imod Eder? Jeg giver Eder mit Ord derpaa, at om den unge Jomfru nogen Tid bliver min Elskede, som det stedse var Kongers Sæd at tage sig en Hjertensven, at ikke Hjertet ganske skulde forfryse i fyrstelig Kulde, da skal jeg aabent sige Eder det Ansigt til Ansigt først."

„Ja," haanlo Dronningen, „aaben og ridderlig var I stedse, dog mere i Eders Ord end i Eders Færd. Jeg skal dog selv drage Omsorg for, at Eders hede Blod ikke kommer i Fristelse; Eders Naade kan være forvisset om, at Jomfru Edele har danset ved Hove for sidste Gang."

Saadan gik det Dag for Dag, medens Hoffet fo'r fra den ene af Landets Borge til den anden. Enten de rejste eller dvælede, sørgede Dronningen for, at Jomfru Edele ikke kom Kongen for Øje. Men skille dem kunde hun ikke, thi Edeles Røst slog Bro imellem dem. Hver Aften, naar Edele sang, gav det Genlyd i mange Hjerter: Kongens fyldtes af Lyst og Glæde, Dronningens og Torben Billes af Had og Skinsyge, og i Eskes Sind ulmede den Glød, som lidt efter lidt fortærede hans Sjæl, og han fattede Nag til alt og alle, fordi han var udenfor, for ham var der ingen, der sang, fra Lykken var han stænget ude.

Daglig steg Kongens Længsel efter Edele, men han vovede ikke at udæske Dronningen ved at sætte sin Vilje igennem paa Trods af hendes.

Men medens Edeles Mod og Munterhed var ukuelig, og hun frejdig ventede paa bedre Tider, slappedes Kongens Modstandskraft, og Tungsindets Afgrund opslugte ham paany. Da Hoffet kom til Vordingborg, var han mørkere end nogen Sinde, og Stemningen var trykket hos alle de Herrer og Fruer, som Vinteren over var fordømte til at blive her under saa sørgelige Kaar.

Paa Vestersalen, hvor Kongen sad, maatte ingen opholde sig; thi han taalte ikke Lyd af Stemmer eller af Trin. Om der blot hviskedes paa Gangene,

eller En listede sig over Trapperne, for Kongen sammen og havde ingen Ro paa sig, før han fik Klarhed over, hvad der havde frembragt Lyden.

Urolig skottede han af og til hen mod Fru Christine, der sad med sin Baldyreramme ved hans Side; hun var ikke at formaa til at vige fra ham, alt det han tiggede og truede; thi hun vidste vel, at Ensomheden er ikke altid sund, fordi Hjertet hungrer derefter. Som en trofast Sygevogterske sad hun dér og vogtede paa sin Herres Ansigt, om det ikke skulde lysne deri, thi paa sin Vis havde hun sin Herre af Hjertet kær.

En Dag, da Stormen rasede og Regn og Hagl slog mod Ruderne — det var den 25de November 1495 — syntes det pludselig at lysne i Kongens Sind. Han gik op og ned i Hallen, standsede af og til ved et af Vinduerne og smilte halvt, medens han stirrede ud i det vilde Vejr. Thi saadan havde han det, naar Mismodet knugede ham, at det var kun menneskelige Lyde, der ophidsede hans Sanser; Naturens Rasen virkede just dulmende paa hans Sind.

Pludselig vendte han sig mod sin Dronning og sagde: „Fru Christine, er det saa, som I ofte har sagt, at I mener mig det vel?“

Glad over, at Kongen omsider talte, svarede Dronningen bevæget: „Visselig er det saa, min kære Herre. I sige mig det, om der er noget, hvori jeg kan være Eder til Vilje?“

„Ja,“ sagde Kongen. „I trende Dage har vi nu været her paa Vordingborg, og forgæves har jeg lyttet efter den Sang, der gjorde mit Hjerte glad. Er Jomfru Edele syg?“

Fru Christine, hvis Hjerte blev koldt, svarede haardt: „Jomfru Edele fejler intet; men hun har sit Kammers her i Valdemarstaarnet, og næppe kan hendes Røst naa hid. Saa mente jeg ogsaa, Eders Naade søgte Stilhed for Eders syge Sanser."

„Ak," udbrød Kong Hans heftigt, „om Guds Barmhjertighed er saa rig, som Menneskenes Ondskab er dyb, da er visselig ingen Misdæder saa grov, han kommer jo til at synge for Guds Trone."

Dronningen vilde til at svare heftigt igen; men i det samme blev Døren revet op og en Ridder, tildækket fra Hoved til Fod af Vejens Pløre, kom styrtende ind.

„Eders Naade tilgive mig, at jeg kommer farende paa saa usømmelig Vis og uanmeldt," sagde han stakaandet. „Men jeg kommer ret fra København og bringer stort Nyt. Fru Dorothea er død."

Kongen vaklede hen til sit Sæde og sank dér sammen, medens Fru Christine ivrigt udspurgte Ridderen om Enkedronningens sidste Timer. Da Sendebudet havde fjernet sig, sagde hun til Kong Hans: „Nu, Herre, er Timen der, da I kan slaa til og gengælde Sten Sture alt, hvad falsk han har bedrevet imod alle. Thi det var dog Fru Dorotheas Haand, der holdt Eder fra Sværdet, I sige saa hvad I vil."

Men Kongen saa ikke op og svarede hende ikke. I flere Dage blev han igen siddende sløv og tavs, barsk og utilgængelig deltog han i sin Moders Ligfærd, og da han atter vendte tilbage til Vordingborg, sank han hen i endnu større Mismod end tilforn.

Fru Christine vidste ikke sine levende Raad; hun gik til Fru Cæcilie og sagde: „Min kære Herre tæ-

res hen af Sorg; hvad skal jeg monstro gøre?"

Og Fru Cæcilie, der var dybt krænket over, at en Jomfru, der under hendes Beskyttelse var kommet til Hove, blev behandlet saa urimelig haardt, sagde skarpt:

„Eders Naade véd sikkert bedst det selv; den, som har taget Glæden fra Hans Naade, maa vel ogsaa give ham den tilbage."

„Ej," sagde Dronningen skarpt, „raader I mig nu selv til at give Kongen en Frille?"

„Om Hans Naade vil have hende, da tager han hende vel," sagde Fru Cæcilie og saa fast paa Dronningen. „Elskov og Modstand, de trives vel tilsammen. Ellers tror jeg ikke stort paa slig Sladder og Snak."

Dronningen gik uden at svare; thi hun havde stor Ærbødighed for den gamle, myndige Dame.

Da hun atter kom ind i Hallen og sad ved Kongens Side, saa han pludselig op paa hende og sagde tungt:

„Kære Frue, er I nu snart tilfreds? Min Sjæl drages alt med Døden, og mit Legeme følger vel snart derpaa."

Dronningen blev saa bevæget, at hun gik af Hallen for at søge Trøst i sit Lønkammer. Men værre gik det nu Dag for Dag. Vigtige Tidender indtraf, men Kongen besvarede dem ikke; Sendebud kom til Borgen, men Kong Hans lod dem ikke komme til sig. Tilsidst rejste han sig end ikke fra sin Stol for at søge Hvile, og i to Dage rørte han ikke den Mad, der blev sat for ham.

Dronningen laa Nætterne igennem i sit Bedekam-

mer og bad til Guds Moder, at hun vilde sende hende Kraft og Raad.

Og en Dag i Skumringen, da Kongen just sad og ragede i Baalets Gløder, hørte han Dronningens Røst bag sig, og Fru Christine sagde:

„Kære Herre, I sidder her altfor ene og fanger Griller. Jeg bringer Eder her en Selskaber, der kan forkorte Eders Tid."

Kongen vendte træt sit Ansigt og gav i det samme et Raab; thi bag ham stod Dronningen med Jomfru Edele ved sin Haand. Han vilde springe op, men sank mat tilbage og udbrød:

„En Fryd er det at se Eders glade Ansigt igen, Jomfru Edele. Men denne Gang fører jeg Eder ikke i Dansen; mig fattes Kraft."

Edele stod for ham, smilende, straalende af Sundhed og Kraft, og hun sagde leende:

„Kære Herre, I drage mig det ikke til Mistykke, at jeg siger det, men I danser ogsaa kun maadeligt. Langt hellere sidder jeg her hos og taler et Gammens Ord, om I er karsk nok dertil."

Da lo Kong Hans for første Gang i Maaneder; og saa smerteligt lød hans dybe Lattertoner i Fru Christines Øren, at en Hulken var ved at overmande hende, saa hun maatte gaa af Hallen uden at sige et Ord. Men ingen af de to, som blev tilbage, lagde Mærke til hendes Bortgang.

„Ja," sagde Kongen, „I sagde dér et sandt Ord, Jomfru Edele, at jeg er kun en maadelig Danser. Pennen kan jeg føre, og Sværdet, men ved Dansen saa jeg helst til. Dog leger jeg taalelig Tavlbræt, men en daarlig Idræt var det vel at byde Eder?"

„Sig ikke det," sagde Edele muntert. „Min Fader var en gæv Mand ved Skakbrættet, men jeg blev dog oftest hans Mester. Ikke skal I sætte Eders Krone paa Spil, om I vil lege med mig; thi da vandt jeg kan hænde for kostbart et Guld til at lægge om mit Haar."

„Sandelig," sagde Kongen, „jeg blev karsk igen, saa snart jeg saa Eders Smil. I synge mig nu først en Vise, medens jeg sørger en Kende for mit Legeme, som jeg i denne Sorgens Tid skammelig har forsømt."

Kongen gav et Stød i sin Fløjte, en Smaadreng bragte Vin og Brød, og Edele sang, medens Kongen styrkede sig, Visen om:

Hr. Iver og Hr. Esbern Snare,
Skoven staar herlig og grøn,
de drukke Mjød i Medelfare.
Den Sommer og den Eng saa vel kunne sammen.

Fra denne Dag af var Jomfru Edele i Timer daglig hos Kongen, legede Tavlbræt med ham og sang. Altid var Fru Christine hos, naar hun kom, men oftest gik hun, just som Munterheden var størst; thi denne Glæde, der var som købt for hendes Hjerteblod, udholdt hun ikke at se.

Snart genoptoges Festerne atter, og vakte end Kongens og Edeles Færd til at begynde med Hoffets Nysgerrighed og Forargelse, saa vænnede man sig dog snart dertil; thi noget egentlig ondt vidste ingen at sige dem paa; Dronningen lod til at finde Sagen ganske i sin Orden, og megen Munterhed fulgte jo i Edeles Følge.

Ganske vist sad hun oftest ved Tavlebordet med

Kong Hans, medens de Unge traadte Dansen, og de Gamle skumlede over Vinkanden; men Kongens Ansigt var altid lyst og mildt, han smilte glad til dem, der slog Gækken løs og lod Fiolen sørge, og en Stund hver Aften traadte han selv eller en Anden i Dansen med Edele ved sin Haand, medens hun sang en Folkevise dertil.

En Aften faldt det i Torben Billes Lod at føre hende frem; og det gik ham saa, at hvor vildt han end havde raset, og hvor dyrt han end havde svoret, at ikke en af hans Tanker mere skulde gaa til hende, saa kunde han nu kun stirre paa hende og attraa hende; og jo gladere hun sang, des lettere blev ogsaa hans Sind, saa hans Ansigt tilsidst straalede som hendes.

Da Dansen var til Ende, blev han staaende med hendes Haand i sin; hun saa forundret paa ham og sagde, endnu aandende dybt ud efter Dansen og Sangen:

„Saa glad Du ser ud, Torben! Har Du vundet Dig en Brud i Kveld?“

„Min Brud, det er Du,“ sagde Torben og knugede hendes Haand. „Har Du glemt det? Saa tryg en Forvisning faldt over mig nu, da vi dansede tilsammen, at engang vil Du dog være min.“

„Vær tryg paa det,“ sagde Edele mildt og gengældte hans Haandtryk. „Hvad jeg lovede Dig, det skal jeg holde.“

„Naar?“ sagde Torben hastigt.

„Den Dag, Du bejler til mig med Ære og dine Frænders Vilje,“ svarede hun og gik fra ham.

Torben følte sig denne Aftenstund saa glad, at

han tumlede ned ad Vindeltrappen for at finde frisk Luft. Og da han mødte Eske i Borggaarden, stak han broderligt sin Arm under hans og trak ham med sig.

„Eske," sagde han, „om trende Dage er det Jul; da samles min ganske Æt paa Søholm hos Moder; da vil jeg lægge min Sag frem for dem og vinde deres Samtykke; inden Aaret er omme, skal Edele være mig."

„Nu," sagde Eske ondskabsfuldt, „da giver Kong Hans Dig sikkert en Borg i Fæste."

„Hvad mener Du med det?" raabte Torben heftigt. „Fæster Du ogsaa Lid til den Sladder, der gaar mellem Svende og Terner? Ser Du da ikke paa Edeles Ansigt, at intet urent har fæstet Bo i hendes Bryst?"

„Jeg mener som Du," sagde Eske. „Hvad urent er der i Elskovs Lykke? En gammel Kærling er Du, som ikke længst har taget din Elskede i Favn."

„Eske," sagde Torben forbitret, „Du er en led Karl. Ikke vil jeg have Dig med til Søholm, saa hadsk Du er. Du bliver og fejrer Julen her."

„Jeg gør saa," sagde Eske. „En af os maa vogte paa Edele; render Du herfra, da maa jeg blive til Huse."

„Eske," raabte Torben, „pak Dig herfra! Fra i Dag af er Du ikke mere i mit Brød."

Eske greb ham roligt om hans Arme, tvang ham i Knæ, og sagde koldt og fast:

„Har jeg ikke sagt Dig det, at Du er i min Magt? Jager Du mig herfra, bliver Edele aldrig din. Jager Du mig bort, lægger jeg Dig kold, inden Ugen er omme. Drag til Søholm og røgt dit Hverv, inden

det bliver for sent. Jeg skal vogte paa min Søster imens."

Dagen efter red Torben med sine Brødre til Søholm, og Eske var ikke i hans Følge.

FEMTENDE KAPITEL.

Julelaget paa Søholm.

Megen Strid om Arv og Gods havde der været i Billeslægten; men nu, da den ganske Æt samledes til Julelag paa Knud Hertugs Dag hos Fru Ermegard, som de havde gjort det i Bent Billes Tid, da var alt Kævl forstummet og næsten fuldtallig havde denne Landets mest blomstrende Slægt givet Møde.

Uger i Forvejen var der bagt og stegt, brygget og slagtet, og den gamle Povl Jepsen havde næppe undet sig Ro Dag eller Nat. Han var som et gammelt Husinventar paa Søholm. Af god gammel Æt var han, opvokset i Ermegard Frilles Hjem; siden havde han fulgt hende i hendes Ægteskab med Philip Axelsøn og sidst til Søholm, hvor han blev holdt højt i Ære, thi han havde skænket Bent Bille og hans Hustru alt sit Gods.

Faamælt var han, men nidkær for Slægtens Vel, og der mangledé intet ved en Fest, han havde redet til. Hallen fik han kosteligt draget, nye Hynder var lagt over Bænkene, og fra Skænken midt paa Gulvet straalede al Søholms Rigdom af lødigt Sølv og kunstigt forarbejdet Tin.

Da Dagen oprandt, sad han da ogsaa tilfreds for Bordets Midte og saa stolt ned over den Forsamling,

der bredte sig langs Mændenes og Kvindernes Bord.

Dér var først Fru Ermegård og gamle Fru Cæcilie, saa Fru Ermegårds Børn og Stedbørn, ti i Tallet, Peder Bille og Anna Gyldenstjerne med deres tretten Børn; og derefter den hele Række af Slægtens Mænd og Kvinder, næsten alle navnkundige ved deres Indflydelse eller dog ved deres Overflod paa Gods.

Ogsaa Fru Cæcilies Hjerte svulmede ved Synet; hun tænkte ved sig selv: „Dette er Axelsønnerne om igen; er vor Æt ikke mægtigere end deres, eller vil den ikke blive det engang?“

Og dette Spørgsmaal optog mange af de Tilstedeværendes Sind; thi om end den ydre Foranstaltning til Sammenkomsten var den, at Arven efter Bent Bille i Fred og Fordragelighed skulde skiftes, saa havde Slægten dog givet Møde saa fuldtalligt for større Aarsagers Skyld, og det var efter gamle Fru Cæcilies Ønske, at Samlaget fandt Sted.

Nu var Maaltidet omsider til Ende, Arvesagen var ordnet uden Strid, og gamle Fru Cæcilie raabte over til Sten Bille:

„Nu, Sten, nu er vi mættede baade med Mad og Gods. Lad os nu komme til Sagen.“

Hr. Sten rejste sig straks og talte vidt og bredt om den Fare, der havde truet Slægten under Kong Christjerns Kamp mod Axelsønnerne, og den Ære, der var bleven Billerne til Del under Kong Hans. Derpaa fortsatte han:

„End højere vil vi dog kunne naa i den Tid, der kommer. Snart maa vel Svenskekrigen bryde ud, og jeg ser her iblandt os mange Unge, som bræn-

der af Længsel efter at vinde Hæder med Sværd og Hjelm. Større Maal maa vi dog sætte os, end at vinde Krigens Ære og Kongens Len. Vi er her mellem os selv og kan tale frit; alle véd vi, at der i Kongens Raad sidder Mænd, som pønser paa Svig. Navne skal ikke nævnes; kun skal det siges, at Kongens Raad er som en Elv, hvor mere end én Laks svømmer og slaar med Halen baade hid og did."

Alle forstod denne Hentydning til Rigshovmesteren, Povl Laxmand, og der blev let mægtigt. Men nu raabte Sten Bille med sin vældige Røst, der overdøvede alle:

„Stedse var det vor Styrke, at vi stod sammen; dette faar vi ogsaa gøre fremdeles, saa at det, naar Laksen gribes om Halen, bliver os, der faar Ord og Magt i Kongens Raad."

Han tav et Øjeblik, og alle stirrede spændt paa ham; thi faa kendte den egentlige Grund til at dette Møde fandt Sted. Men nu sagde Hr. Sten:

„En ringe Sag synes det kan hænde, som her ligger for, men ofte voksede et Træ af en liden Ympe. Fru Cæcilie, der er som vor Æts Moder, har taget en Jomfru, Edele Jernskæg ved Navn, under sit Værge og skaffet hende an mellem Dronningens Jomfruer. En Tid lang torterede Fru Christine Jomfruen saa, at det maatte være en stor Krænkelse for Fru Cæcilie; det synes nu, som trues Jomfruens Ære end svarligere fra en anden Kant. Jeg mener, at vi alle bør staa med Fru Cæcilie i denne Sag, og at vi af Slægten som én Mand bør regne os for Jomfruens rette Værge at være. Den tale nu, som véd Raad i denne Sag."

Hr. Sten satte sig, og alle tav forundrede og forlegne. Unge Torben Bille var sprunget op, blodrød i sit Ansigt, da Edeles Navn saa uformodet blev nævnet, men han satte sig straks skamfuld igen. Og nu raabte Peder Bille over Bordet:

„Stor Blæst syntes det mig over et lidet Vand. Evner Fru Cæcilie ikke mere at holde sine Jomfruer i Tugt og Ære uden vor Bistand?“

Men fra Kvindebordet svarede Fru Cæcilie djærvt: „Af denne liden Blæst i et Smaavand vil snart vokse en Storm over et Hav. Skinsygen raser i Fru Christines Bryst, og Hans Naade er saa bjergtagen, som jeg aldrig før har set nogen Mand. Inden føje Tid vil Striden rase, saa det spørges over det ganske Land, og da gælder det for eller imod. Meget ser jeg, som er skjult for andre, og uden Aarsag har jeg ingenlunde rejst denne Sag.“

„Nu,“ raabte Henrik Knudsen Gyldenstjerne, „om Hans Naade vil tage sig en Slegfred, hvad angaar det os? Gjorde ikke Konger saa før han?“

Atter sprang Torben forbitret op; men Broderen Hans, der sad ved hans Side, drog ham ned og sagde højt og myndigt:

„Med hvad Ret kastes her Smuds paa en fraværende Jomfrus uplettede Ære? Selv har jeg set og hørt Kong Hans og Jomfru Edele sammen, og intet er jeg blevet var, som kunde komme hende til Skade paa hendes gode Navn.“

„En sær Sag syntes dette mig at være,“ sagde nu Johan Oxe, Sten Billes Søstermand, eftertænksomt. „Naar denne Jomfru er i Hallen, da er Hans Naade altid mild og glad, saa frisk og munter er hun;

men ikke har jeg set noget Tegn til Elskov dem imellem."

„Det kommer nok," raabte Henrik Gyldenstjerne. „Lid derpaa; baade min Hustru og jeg har med stor Forargelse set paa den ublu Færd, som krænkede vor gode Dronning saa haardt."

„Ja," sagde Sten Bille spydigt, „det er jo Sæd i Eders Æt at værne om Dronningens Ære og Fred."

Denne Hentydning til Henriks Fader Knud Gyldenstjernes Elskov til Fru Dorthea havde nær faaet Striden til at blusse vildt op; og enkelte af Kvinderne rejste sig allerede, thi der var i hine Dage ikke langt fra Ordstrid til Sværdskifte.

Men Ove Bille, som var klogere end dem alle, skaffede sig nu Ørenlyd og sagde:

„Kære Frænder, ogsaa jeg mener, at der er gjort den unge Jomfru Uret. Jeg mener, at vi bør vide hende Tak, fordi hun letter Tyngen af Hans Naades Sind, saa sandt der for os ligger stor Magt paa, at Kongen er stærk i de Tider, som kommer. Men skulde det gaa efter Køds og Blods Skik, saa at andet end Skæmt og Sang blev Jomfruen og Hans Naade imellem, da spørger jeg Eder: Hvad angaar det os?

Kong Hans er en sindig Mand og vil ikke give unødig Forargelse, og hvad der end sker, tænker jeg, at vi alle er blinde og døve og enes om at slaa al Bagvaskelsen ned. Thi saa meget er mig klart, at Fru Cæcilie har Ret: af denne Sag vil der blive Strid, og det gælder da at have taget sit Parti. Kongens Hu til denne Jomfru er stærk; og om vi af Billeatten nogen Tid vil have Ord og Magt i Kon-

gens Raad, da mener jeg, vi bør staa fast med Hans Naade i denne Sag alle som én."

Et stærkt Bifald hilste Hr. Oves Ord fra de fleste; men unge Torben kunde nu ikke længere styre sig; han sprang op og skreg forbitret:

„Saa meget fatter jeg, at bag al Eders Tale ligger en skammelig Ondskab mod en Jomfru, jeg har saare kær. Jeg har leget med hende som med min Søster, jeg har givet hende Løfte som min Brud, aldrig har jeg set en Sky af Falskhed paa hendes Pande eller hørt et urent Ord af hendes Mund. Hendes Ære er min Ære, og hver den, der krænker hende, er en Niding, var han end min Broder efter Kød og Blod."

Fru Ermegard raabte nu fra Kvindebænken: „Skik Dig, Torben! Vel véd jeg, at Du som Barn har haft hende kær, og naar har jeg lastet Dig derfor? Men end er Du dog kun for en Dreng at regne og bør tie, naar de ældre taler."

„Kære Moder," sagde Torben sindigere, „vilde I have agtet mig for Eders Søn, om jeg med koldt Blod havde tiet, da de smædede min Elskedes Ære? Ogsaa jeg har et Ærinde i Dag; jeg kom herhid for at bede om mine Frænders Minde, saa jeg med Ære kan bejle til Jomfru Edeles Haand."

Mange af hans Frænder lo; thi Torben syntes dem altfor ung og Jomfruen altfor ringe, til at der i Alvor kunde tales om denne Sag.

Men Ove Bille, der trods sin Ungdom havde vundet stor Myndighed i Slægten, rejste sig atter og sagde:

„Ungdom er den Synd, som sones lettest, og Tor-

bens Tale synes mig at være en Mands, langt bedre end Latter værd. Liden Vægt kan vi vel lægge paa, at Jomfruen er af ringere Æt og fattig paa Gods og Guld. Storhed og Rigdom har vi selv, saa den kan dække sligt med sin Kaabe. Dog maa der ventes, og vi maa se Tiden an, hvordan alt fremdeles føjer sig. Om mine Frænder vil som jeg, da venter vi til Svenskekrigen er forbi, og Nordens tre Kroner sidder fast om Kong Hans' Pande. Kan vi ikke give Torben det Tilsagn, at om han end da staar ved sit Krav, da vil hans Frænder staa ham bi i hans Bejten? Hvad mener I, Faster?"

„Jeg mener som Du," sagde Fru Ermegard fra Kvindebænken. „Lad det være, som Du har sagt."

Alle løftede nu deres Bægre for at hilse paa unge Torben; men Henrik Gyldenstjerne raabte i det samme: „Lad os drikke paa, at Torben ikke kommer til at tage sin Brud af Kongens Seng."

Torben svarede uventet mandigt og sindigt: „Jeg takker Eder, min kære Moder, og alle mine Frænder for Eders gode Tilsagn, som jeg skal minde Eder om til given Tid. I, Henrik Knudsen, er saa meget ældre end jeg, at om Eders Skæmt er høvisk nok for Eders Mund, da bør den ikke kunne saare mine Øren."

Henrik Gyldenstjerne sprang forbitret op, men Torben gik med faste Skridt af Hallen, og alle de Unge fulgte ham derfra.

Og da de andre var ene, sagde Hr. Ove: „Nu, kære Frænder, lade vi den Sag bero og staa fast om, hvad vi har aftalt. Hvad mener I, Fru Cæcilie? Har vi talt til Eders Behag? Thi dette er en Kamp,

hvor Kvinderne staar fremmest, og I kommer til at være Høvedsmanden for dem alle."

„Nu," sagde Fru Cæcilie, „det faar vel blive derved. Den Dag, Dronningen kommer til mig, som jeg véd for vist, og kræver Jomfruen fjernet fra sit Hof, da faar jeg svare, at med Jomfruen gaar jeg og alle de Biller, saa at hun kommer til at leve af Laxemad herefter."

Deraf lo de alle mægtigt; men Fru Cæcilie hævede sin Røst og vedblev:

„Dog skal I vide, at det er Torben, som bestemte mig dertil. Han syntes mig ganske en Mand, og hans Ord huede mig vel. Jeg vil tømme mit Bæger paa, at vi en Dag kan føre Jomfruen i hans Arm som hans rette Viv."

„Aldrig hørte jeg om slig Galskab," raabte Henrik Knudsen vredt. „Man skulde tro, det var en Guldfisk, Torben havde fanget paa sin Krog, og at baade Gods og Magt fulgte i hendes Fagerheds Følge."

„Kan hænde, de gør saa," sagde Ove Bille med et fint Smil. „Jeg tænker, Kongen gav gerne Jomfru Edele et Len for hver af hendes Sange. Men vi lade nu Tiden derom og staa ubrødelig sammen i denne Sag, som det er vor Sæd."

Frænderne skiltes i god Forstaaelse, efter at de i trende Dage havde drukket paa Fordragelighed og Fred.

Og Torben vendte straalende af Glæde og Haab tilbage til Vordingborg. Da han fortalte Edele, hvad der var sket, lagde hun sin Arm om hans Hals, kyssede ham varmt og sagde:

„Da var Du dog en Mand, og jeg vil engang vorde din. Kom nu blot i Hu, at Lænke er for Hund, som Bur for en Fugl. Aldrig fanger Du mig med Mistro og sure Miner.“

Saa gik hun ind for at lege Tavlebræt med Kong Hans, der atter havde en af sine mørke Dage. Og et Aar led rundt paa denne Vis; ingen kunde gøre Kongen glad uden hun, oftere og oftere var hun i hans Selskab, men ingen vidste noget ondt at sige hende paa. Heller ikke var der fremdeles andet end uskyldig Skæmt hende og Kongen imellem. Og Edeles Tanker var langt fra Elskovs Tant, uden i Skælmeri og et lidet Kærtegns Varme; thi aldrig var hun eller blev hun af dem, der fortæredes af groft Begær.

Men der bølgede dog som en hed Luft om de to; usynlige Traade spandt sig dem imellem, selv naar de var imellem mange, syntes det, som sad de ene to. Og Dronning Christine sank hen i Fortvivlelse; hun følte, at længe holdt hun ikke dette ud.

„Forstaar I ikke, hvor jeg lider,“ sagde hun en Dag til Fru Cæcilie. „Hvad gjorde det mig, om min Herre havde sig en Slegfred? Men dette er i Sandhed, som var hun hans Hustru i Lyst og Nød og ikke jeg; en ulidelig Pine er dette for min Sjæl.“

„Da glæder det mig dog, at alt gaar til i Tugt og Ære,“ sagde Fru Cæcilie. „Og alle kongetro Mænd og Kvinder frydes over, saa mild og glad Hans Naade er nu hver Dag. Jeg mener, Eders Naade skylder Jomfru Edele Tak.“

„Ja,“ sagde Dronningen bittert. „Gud give, jeg havde Kraft til at takke hende, som hun har fortjent. Men Buen er spændt saa stærkt, at den vil briste,

En Dag er min Taalmod til Ende, og jeg jager hende herfra."

„Det vilde jeg i Eders Naades Sted dog ikke gøre," sagde Fru Cæcilie roligt. „Jomfru Edele er under Værge af den ganske Billernes Æt, som er de fleste af Hans Naades tro Mænd; saa er hun ogsaa udset til at være den unge Torben Billes Brud, naar Tiden kommer. Saare uklogt vilde det være at krænke saa mange af Rigets mægtigste Mænd just nu, som Svenskekrigen stunder til."

Dronningen stod et Øjeblik og stirrede paa den gamle, kloge Hofmesterinde, som vilde hun læse i hendes Hjertes Dyb. Og hun gennemskuede hende næsten ganske. Hun forstod i denne Stund, at hun var ganske forladt og forraadt; om hun vilde rejse sig til Modstand mod den aabenlyse Haan, der blev vist hende, da vilde hun komme til at staa ganske ene.

Hundrede Traade, hvis Væv hun dunkelt skimtede, spandt sig om hendes Ægteherre og stængte hende ude — spandt sig om Kongen og hans Elskede, spandt sig fra dem ud til en blomstrende, rig og mægtig Æt, der ad lyssky Veje vilde endnu mere Rigdom, endnu mere Magt.

Tavs vendte Dronningen Fru Cæcilie Ryggen. Fra denne Dag af opgav hun Kampen; hun lukkede sig mere og mere inde i sig selv, tog mindre og mindre Del i Hoffets Liv.

TREDIE DEL

SEKSTENDE KAPITEL.

I Fejdens Tid.

Omsider nærmede Løsningen af det svenske Spørgsmaal sig; Striden mellem de svenske Herrer brød ud i lys Lue, Rigsraadet opsagde Sten Sture Huldskab og Troskab, og de af Stormændene, som var hans Fjender, samlede sig under Svante Nielson Sture og Erkebispen Jacob Ulfsens Førerskab paa Almare Stäke, Erkebispens næsten uindtagelige Borg.

Sten Sture gik da over til aaben Fejde; han søgte forgæves at indtage Ørebro Slot, som var Svante Stures Len, hævnede sig ved at plyndre og ødelægge den befæstede Bispegaard i Upsala, og lagde sig da for Stäke, som næppe vilde kunne udholde en lang Belejring.

Samtidig aabnede ogsaa Kong Hans Fejden; trofast bistaaet af de danske Stormænd, ikke mindst Billerne, rejste han en Hær paa 30,000 Mand af Borgere og Bønder, Kongens egne Hustropper, Adelens Rytteri og hvervede tyske Landsknægte. Medens hans norske Lensmænd angreb Elfsborg, rykkede han selv gennem Skaane og Blekinge mod Kalmar, der tilligemed Øland, Bornholm og flere Slotte faldt i hans Magt.

Baade Torben og Anders Bille var imellem de elleve lige klædte Hofsinder, som fulgte Hans Naades

Person, medens den ældste Broder Hans førte en Afdeling af Adelens Rytteri. Under Anførsel af Henrik Gyldenstjerne og flere gode Mænd sendtes en Styrke nord paa for at udfri Almare Stäke, hvilket ogsaa lykkedes. Sten Sture rejste imidlertid Dalkarlene, og Meningen var, at disse nord fra skulde overrumple de Danske, medens Sten Sture selv med sin Styrke faldt dem i Ryggen syd fra. Men Planen mislykkedes. Klokken 2 om Morgenen den 28 September 1497 brød Kong Hans' Folk op og gik Bønderne i Møde; de traf dem ved Rotenbro, et Par Mil Nord for Stockholm, hvor de bag Aaen søgte at lamme de Kongelige ved en Regn af Pile; men de Danske gik over Aaen, hvor Vandet naaede dem til Armhulerne, og drev Bønderne paa Flugt; i Hundredevis druknede de i Moser og Søer.

Derefter rykkede de Kongelige ilfærdigt mod Syd og stødte udenfor Stockholm mod Sten Sture, hvis Styrke de ganske oprev; Sten Sture selv maatte kaste sig i Vandet og søge ind i Slottet gennem en Lønport.

Faa Dage efter, at dette var hændet, ankom Kong Hans fra Kalmar og tog sit Kvarter i Sct. Klara Kloster ved Brunkebjergets vestlige Fod. Han sad dér som Sejrherre paa det samme Sted, hvor hans Fader for 26 Aar siden havde lidt et skammeligt Nederlag og nær havde ladet sit Liv. Men der var ingen Glæde i hans Sind. Tavs sad han henimod Aften ved Bordet i Refektoriet, mørk og grublende, med Haand under Kind; og adskillige af de Hofsinder og Høvedsmænd, der sad omkring ham, betragtede ham med uskrømtet Foragt.

„Nu," sagde Hans Gris; „her er vel heller ikke stort at hovere over, og om ikke hans Statskunst nu kommer os til Hjælp, da har vor Vaabenfærd været til ingen Nytte. End sidder Sten Sture paa Stockholm Slot, og bag os samler Dalkarlene sig paany. Jeg frygter for, at her kan blive et Brunkebjerg Blodbad igen."

Henne bag de unge Hofsinder hviskede Tyge Krabbe til Anders Bille: „Hvad mener Du, Kongen tænker paa? Sagtens gaar hans Tanker til Tavlebordet i Hallen paa Vordingborg; han skulde have taget sin Sangfugl med, da var det ogsaa blevet muntrere for os alle; aldrig saa jeg et fagrere Syn, end naar Edele legede med en Guldbrik i sin hvide Haand."

„Agt helst paa, hvad Du siger," svarede Anders barsk. „Torben staar ret ved, og han er bleven sær ilter under denne Fejde; naar hedblodet Mand længes efter sin Elskede, da er der kort fra Haand til Sværd."

Men uanfægtet af Sladderen omkring ham sad Kong Hans fordybet i sine Tanker, og de var langt fra Jomfru Edele og Tavlebordet i Vordingborg. Han tænkte just paa, hvad Hans Gris havde sagt, at end var han ikke Maalet stort nærmere, end da han drog ud. Og hans Tanker gik dybere; thi han forstod, at om han vilde fæste Sverigs Krone paa sit Hoved, da kunde det ikke ske ved at besejre Sten Sture og dermed gøre den ganske Almue til sin Fjende; da maatte det ske ad Fredens Vej. Og der maatte hastes; thi Vinteren stod for Døren, Pengene var ved at slippe op, og der begyndte at blive Mangel paa Fødemidler i den danske Hær.

Saa længe sad Kongen hensunken i sine Tanker, at Herrerne begyndte at snakke højere og friere omkring ham. Men da aabnedes Døren med ét, Ebbe Munk traadte ind og sagde:

„Eders Naade, jeg kommer ret fra Grænsen; Elfvesborg er omsider faldet i vor Haand.“

Alle Høvedsmændene opløftede et Frydesskrig; thi Borgen var stærk, og ingen havde turdet haabet paa dens Overgivelse.

Men Kong Hans slog kun træt op med Haanden og sagde: „Vi takker Eder, Hr. Ebbe. Baade I og Henrik Krummedige skal faa Eders Løn. Vi gaa nu alle til Hvile; Gud Herren vil da indgive os i Nat, hvad som i Morgen skal ske.“

Henrik Gyldenstjerne hviskede forbitret til Hans Gris: „I skal se, her bliver Fred og Forlig; om han ikke nu slaar til, er han ikke værdig til den Krone, han bærer.“

Men Hans Gris svarede sindigt: „Kongen er klog, og godt er det at sove paa en vigtig Sag. De bedste Raad finder man paa sin Pude, naar man vaagner.“

Det blev da ogsaa til, at Kongen tillod Biskop Niels Glob og andre af Raadet at underhandle med Hr. Sten, som gjorde de det af sig selv. Og den 6te Oktober mødtes Sten Sture og Kong Hans i Sct. Klara Kloster og indgik her Fred og Forlig; Hr. Sten fik fuld Tilgivelse i alt, og Kong Hans anerkendtes i fuldeste Maade som Sveriges rette Konge.

Den 26de November kronedes Kongen i Stockholms Slotskirke, siden Upsala under Fejden var lagt øde. Endnu opholdt Kongen sig en Tid i Stockholm og styrede alt saa snildt, at han opnaaede store For-

dele — især den, at han fik Lov til at sætte danske eller norske Fogder over svenske Len. Og han satte Kronen paa Værket ved at udnævne Sten Sture til Rigets Hovmester og Svante Sture til Rigets Marsk; thi han tænkte snildt, at disse to gamle Fjender vel vilde vide at holde hinanden Stangen. Den 2den Januar 1498 vendte han tilbage til Vordingborg.

Her havde imidlertid Fru Christine siddet og haft de bedste Dage, hun kunde mindes. Hun skulde ikke længere daglig marteres af Skinsyge, og hendes Mistanke mod Edele forsvandt lidt efter lidt. Dronningen lurede paa hende i den første Tid, thi hun tænkte, at saa aabenlys Glæde Edele viste i Kongens Selskab, maatte hun vel sørge i hans Fravær, stedt i Fare som han edda var. Men Edele lo og sang som altid og var Dronningen og hendes Jomfruer til megen Tidkort.

En Dag tog Fru Christine hende for sig og spurgte hende med et sidste Glimt af Mistro: „Sært er det, saa Du gaar glad og syngende omkring, endda Du har en Fæstemand med i Fejden. Om det da ellers er sandt, som der er sagt mig, at unge Torben Bille skal være Din Ægteherre engang?“

„Jo vist,“ sagde Edele og lo. „Mener Eders Naade, jeg vilde have mig en Fæstemand, som sad hjemme i Fejdens Tid? Og hvad skulde han med en Viv, som græd sine Øjne røde, hver Gang han vovede sit Liv i Kongens Tjeneste?“

Med dette Svar slog Dronningen sig til Taals; og da Kongen vendte hjem, gik Fru Christine ham i Møde med saa huldsaligt et Ansigt, at han straks fattede Mistanke og tænkte, at Dronningen maatte

have benyttet hans Fravær til at fjerne hans bedste Ven fra Hove. Og efter at han flygtig havde kysset Dronningens Haand, sagde han barsk:

„Hvor er Jomfru Edele? Vi trænger for Sanden nu til en Sang, saa længe vi har haft Alvor i vort Sind; og nødig vil vi undvære at se hendes lyse Smil, naar vi nu over Bægeret skal berette Eder alle om vor Sejr.“

Da var det, som Dronningen sank sammen i det samme, og hendes Ansigt blev paa én Gang gammelt og træt. Hun svarede tonløst:

„Ja, Herre, nu skal jeg gaa at hente Eder Sejrens Pris.“

SYTTENDE KAPITEL.

I Lidenskabernes Vold.

Fest efter Fest fejrede den vundne Sejr, hver Aften svang Ridderne de fyldte Bægere og haanede den faldne Fjende, medens de ældre Raader rystede tvivlende og tænksomt paa deres erfarne Hoveder; thi de havde jo været med i Legen før og vidste, at Svensken overgav sig kun paa Skrømt. Om noget Uheld ramte Kongen paa anden Kant, da vilde Oprørsfanen blive hejst paa ny; thi dødsmærket var paa Forhaand den Union, der anviste det livskraftige Sverige Plads i anden Række under det danske Banner.

Men kun Faa tænkte, og Dansen gik vildere og vildere, og da det faldt i med stærk Frost, hændte det, at det ganske Hof dansede syngende af Hallen

og rundt om de sorte Linde i Borggaarden, som havde det været ved Midsommers Tide.

Letsind og Overmod greb alle nu, da Kronens Glans syntes at lyse stærkere end nogen Sinde før. I Borgens Kroge, i den døde Rosenlund, rundt i Omegnens barfrosne Skove hviskede og tiskede elskende Par; ingen af Dronningens Jomfruer var der, som ikke havde en Hofsindes Hjerte i sin Haand, og medens Dronningen rugede mørkt i sit Kammer over sine Regnskaber og gudelige Skrifter, rystede Fru Cæcilie smilende paa sit hvide Hoved og lod staa til; thi alt som Sneen faldt paa hendes Hoved, løvedes Ungdommen og Glæden i hendes stærke Sjæl, og hun syntes, det var en fager og forjættende Slægt, der blomstrede op omkring hende.

Men oppe i Hallen sad Kong Hans og Jomfru Edele og spillede Skak. Edele sad og slog med sine Fingre mod Stolens Arme, men Kong Hans sad hensunken i dybe Tanker, som grundede han over et Træk.

Da sagde Edele: „Herre, I grubler saa længe over Spillet, at jeg bliver gammel og graa, før det bliver endt."

Kongen strøg sig over Panden og saa forvildet paa hende, som vaagnede han af en Drøm. Da gjorde han et Træk hen i Vejret og sagde:

„Forlad mig, Jomfru Edele! Spillet var ganske gaaet mig af Minde; min Tanke syslede med et større Spil, og det maa spilles bedre end dette."

„Fortæl mig derom," sagde Edele og slog hans Løber med en Bonde. „Da skal jeg i Mag plukke Eder for Eders ganske Livvagt imens."

„Til næste Aar drager vi til Sverige igen," sagde Kongen og trak. „Give Gud, det denne Gang maa blive et Fredens Tog."

„Uf," sagde Edele og tog en Springer, „skal vi da sidde ensomme her paa Borgen igen den ganske Sommer?"

„Nej," sagde Kongen, „da tager vi vort ganske Hof med, og I skal være i vort Følge. Thi da skal Hertug Christjern kaares til Sveriges Konge efter mig."

„Nu," sagde Edele og gjorde et listigt Træk, „det skal blive muntert. Men skal ikke Kronen sættes paa Fru Christine med det sammen?"

„Jo," sagde Kongen, „den skal saa."

Han sad en Stund og stirrede paa hende med lysende Øjne. Saa greb han hende pludselig om hendes Arm og sagde heftigt:

„Jomfru Edele! Om det stod til mig, da lagde jeg alle tre Kroner om Eders lyse Haar."

„Tag Jer i Vare," sagde Edele og lo. „Dér tog jeg Eders Dronning. I spiller ogsaa skrækkelig slet i Dag, Herre, saa megen Tant I har i Tankerne."

„Ja," sagde Kongen, „om Du er Tant, da har jeg idel Tant i mine Tanker. Thi Du er min eneste Tanke Nat og Dag."

Men Edele slog Guldbrikkerne omkuld, rejste sig og sagde: „Nej, Herre, i Spillet tog jeg Eders Dronning, men i Livet maa I vogte hende bedre end som saa."

Nynnende gik hun hen imod Vinduet og saa ud over Fjorden, hvor sortblaa Skyer taarnede sig op. Kongen sad med bøjet Hoved og klingrede med Brikkerne i sin hule Haand.

„Sært nok," sagde han, „siger man dog ellers, at den som har Uheld i Spil, vinder i Kærlighedens Leg; mig synes Ulykken at følge i alt."

„Ej hvad?" sagde Edele, „vendte I ikke nys hjem som Sejrherre og sidder dér som Nordens Herre?"

„Jomfru Edele," sagde Kongen, „lad os tale Alvor en Stund, og jeg skal da røbe Eder en Løndom, som er skjult for de fleste. Vel vandt jeg Sverige, om end den Vinding kan koste meget Blod endnu. Men tro ikke, at dette har stillet mit Sind tilfreds; aldrig fanger jeg Ro i mit Sind, før Ditmarsken er under mit Scepter, det Land som krænkede mig saa haardt og min Fader før mig."

„Ditmarsken, "sagde Edele adspredt, „hvor er det?"

„Et lidet sumpet Land er det," sagde Kongen. „Vesten for Holsten. Det bliver min næste Kongsgerning at lægge de stridige Ditmarsker Bønder for min Fod."

„Bønder," lo Edele. „Og I, som har Herredømmet over det ganske Norden, I skulde frygte for en Haandfuld Bønder? De render vel, blot de ser Fjeren vaje fra Eders Rytteres Hjelme."

„Jomfru Edele," sagde Kongen tungt, „saa stor en Mester er I i Tavlbræt, at I ikke burde tale saa. Tog I ikke nys min Løber, min Springer og min Dronning og gjorde mig ganske mat, alt kun ved de uselige Bønders Hjælp? Det bæres mig for, at paa de Ditmarsker Bønder vil al min Magt strande."

Men Edele hørte ham ikke mere; hun bøjede sig ud gennem Vinduesaabningen, og pludselig klappede hun i sine Hænder: „Det sner, det sner, det sner!" raabte hun glad, og fo'r ud af Hallen.

Ud af den søndre Borgport løb hun, ud i Worthinge Skov, hvor Tusinde fine Snefnug hvirvlede omkring hende og fæstede sig i hendes rige Haar, der havde løst sig op og flagrede frit om hendes Skuldre. Og da hun var naaet op paa Worthinge Banke, blev hun staaende og saa gennem en Hugning ud imod Fjorden, hvor Snebygen rejste sig som en flimrende Mur.

Længe stod hun dér og indaandede Vinterens Friskhed i fulde Drag, da hun med ét hørte et Maageskrig i sin Nærhed; først gav hun ingen Agt derpaa; men da det gentoges tre Gange, og nærmere hver Gang, fo'r hun med ét sammen og frøs; thi hun nuskede nu, at det var med dette Tegn, Eske Fynbo havde sagt, han vilde kalde hende til sig.

Et Øjeblik efter stod da ogsaa Eske for hende; og inden han kunde komme til Orde, raabte hun vredt:

„Hvad vil Du mig nu? Længe lod Du mig i Fred, og jeg var Dig taknemmelig derfor. Ingen uden Du evner at gøre mit Sind tungt. Her er koldt; kom og følg mig til Huse."

„Sæt Dig og hør," sagde Eske og greb om hendes Haand. „Kuldskær er Du ikke, og her paa Kvasbunken giver Granerne Læ. Det, jeg har at sige, maa siges nu."

„Hvad vil Du?" spurgte Edele uvilligt, da de havde taget Sæde.

„Edele," spurgte Eske, „er det sandt, det som siges, at Torbens Frænder har givet deres Minde, og at Du skal være hans Brud?"

„Ja," sagde Edele, „Torben siger saa."

„Og," vedblev Eske med skælvende Røst, „er det

sandt, det som mine Øjne ser, at Du har Kong Hans kær, og at Du en Dag vil vorde hans Frille?"

„Hvad fabler Du dér?" sagde Edele vredt. „Og hvad angaar det Dig?"

„Jo," sagde Eske bittert, „det angaar mig."

En Stund efter tilføjede han, og blev mere og mere ophidset, medens han talte: „Jeg vil være ærlig imod Dig; der var en Tid, da jeg selv ønskede Dig i Kongens Favn. Jeg undte ikke Torben Dig, og jeg saa, at den anden var mere Mand."

„En sær Kærlighed er det, Du bærer til mig," sagde Edele sposk. „Du er min Broder, og ønsker mig Vanære. Det forekommer sikkert andre end mig underligt og uforstaaeligt. Aldrig har Du haft andre kær end Dig selv."

„Jeg tænkte en Stund, som jeg sagde," vedblev Eske uden at svare paa hendes Ord. „Men jeg tænker ikke saa nu. Du skal ikke være Kongens Frille, Du skal ikke være Torbens Brud, Du skal være min."

„Nu," sagde Edele, „din fejge Kvindeskænder Du er og Løgner dertil. Du lovede at vogte mig som en Broder, og i Stedet lokkede Du mig i Baghold i en Skov. Tvi Dig ... heller hang jeg i Galgen ved Ulvens Side, end jeg var en Niding som Du."

„Edele," sagde Eske heftigt, „hør mig, jeg tror ikke mere paa det Broder- og Søsterskab. En Løgn har det været, hvormed din Moder skræmmede din Fader under sin Magt. Edele, følg mig herfra i denne Nat!"

Og da hun intet svarede, raabte han vildt: „Jeg véd, at Du ikke vil det, jeg vidste det, før jeg spurgte. Jeg véd, at Du vil elske dem baade. Kong Hans'

Slegfred vil Du blive, og Torben vil ægte Dig endda, den lumpne Kryster han er. Men Du skal vide det nu: den Dag, Du bliver Torbens Brud, gør jeg ham kold. Den Dag, Kong Hans tager Dig, bliver Hertug Christjern Rigernes Konge. Du holder deres Liv i din Haand."

Edele, der blev angst for hans Vildskab, lagde nu sin Haand paa hans Arm, saa ham smilende ind i hans Øjne, der skinnede som en Afsindigs, og sagde mildt:

„Eske, Du lovede at være mig en Ven og Broder, jeg kræver nu af Dig, at Du holder din Ed. Mindes Du, hvor godt vi legede sammen paa Ellinge, da vi var smaa? Mindes Du, hvor jeg sang for Dig? Véd Du ikke, hvor jeg havde Dig kær? Men nu kan det ikke saa være. Eske, jeg kan ikke. Og jeg maa elske, som jeg vil, om jeg ikke skal dø. Eske, vær min Ven; og vær deres Ven, som jeg elsker."

Hun lod sin Haand blive hvilende paa hans Arm; og en Stund efter sagde han: „Sært er det, at naar Du rører ved mig, naar jeg hører din Stemme, naar jeg ser dit Smil, da er al min Vilje brudt, og jeg mindes ikke engang længere, hvad jeg vilde. Det faar da være, som Du vil."

Han rejste sig og saa længe paa hende; saa sagde han: „Jeg ser det klart, det vil gaa, som jeg har sagt. Og jeg skal se derpaa og tie. Men ve den, som gør Dig ondt; hver Taare af dit Øje skal han betale med en Draabe af sit Blod."

Han vendte sig i det samme og forsvandt i Skoven som et Syn.

Men Edele gik tankefuld og urolig hjem efter. Hun

tænkte, at Eske kunde ikke være ved sin Fornuft, og hun frygtede mere hans Trusler, end hun troede paa hans Løfter; og hun gik ikke mere ene til Skovs efter denne Dag. —

Sneen blev ved at falde; den lagde sine hvide Hætter over Borgens Tage, den dryssede i bløde Kvaster fra Træernes pudrede Grene, den bredte sit dunbløde Tæppe over Isen, der laa fast og stærk ud over Østersøen, langt hinsides Øerne.

Og da fandt Jomfru Edele paa en ny Adspredelse, som gav alle friskere Blod og Dansen sødere Lyst. Hver Dag henimod Skumring fo'r Hoffets hele Ungdom i Slæder rundt igennem Skoven og vendte først tilbage, naar Mørket faldt paa. Altid agede Kong Hans og Jomfru Edele forrest i samme Slæde; Edele førte Tømmerne og sang dertil, og Sangen fløj fra Mund til Mund ned over Rækkerne, saa det blev et muntert Følge.

En Eftermiddag, da Sneen begyndte at drysse paa ny, holdt just Slæderne forspændt i Slotsgaarden, og de høje Herrer havde just taget Plads. En af Svendene, Martin Hestedreng, som han kaldtes, stod ved den forreste Slæde og holdt Jomfru Edeles Hest ved Bidslet, thi den var uregerlig og søgte at komme fri for at løbe sig Varme til i den bidende Luft.

Kongen havde just taget Plads ved Edeles Side og hviskede i hendes Øren: „Edele, jeg holder det ikke længere ud; om Du har mig kær, da bliver Du min."

Edele saa i det samme op til Vestersalen og fik Øje paa Dronningens blege, forgræmmede Ansigt bag et af Vinduerne. Hun gav et Ryk i Tømmen, saa

Hesten stejlede og slog vildt om sig med sine Hove; Martin Hestedreng fik et Slag, saa han tumlede bag over med et Skrig. Men ud fo'r Slæden, og alle de andre derefter.

Saa vild var Edeles Hest i Dag, at hendes Slæde kom langt forud for de øvrige. De kørte langs Strandkanten; og da de var kommet ud for Vintersbølle, lagde Kongen igen sit Hoved ind mod Edeles og bad: „Edele, om Du har mig kær, saa bliver Du min."

Da skælvede det om Edeles Mund og hun smilte blegt, da hun svarede: „Aldrig har jeg vidst, det var Kongers Skik at bede."

Kong Hans gav et Raab af Glæde og sluttede hende i sine Arme. Saa voldsomt et Ryk gav det i Tøjlen, at Hesten vendte og fo'r ud over Isen. Men ingen af de to i Slæden mærkede det. Midt under den rasende Fart faldt Skumringen og Sneen drysse-de tættere og tættere omkrnig dem.

Det var næsten mørkt, da de vendte tilbage, og alle tænkte, at en Ulykke maatte være hændt dem. Men med Ansigter, der straalede af Glæde, gik de op over Trappen til Riddersalen, hvor Dansen skulde gaa.

Eske, der stod nedenfor Trappen, blev hvid som en Væg, da han saa dem, og kom til at skælve, saa han nær havde tabt Faklen af sin Haand. Dronningen kom dem i Møde deroppe med en Armstage i sin hævede Haand, og hun forstod ved første Øjekast, at nu var hendes Skæbne endelig fuldbyrdet.

Men hun skælvede ikke, og hun kunde ikke blive hvidere, end hun var. Uden et Ord gik hun til sit Lønkammer, hvor hun fordybede sig i sine Regn-

skaber. Og medens Dansen gik lystigt i Hallen, og Edele sang for med en Røst, der fik det til at synge i alles Sind, skrev Dronningen med fast Haand i sin Bog: „Item fik Martin Hestedreng ti Mark til Lægeløn, der Jomfru Edeles Hest havde hannem slaget."

ATTENDE KAPITEL.

Kongen bejler for Edele.

Vinteren gik, og Sommeren med, i Sus og Dus. Alle undrede sig over, saa munter og livsmodig Kongen var, og de Troskyldigste mente, det var fordi han nu havde naaet to af de Maal, han havde taget i Arv efter sin kongelige Fader: Axelsønnernes Undertvingelse og Sveriges Erobring. Men de fleste saa jo nok, at Grunden til Kongens Glæde laa andet Steds; thi enten der var Slædefart eller Dans eller Jagt gennem de grønne Skove var Jomfru Edele altid ved Kongens Side.

Men Forargelsen var bleven træt og Sladderen døet hen af Mangel paa Næring; ingen tvivlede om, at der var Elskov mellem Kongen og hans Veninde; men ingen kunde faa fast Tag om noget, der gjorde deres Brøde utvivlsom. Aldrig saa man den Skyldiges Skyhed i deres Blik, tværtimod syntes det, som lyste en god Samvittigheds Fred af deres Aasyn.

De blev da ogsaa begge stedse forsigtigere i deres Færd; thi Edele læste stadig som en Trusel i Eske Fynbos mørke Blik og frygtede for Kongens Liv, om Sandheden blev kundbar; og Kong Hans elskede Edele med en virkelig Ømhed, der var rede til at sætte hendes Vel over hans eget; han vilde

ikke ganske ødelægge hendes Rygte; thi om Stillingen blev uholdbar, var det hans faste Hensigt at skaffe hende en god og anselig Ægtefælle, paa hvem han kunde lade sin Naade falde.

I Aaret 1499 drog da Kongen og Dronningen med et glimrende Følge til Stockholm, hvor Fru Christine kronedes og Hertug Christjern kaaredes til Sveriges unge Konge. Og paa denne Færd vakte Forholdet ny Forargelse; thi Svenskerne undrede sig saare over, at Dronningen oftest sad ensom, medens en lyslokket Jomfru tidlig og silde færdedes ved Kongens Side; og heroppe udlagdes alt paa det værste; thi der var i Sverige næppe én Mand, hvem Kongen og alt dansk ikke var af Hjertet forhadt.

Sten Sture og hans Venner havde bøjet sig af den haarde Nød, og de andre holdt sig kun til Kong Hans, fordi Sten Sture var dem en Torn i Øjet. Derfor gik ond Sladder fra Mund til Mund, og det hændte om Aftenen, naar Jomfru Edele sad i sit Kammer, at Tonerne fra en Nidvise lød op fra Borgens Fod; men da sang Edele blot en af sine egne, glade Viser saa højt, at det onde ikke hørtes, og mange vandt hun vel ogsaa her ved sin Fagerhed og sit muntre Sind. Sikkert har Digteren af den svenske Rimkrønike ikke hørt til hendes Fjender, uskyldigt og smukt lader han Kong Hans sige:

Jeg samlede atter mine Mænd
og drog saa ind til Sverige igen,
Min Dronning Christin fulgte og daa,
Jomfru Edele gjorde ogsaa.

Altid skulde hun age med mig i Slæde,
det gjorde jeg for Lyst og Glæde.

Hun kunde vel skæmte med sine Ord
og Terning kaste over Tavlebord.

Men Kong Hans var dog bleven betænkelig, og en Aften, da Dansen gik i Hallen, medens Kong Hans og Edele sad for Kaminen og spillede Skak, hviskede han til hende:

„Edele, Du døjer meget ondt for min Skyld; jeg holder ikke længere ud at se derpaa.“

„Ej hvad,“ sagde Edele og lo, „sørg ikke for mig, før I ser mig sørge selv; næppe er det Menneske født, som kan tage min Glæde ... uden kan hænde En.“

„Og hvem er det?“

„Jeg har en Broder, Herre, en fattig Svend, og han følger mig som en Skygge. Han er nidkær som en Elsker og vogter paa min Lykke og Ære som en Drage. Alt engang sagde han mig, at om en Mand fik mig til at græde, da vilde han tage hans Liv.“

„Din Broder har Ret,“ sagde Kongen heftigt. „Den Mand, som kaldte en Taare frem i dine glade Øjne, var værdig til den bitre Død.“

De spillede en Stund i Tavshed, saa udbrød Kongen heftigt: „Heller ikke vil jeg være den Mand; dette maa nu have en Ende.“

„Ak, kære Herre,“ hviskede Edele, „er det da saa, at I nu ledes ved mig? Om I jager mig bort, da bliver det visselig Eder, der bringer Graad i mit Blik.“

„Edele,“ sagde Kongen og bøjede sit Hoved over imod hendes, „om Du sad som en Herres ædelige Frue paa hans Borg, da var din Ære frelst.“

„Den var vel saa," sagde Edele roligt og flyttede en Brik. „Men hvad er det saa, som Mennesker kalder Ære? Ærligt synes det mig at være tro imod den, man elsker, og da lade Verdens Ondskab rase, som det er dens Natur."

„Barn," sagde Kongen og rystede paa sit Hoved, „bittert vil dit Liv blive, om Du handler, som Du siger dér. Men er Du et Barn, da maa en Mand handle i dit Sted. Er det ikke saa, at Du er Torben Billes Brud?"

„Det skulde vel være saa," sagde Edele og smilte. „Se blot hist i Krogen, hvor vagtsomt han følger hver Mine i Eders Ansigt og i mit, og spørg saa, om han har mig kær."

„Vist har han Dig kær," sagde Kongen, „hvem har ikke det? Men har Du ham kær, og vil Du være hans Hustru?"

„Herre," sagde Edele, „jeg har ingen kær uden Eder og skilles helst ikke fra Eder i dette Liv. Men om jeg skulde blive Nogens Viv, da maatte det vel blive hans; han er mig taaleligere end nogen anden."

„Vel," sagde Kongen. „Da skal Du blive hans. Om Du havde haft ham kær, da tror jeg ikke, jeg havde evnet det; thi jeg taaler ikke at miste Dig. Men naar det er, som Du siger, da skal Du blive hans."

Edele, som medens de talte ikke et Øjeblik havde sluppet Spillet af sine Tanker, gjorde just nu Kongen mat og klappede i Hænderne af Glæde. Men saa sagde hun og saa smilende Kongen ind i Øjnene:

„Kære Herre, I sagde selv før, at jeg nu er ganske vanæret og ringeagtet i Verdens Øjne; mener I da, Torben vil have mig endnu?"

„Nej," sagde Kongen, „hverken er Du vanæret og ringeagtet, men kun bagtalt af Mennesker, i hvem Højsind ikke bor. Du siger selv, at Torben har Dig kær; sig ham alt, som det er, og vær vis paa, at han tager Dig endda."

„Herre," sagde Edele, „dér svigter Eders Klogskab Eder ganske. Om jeg sagde Torben alt, da voldte jeg ham kun Ondskab og Pine; hver Time af hans Liv vilde jeg forgifte med Mistro og Had. Heller ikke frygter jeg for ham; jeg kan vikle ham om min Finger. Men hvad tænker I om Torbens Frænder? Ringe nok var jeg alt forud for deres Æt, og nu ejer jeg end ikke et uplettet Rygte; aldrig giver Fru Ermegard sit Minde til, at jeg bliver Torbens Brud."

„Edele," svarede Kongen smilende, „dér er det Dig, hvis Klogskab ikke rækker til. Billerne er godskære og magtgridske, jeg skal stoppe deres Gab med Len, saa de ikke evner at sige et Ord imod. Alt forud var det min Agt at hæve denne kongetro Æt til Rigets ypperste Poster, og vær Du vis paa, at de Biller har regnet med Dig deri."

De skiftede ikke flere Ord om denne Sag; men da de atter vendte tilbage til Sjælland og kom ridende til Abrahamstrup, det som nu kaldes Jægerspris, vinkede Kongen ad Torben Bille og sagde: „Torben, denne Gaard var engang din Farfaders Len. Vil Du have den?"

„Herre," sagde Torben studsende, „ikke véd jeg, hvormed jeg har fortjent saa stor en Gunst."

„Om Du vil have den, da er Gaarden din." sagde Kongen. „Men jeg sætter et Vilkaar; vil Du tage din Brud af min Haand."

„Herre Konge," sagde Torben forvirret, „mit Hjerte er ikke frit. Alt har jeg med mine Frænders Minde givet en Jomfru min Tro."

„Nu," sagde Kongen, „da taler vi ikke mere om det."

Men en Tid efter, da Hoffet kom ridende mod Vordingborg, blev Kongen holdende en Stund udenfor Borgen og saa hen over Ringmuren med de mange Taarne. Atter vinkede han ad Torben Bille og sagde: „Torben, hvad synes Dig om denne Borg?"

„Herre," sagde Torben, „derom er vel ingen Tvivl; det er en af de skønneste og stærkeste i Danmark."

„Nu," sagde Kongen, „den er din, om Du vil tage din Brud af min Haand."

„Herre," sagde Torben stammende, „jeg har alt sagt Eder..."

„Nej," sagde Kongen og lo, „Du har just ikke sagt mig, hvad den Jomfru hedder, som Du har givet din Tro."

„Véd Eders Naade ikke det? Det er Edele Mikkelsdatter Jernskæg, hvem I selv viser saa stor Naade."

Det spydige i Tonen undgik ikke Kongen; men han lo blot igen og sagde: „Den Dag, Du fører Jomfru Edele for Alteret, er Du min Lensmand paa Abrahamstrup og Vordingborg."

Saa slog han op med Haanden og red ind over Broen, medens Torben tankefuld saa efter Edele, der nu atter red ved Kongens Side og spøgte og lo.

NITTENDE KAPITEL.

Elskovs Overmagt.

I flere Dage gik Torben raadvild om og søgte Ensomhed; Tvivl, han vilde bekæmpe, voksede og voksede i hans Sind, Tanker, han ikke vilde tænke, stormede paa og fik Magt trods hans Vilje. Kongens Ord lød i hans Øren, og han vidste, at i dem laa Edeles Dom. Sandheden var aabenbar nu, men han vilde ikke lytte til dens Røst. Klarere og klarere læste han i Edeles Blik og i Kongens, hvad alle andre havde set forlængst, at de to levede i en Lykkens Verden for sig selv.

Men han vilde ikke se; han stoppede sine Øren, han skyggede for sit Blik, vildere og vildere rasede Elskovs Længsel i hans Blod, medens Fornuftens advarende Røst gik som en tom Lyd forbi hans Øren. Og en Dag søgte han Edele op, fik hende med sig ned i Abildgaarden og sagde:

„Jomfru Edele, Tiden nærmer sig nu, da I skal være min. Er det saa, at I endnu har mig kær?"

„Vist har jeg saa," sagde Edele og saa frit paa ham. „Har jeg nogen Tid givet Eder Grund til at tænke andet?"

„Ja," sagde Torben hastigt. „I har det; spørg hver Svend og hver Terne, der hvisker i hver Krog, og alle vilde de le Eder ud, om I sagde, at I var Torben Billes Brud."

„Ej," sagde Edele og rejste sig fra Bænken, hvor de sad. „Har I kun lokket mig herned for at krænke mig? Lyt I selv, saa meget I lyster, efter Terners og Svendes Snak, hvad kærer det mig?"

„Edele," sagde Torben og greb hendes Arm, „vil I give mig Eders Saligheds Ed paa, at I ikke har nogen anden Mand i Eders Hu end mig?"

„Saamænd vil jeg ej," sagde Edele og rev sig løs. „Mener I da, alle skal have saa snæver en Hu som Eders? Vil I endelig have Sandheden usødet, da skal I vide, at I ikke er den, jeg har kærest. En anden Mand er der, som ejer en stor Part i mit Hjerte, og som jeg hellere gav min Haand, var det ikke for visse Aarsagers Skyld ganske ugørligt."

„Aa," raabte Torben vildt, „er der da ikke Blu i dit Sind? Siger Du mig her i mit Ansigt, at Rygtet talte sandt, da det gjorde Dig til Kongens Slegfred?"

„Skik Dig nu," sagde Edele vredt, „og krænk mig ikke saa groft i den Stund Du bejler. Hvem talte om Kongen? Jeg tænker paa Eske, stakkels Knøs. Du véd, jeg havde ham kær før Dig, og var vi ikke Broder og Søster efter Kød og Blod, da havde jeg visselig været hans Brud."

„Se, se," sagde Torben ondt, „saa er vi altsaa tre ialt, og en hel Ære er det, at Du giver mig Fortrinet og gaar til Alteret med mig. Véd Du, at Kongen har tilsagt mig baade Abrahamstrup og Vordingborg i Len, om jeg gaar til Brudeskamlen med Dig? Dette tager sig dog næsten ud som Køb og Salg."

„Nu," sagde Edele sposk, „da giv Kongen Nej og lad mig fare. Mener Du, det vil falde ham svært at komme af med saa gode Len?"

„Edele," sagde Torben blødere, „jeg skimter ikke Sandheden i alt dette, ikke heller vil jeg se den. Saa stor er Elskovs Overmagt i min Sjæl, at jeg spørger om intet uden Dig. Giv mig blot dit Ord, at Du er

min og vil være mig tro. Da rider jeg alt i Dag til Egede, hvor mine Frænder just er samlede, og gør en Ende paa Sagen. Alt det, som ligger forud, skal da være glemt."

„Gør som Du vil," sagde Edele og slog med Nakken. „Lidet bekymrer din Mistro mig, saa lidt som jeg har bedt Dig om Glemsel for nogen Brøde. Om Du vil have mig, som den jeg er, da skal jeg blive din Hustru; men ej faar Du Løfte eller Ed af mig."

Dermed gik hun fra ham; og mørk i Sindet gik Torben op til Borgen, hvor han befalede Eske Fynbo at sadle hans Hest.

Lidt efter red han ud af Borgen med en Svend i sit Følge; og i saa dybe Tanker red han, at han først, da de havde Staden langt bag sig, opdagede, at Svenden var Eske Fynbo.

Da standsede Torben sin Hest og sagde spydigt: „Nej, se, hvilken Ære at have Dig til Ledsager paa mit Ridt! Jeg mente, Du regnede det for din Pligt at blive til Huse, at ikke Jomfru Edele skulde være ganske uden Værn?"

„Hvor intet er at værne, gaar Vagten af sin Post," sagde Eske mørkt. „Selv har Du kun vogtet slet den dyre Skat, som var givet i din Haand."

„Hvad mener Du dermed?" sagde Torben heftigt og lagde Haanden paa sit Sværd.

„Hvortil den Vrede?" sagde Eske sindigt. „Véd Du ikke saa vel som jeg, at Edele har været Kongen til Vilje?"

„Nu," sagde Torben uventet sagtmodig og saa til Eske med et sky Blik. „Det er saa dog løs Snak, og intet vides derom med Vished."

„Jeg véd det," sagde Eske fast. „Og gælder Eders Ridt det, som jeg tænker, da bør Du ogsaa helst være vidende derom."

Til Eskes Forundring fo'r Torben ikke op, men svarede sørgmodigt: „Nu, Eske, Jomfru Edele er ikke som andre og kan ikke maales med hver elskovssyg Jomfrus Maal. Du maa vel vide det selv, Du som fik at mærke, hvor stor en Magt hun ejer over en Mands Sind."

„Torben," sagde Eske bevæget, „er det saa, at Du tror paa Edeles Skyld og vil dog gøre hende til din rette Hustru?"

„Hvad er Skyld?" spurgte Torben og kastede sin Hest til Side for et Vildsvin, der kom brasende ud af Krattet. „Men det er, som Du siger, at min Hustru skal hun være, tynger end al Verdens Brøde hendes Sjæl."

„Torben," sagde Eske mildt, „da har Du hende i Sandhed kær; da er Du hende værd."

De red en Stund videre i Tavshed; saa stansede Eske sin Hest og sagde i sin sædvanlige Tone: „Torben, naar nu Edele bliver din, da bliver Du sagtens en mægtig Lensmand og faar Borg og Fæste?"

„Ja," sagde Torben mut. „Jeg gør vel saa."

„Og da vil Kongen ofte blive din Gæst?"

„Ja," sagde Torben heftigt, „vil Du da gøre mig rasende af Skinsyge, før der er Grund dertil? Vil Du, at jeg skal lukke Kongens egne Len som for en Fjende, naar han kommer med sit Følge?"

„Ja," sagde Eske. „Om jeg havde Edele paa min Borg, da kom Kongen visselig ikke over Broen, saalænge jeg havde en Svend med Bue og Sværd."

„Du er afsindig," sagde Torben kort og red til. „Lid paa, at jeg skal værge Edele vel, naar hun først er min."

„Nu," sagde Eske truende. „Værger Du ikke hende, da skal jeg."

En Stund efter sagde han bittert: „Jeg ser det hele klart nu, hvor Du er svag, og hvor det alt er usselt! Edele har Du købt, og din Ære har Du solgt, til en stor Mand vil Du blive gjort, for at Du kan holde Kaaben for Kongens Elskov. Aldrig har en uslere Karl baaret Sporer og Skjold end Du."

„Eske," sagde Torben, „længe har jeg baaret over med Dig, ikke af Frygt som Du mener, men fordi Du er Edeles Broder og Ven, saa og fordi Du synes mig som et hemmeligt Baand melle vore Skæbner, saa at en Ulykke vilde ramme os alle, om jeg jog Dig af mit Brød. Du drive mig nu ikke til det yderste; thi slige Ord, som Du nys talte, hører ingen Mand to Gange af sin Svend."

Dertil svarede Eske intet, og de red i Tavshed til Egede, hvor de fandt de fleste af Slægten samlet. Den 80aarige Fru Cæcilie havde nu omsider trukket sig tilbage fra Hove, og de store Ætlag holdtes nu mest hos hende. Dér traf Torben da ogsaa sin Moder og sine Brødre, hvoraf Hans alt havde mistet sin unge Hustru og giftet sig paany med en Datter af Korfits Rønnow til Faarevejle, medens Anders var trolovet med Oluf Stigsens Datter Pernille.

Det var den gamle Fru Cæcilie, som havde ønsket Slægten samlet, og ingen vidste, hvad der var paa Færde. Stor Nysigenhed herskede derfor i Hallen, da de alle var kommet til Sæde, og Fru Cæcilie

sagde med en Stemme, der intet havde mistet af sin gamle Klarhed og Kraft:

„Alle mindes vi hint Julelag paa Søholm, da Torben krævede et Løfte af os og fik det. Saa spørger jeg da nu Torben, om han kræver Jomfru Edele til sin Brud i Dag, som han gjorde det da?“

„Ja,“ svarede Torben saa højt, saa det gav Genlyd i Hallen.

„Nu,“ sagde Fru Cæcilie, „jeg lider det saa, at en Mand og hans Ord de skilles ikke fra hinanden. Dog nødes jeg for min Samvittigheds Skyld til at spørge, om Du er vidende om de ilde Rygter, der gaar om Jomfruen, og kræver hende endda?“

„Stedse skreg der vel Alliker om det højeste Taarn,“ sagde Torben. „Jeg regner den ganske Sladder for intet og er sindet nu, som da.“

Henrik Gyldenstjerne, der stedse var imod dette Ægteskab, raabte nu: „Lidet rager det jo os, om Torben vil søbe af Fad med den anden. Men det vil jeg sige frit, at denne Jomfru bringer ringe Ære til vor Æt, og jeg vil da haabe, at vi bliver bravt betalt.“

Ove Bille sagde nu med sin bløde, udglattende Røst: „Vi enedes én Gang at staa fast i Ring om denne Jomfrus Ære, og vi lade da helst Sladderen gaa og gælde for, hvad den er. Dog vil jeg gerne spørge Torben, om Kongen er vidende om hans Bejlen og har givet sit Minde dertil?“

„Ja,“ sagde Torben, „han har saa.“

„Og gav Hans Naade Dig noget Tilsagn om Len eller Gods?“

„Ja,“ sagde Torben. „Hans Naade sagde mig, at

den Dag jeg førte Jomfru Edele til Brudeskamlen, da skulde jeg sidde som Lensmand paa Abrahamstrup og Vordingborg."

Der lød en Mumlen af Forundring omkring ham; men Henrik Gyldenstjerne lo spottende og raabte: „Sandelig har Hans Naade ordnet alt vel i Tide! Gode Gaarde vil han sidde paa, naar han skal gæste din Frue og friske gamle Minder op."

Der rejste sig en stor Tumult over disse Ord, men Torben fortrak ikke en Mine. Da der atter blev Ørenlyd sagde han sindigt og stærkt:

„Vi tale helst rent ud om denne Sag én Gang for alle. I skal da alle vide, at var end hvert ondt Ord sandt, der er talt paa Jomfru Edeles Ryg, da vilde jeg dog føre hende for Alteret, eftersom min Elskov til hende ganske har taget Magten over mit Sind. Lidet krænkes jeg derfor af Hr. Henriks Ord; men er Jomfru Edele først paa min Borg som min Viv, da skal jeg vel selv vide at værge hendes Ære."

Der lød Bifaldsmumlen omkring ham, og Torben vedblev: „Saa tænker jeg ogsaa, at giver Kongen mig tvende saa gode Len, da falder der ikke mindre af til min Slægt. Helt nyfigen er jeg efter at se, om Hr. Henrik vil vise Kongen af, naar Hans Naade byder ham et Len; thi han maa jo da frygte, at det sker for Jomfru Edeles Skyld."

Heraf lo de alle, og Henrik Gyldenstjerne var for denne Gang bragt til Tavshed. Men Ove Bille sagde: „Visselig vil der af dette vokse stor Magt for vor Slægt; thi det er kommet mig for Øre, at Rigshovmesteren, Poul Laxmand, har været paa Sølvesborg og dér plejet forrædersk Underhandling med de sven-

ske, hvorom Erkebiskop Birger af Lund skal have gode Vidner.

Snart vil den Tid komme, da vi faar Magt i Kongens Raad, og jeg mener, at Torben ved sit Ægteskab gør sine Frænder stor Gavn. Dog bliver der intet Bryllup af for det første; thi jeg véd for vist, at Kongen og Hertug Frederik i al Hemmelighed har rustet sig stærkt, og at det nu omsider skal gaa løs mod Ditmarsken. Vi faar da helst sætte Sagen i Bero til Fredens Tid."

Herom taltes de nu ved, indtil Opbrudets Time kom, og de fleste af Herrerne vendte tilbage til Vordingborg. Sidst af dem alle red Torben og Eske, tæt hyllede i deres Kapper, begge lige mørke af Aasyn og glædeløse i deres Sind.

TYVENDE KAPITEL.

Den bitre Tid.

Ove Bille fik Ret. Kort efter brød Fejden mod Ditmarsken løs. Kongen og Hertugen havde samlet en anselig Styrke — altfor anselig mente de fleste af Adelen, til at fejde nogle uselige Bønder paa. Pralende og fulde af Overmod drog da Ridderne ud i det sumpede Land, midt i Vinterens Hjerte, fordi Vejene da bar bedst.

Alene Kong Hans var tung i sit Sind, opfyldt af bange Anelser. Saa følte han vel ogsaa Ansvaret tungt, fordi han havde taget Anførselen over Tropperne selv; thi han var jo saa godt som uerfaren i Krig; det var ikke ham, men hans Mænd, der hav-

de vundet Sejren over Dalkarlene og Sten Sture; Kongen var da først kommet til Stede, dengang alt var forbi.

Toget til Ditmarsken endte da ogsaa med et af de frygteligste Nederlag, Danmarks Historie har at opvise. Listigt lod Bønderne de Kongelige drage ud mod Vest saa godt som uden Modstand; men ved Dusentdüwelswarff, mellem Meldorff og Heide, paa et Sted hvor Hæren og dens Vogne sneglede sig frem ad en elendig Marskvej, som Tøvejret havde opblødt, tog Ditmarskerne Kampen op. Havet lededes ind gennem de aabnede Diger, og Ditmarskernes Kugler mejede Danske og Tyske ned for Fode.

Kongen og Hertugen undslap som ved et Vidunder, men de havde mistet en Trediedel af deres Hær i det frygtelige Slagteri, og mange af de Faldne hørte til Rigets bedste Mænd, især blandt den slesvigholstenske Adel; i Hertugdømmerne var der næppe en Gaard eller et Slot, hvor ikke Sorgen holdt til Huse.

Saa sad Kong Hans da atter paa Vordingborg, og Edele gik bedrøvet omkring; thi i denne bitre Tid kunde end ikke hendes Selskab være Kongen til Lise; han evnede ikke at samle Tankerne om Brætspillet, han taalte ikke at høre den muntre Sang eller Skæmt; ene sad han foran Kaminen, stirrede ind i de knittrende Luer og tænkte paa, om ikke dette Nederlag vilde koste ham hans Kroner; thi hvem vilde vel frygte en Konge, der end ikke havde kunnet faa en Haandfuld Bønder i sin Magt.

En Aften, da Edele sad i sit Kammer, sorgfuld over, at hun ikke kunde lette sin Herres Sind, blev

det meldt hende, at en fremmed Munk var ankommet til Borgen og begærede at faa hende i Tale. Da han traadte ind, saa hun straks, at det var Broder Laurids; og saa glad blev hun over, at en Frænde kom til hende i hendes Nød, at hun med et Glædesraab kastede sig om hans Hals.

Men Broder Laurids holdt hende ud fra sig, saa prøvende paa hende og sagde saa:

„Nu, Gud være lovet, Du er dog endnu Dig selv lig. Saa mange Rygter løber om Dig over det ganske Land, at jeg maatte se Dig med mine egne Øjne."

„Godt var det næppe, hvad Du hørte om mig," sagde Edele, „og Du, som er en Guds Mand, fordømmer vel ganske min Færd?"

„En ret Guds Mand fordømmer ingen," sagde Broder Laurids roligt. „Saa er jeg ogsaa en Verdens Mand, der kender Menneskenes Hjerter og søger at nytte selv deres Ondskab til mit Vel. Men lidt maa Du dog sige mig om, hvor Sagen staar. Hvor gaar det med Dig og Torben Bille?"

„Godt og vel," sagde Edele. „Om Fejden nu er endt for Alvor, da skulde jeg vel snart være hans Brud. Han har mig fremdeles saare kær, og hans Frænder har alt givet sit Minde."

„Godt Nyt var det," sagde Broder Laurids. „Jeg ser Dig vel snart i Havn? Og ... Kongen?"

„Kongen," sagde Edele og slog med Nakken, „det er en ganske anden Sag og angaar vel kun mig."

„Jo," sagde Broder Laurids fast, „den angaar tilvisse ogsaa mig."

Han bøjede sig frem, greb Edeles Haand og sagde

indtrængende: „Edele, har jeg været Dig en god Broder?“

Hun huskede med ét at det var ham, som havde værget hende mod Klosterets Død, og at det var hans Snildhed, der havde hjulpet hende til Hove. Og hun sagde varmt:

„Visselig har Du det, Broder Laurids. Hvorfor spørger Du mig om det?“

„Fordi Timen nu er kommen, da Du kan gøre mig en Tjeneste igen,“ sagde Broder Laurids. „Er det saa, at Du har nogen Magt over Kongens Sind?“

„Ja,“ sagde Edele og lo helt lystigt, „om nogen har det, da maa det vel være mig.“

„Ja,“ sagde Broder Laurids smilende, „dumt var det af mig at spørge derom, siden Du vel har Magt over hver Mand, som har set i dine Øjne. Nu er det saa, at ogsaa jeg gerne vilde have Kongens Øre, men jeg er for ringe til selv at naa saa højt. Om jeg kunde blive Kongens Sekretarius eller Skriver, da evnede jeg vel at gøre Resten selv.“

„Naa,“ raabte Edele og klappede i Hænderne, „har Du intet andet paa Hjerte end det? Jeg skal gaa til Kongen og bede ham i denne Stund.“

Hun løb straks over paa Vestersalen, og saa velkendt var hendes Forhold til Kongen, at ingen undrede sig over at se hende dér eller nægtede hende Adgang til Hallen, hvor Kongen sad. Og da Kongen blev hende var, opklaredes hans Mine, han rakte hende sin Haand og sagde glad:

„Visselig maa der gaa usynlige Bud imellem dine Tanker og mine. Jeg sad just og ønskede dit Komme, og se, Du er her i samme Stund.“

„Formørker nu blot ikke mit Komme Eders Sind," sagde Edele og lo. „Thi denne Gang kommer jeg for at bede Eder opfylde et Ønske."

„Edele," sagde Kongen bevæget, „mener Du, noget skulde gøre mig mere glad? Saa længe var Du mig til Glæde, og aldrig bad Du mig om det mindste. Dit Ønske er opfyldt, før det er udtalt af din Mund."

Edele fremsatte da Broder Laurids' Begæring, som Kongen opfyldte straks. De talte derefter sammen en Stund, og da de skiltes, sagde Kongen:

„Vi farer nu snart alle til Sverige paany, og da maa Du være med, frygter jeg end for, at denne Færd bliver mindre lystelig end den sidste."

„Stakkels Torben," sagde Edele og lo, „skal vi nu have Fejde igen? Længslen brænder i hans Blik, saa det skærer i mit Hjerte, hvergang jeg ser hans Ansigt. Naar vil I dog fatte Barmhjertighed med hans Kval?"

„Ak," sagde Kongen, og hans Ansigt blev pludselig mørkt. „Hans Tid kommer nok, taaler jeg end daarlig at tænke derpaa. Men lad ham vente; jeg frygter for, at der forestaar bitre Tider for os alle."

Da Edele bragte Broder Laurids den gode Tidende, klappede han hende paa Kinden og sagde med sit dulgte Smil: „Ja, Søster Edele, Du og jeg gør Slægten Ære; om vi lever, vil vi begge endnu kunne drive det vidt."

Faa Dage efter fo'r det ganske Hof til Sverige uden Krigsfølge, thi det var saaledes Sten Stures Raad, for at Almuen ikke unødig skulde blive ægget op. Sten Sture mødte selv Kongen og Dronnin-

gen ved Grænsen og fulgte dem til Stockholm, men det blev snart aabenbart for alle, at han pønsede paa Svig. Flere Gange stod Sten Sture Kong Hans efter Livet, og hvad som værre var, Rigsraadet begyndte at bryde deres Løfter til Kongen og nærme sig til Oprørspartiet paany.

Det var den rænkefulde Hr. Hemming Gad, der nærede et brændende Had til alt Dansk, som bragte Kongens forsonlige Planer til at strande. Han var udnævnt til Biskop i Linköping, men Pave Alexander havde ikke villet stadfæste hans Valg, og da Kong Hans nægtede ham sin Støtte, rettede han alle sine Bestræbelser paa at sprænge Unionen paany. Det lykkedes ham at forsone de to gamle Fjender, Sten Sture og Svente Nielsøn, og sammen med fire andre Raader rejste disse tre Oprørsfanen den 1ste August 1501 paa et Møde i Vadstena. Et Opsigelsesbrev sendtes Kongen, som sad i Stockholm uden andet Værn end Slottets Besætning og Mandskabet paa Skibene.

Da han med Opsigelsesbrevet i sin Haand traadte ind til Fru Christine og fortalte hende, hvad der var sket, sagde Dronningen: „Nu, kære Herre, end sidder I dog inde med Landets Hovedstad og bør ikke uden Sværdslag rømme Riget."

„Kun lidt vilde det frugte, om jeg blev her," sagde Kongen modløst. „Altfor ringe Styrke har vi, og om jeg skikkede Bud til det danske Rigsraad efter Hjælp, da er jeg ikke sikker paa, at jeg fik den. Thi I véd bedst selv, at jeg er omgivet af Forrædere ogsaa dér. Jeg maa til Danmark straks for at rejse en Hær."

„Kære Herre," sagde Fru Christine mildt. „I véd

bedst, hvad I har at gøre til Rigernes Tarv. Drag I da til Danmark og hent Undsætning dér; imedens skal jeg værge Stockholm for Eder, saa langt min Evne rækker."

Kongen stirrede en Stund paa hende uden at tale; som Skygger jog igennem hans Sind Minderne om den Haardhed, Ligegyldighed og Haan, han havde vist denne Kvinde, og som i et Glimt saa han det Højsind, hvormed hun nu lønnede ham derfor.

„Kære Frue," sagde han bevæget, „vil I virkelig gøre dette for min Skyld?"

„Nu," sagde Dronningen koldere, „meget mere end dette havde jeg villet gøre for Eders Skyld, om jeg havde faaet Lov. Uheld havde jeg i Kærlighed; vi faar nu se, om ikke Heldet følger mig i Krig."

Kongen gjorde en Bevægelse, som vilde han gribe hendes Hænder og kysse dem; men med et pludseligt Udtryk af Væmmelse trak Droningen sig tilbage og sagde bittert:

„Saa komme I ogsaa i Hu, at herved sker ingen stor Forandring i min Stand; ene og værgeløs var jeg paa hver af Eders Borge, var I end selv til Stede. Bliver jeg her, saa slipper jeg dog for at se et Syn, som bliver mig ledere og ledere Dag for Dag."

Dermed gik Droningen atter af Hallen og Kongens Sind var atter koldt imod hende som før. Faa Dage efter sejlede han tilbage til Danmark med Jomfru Edele i sit Følge. Men dette, at Dronningen nu blev i Stockholm, udsat for allehaande Farer, medens Kongen tog Edele med sig hjem, vakte en saadan Storm af Forbitrelse, at Kongen selv blev betænkelig. Nu mente ogsaa Billerne, at det rette Øje-

blik var kommet til at skride ind; baade Ove og Hans Bille gik til Kongen og krævede, at Brylluppet nu skulde finde Sted; og Kongen bøjede sig.

I Vinteren 1502, medens Travlhed herskede over hele Riget for at skaffe Fru Christine Undsætning, fejredes Torben Billes og Edele Jernskægs Bryllup med Glans og Pragt paa Abrahamstrup, hvorfra det nygifte Par drog til Vordingborg, hvilket Len Torben nu tog i Besiddelse.

Vinteren over blev Kongen boende paa Vordingborg hos de Unge, og dette vakte stor Forargelse. Men Torben Bille lod ikke til at finde noget forunderlig heri. Han var mild og glad, viste sin Hustru stor Ømhed, og den unge Fru Edeles Latter og Sang genlød over den ganske Borg.

EN OG TYVENDE KAPITEL.

Store Begivenheder.

Selv da Kong Hans omsider forlod Vordingborg, og Farvandet var frit, satte han sig endnu ikke i Bevægelse for at bringe sin Hustru Undsætning. I Stedet fulgte han sin Datter Elisabeth til Holsten; den 10de April 1502 fejrede hun saa sit Bryllup med Kurfyrsten af Brandenburg i Stendal.

Men derefter brød Kongen op med alle de Skibe og alt det Mandskab, han kunde opbyde. Hans Bille var Hærens Anfører, medens Broderen Anders sendtes til Norge for at undertrykke det Oprør, der samtidig var udbrudt dér.

Dronning Christines Stilling i Stockholm var for-

færdelig, og det Heltemod, hvormed hun saa længe holdt Borgen imod en overmægtig Fjende, savner vistnok et Sidestykke i Danmarks Historie. Hun havde fra først af en Besætning paa 1000 Mand, men ud paa Foraaret bortreves de 900 af en pestagtig Sygdom.

Forholdene paa Borgen blev næsten uudholdelige; Ligene, der ikke kunde stedes ordentlig til Jorde, forpestede Luften, og de Levendes Modstandskraft formindskedes, fordi Forraadene var slupne op, saa at Forsvarerne næppe fik vaadt eller tørt. Den 29de April havde Dronningen kun 70 Mand tilbage, og deraf var de fleste angrebne af Pesten; og da foretog Hemming Gad en Storm; men selv dette Angreb afslog de faa, haardt medtagne Forsvarere, i den Grad havde Fru Christine indblæst dem sit ukuelige Mod.

Først den 6te Maj overgav hun sig paa Betingelse af, at hun fik frit Lejde til Danmark; hun havde da paa Stockholms Borg kun ti Mand, som evnede at bære Vaaben. Den 10de Maj drog hun ud af Borgen, stolede paa Sten Stures Ridderlighed. Tre Dage efter ankom Kongen med Flaaden — kun tre Dage for sent. Han forlangte naturligvis straks at faa Dronningen sendt ud til Flaaden; men Sten Sture, der kaldte sig en Riddersmand, og som var det svenske Folks Afgud, nægtede nu at opfylde Vilkaarerne for Overgivelsen.

Han beholdt Dronningen som Gidsel i halvandet Aar, først paa Stockholm Slot senere paa Vadstena, og han behandlede hende i denne Tid som en Fange, der ofte maatte mangle Drikke og Mad. Det var

først ved Lübeckernes og en pavelig Kardinals Mellemkomst, at Kongen omsider skaffede hende fri; thi saa længe hun var i hans Dødsfjendes Hænder, turde han jo for hendes Livs Skyld intet foretage sig. Og da Dronningen omsider vendte tilbage til Danmark, viste Sten Sture hende den Haan at ledsage hende til Grænsen, som havde hun kun været en kær Gæst.

Paa Tilbagerejsen døde han i Jønköping; men dette gjorde ingen Forandring i Forholdet til Danmark, thi i hans Sted blev Svante Nielsen Sture valgt til Sveriges Rigsforstander. Fra nu af skiftede frugtesløse Underhandlinger med ørkesløs Krig mellem de to Broderlande, og Kong Hans blev aldrig mere Sveriges Herre. Men saa stort var Naget i Danmark over de svenske Stormænds Forræderi, at hvor godsindet Kong Hans var, da var dog Blodbadet i Stockholm kan hænde faldet paa hans Navn, om han havde faaet Magt dertil.

I Danmark var Billerne allerede godt paa Veje til at naa den Storhed og Magt, som var deres Livs Maal. Thi den mægtige Rigshovmester, Povl Laxmand, var omsider fældet.

Det var Lensmanden paa Ørum Slot, Ebbe Strangesen, og hans gode Ven, Bjørn Andersen, som mødte ham en Aften paa Højbro. Straks drog Ebbe og Rigshovmesteren deres Værge og huggede løs paa hinanden; Bjørn Andersen vilde lægge sig imellem, men maatte snart værge for sig selv, og under denne Tvekamp styrtede Povl Laxmand i Vandet, medens Ebbe Strangesen haanligt raabte efter ham: „Du hedder Laxmand, Du hører hjemme i Vandet, svøm nu.“

Rigshovmesteren omkom ynkeligt; og da der ingen Tvivl var om hans Brøde, blev han efter sin Død anklaget for Højforræderi. Rigsraadet dømte ham da ogsaa og tilkendte Kongen alt hans Gods, som ikke var lidet; thi Povl Laxmand havde været Landets rigeste Mand. Foruden sine store Len ejede han fem Hovedgaarde, fjorten Møller og ni Hundrede Bøndergaarde. Heraf købte Torben Bille Rigshovmesterens Gaard i Korsør samt Sandholt og Arreskov paa Fyen.

Imidlertid var ogsaa Torben Billes Hjem blevet gennemrystet af en Katastrofe, som truede med at lægge det unge Ægtepars Lykke øde.

Det var kort efter, at Kongen forgæves havde søgt at undsætte Fru Christine i Stockholm og atter sad paa Abrahamstrup. Thi næsten altid var han nu her eller paa Vordingborg eller Sandholt; saa tung var han i Sindet nu, da alt gik ham imod, at han mindre end nogen Sinde kunde undvære Fru Edeles muntre Selskab.

De sad i Hallen, som forhen, ved Tavlebord eller Luth, og Torben, der med Aarene stedse blev mere mild og god, syntes ikke at tage noget Anstød deraf. Men Eske Fynbo gik stadig mørkere og mere indesluttet omkring; altid sørgede han for at være i Edeles Følge, stedse uhyggeligere følte hun sig til Mode under hans truende Blik, og ofte hændte det, naar hun sad med Kongen i Hallen, at Eske under et eller andet Paaskud traadte ind, og da gik hans Blik lynsnart om de to, som vilde han have Vished for den Mistanke, der gnavede paa hans Sind.

Da var det en Dag i Foraaret 1503, at Torben Bille kaldte sin Foged, Peder Mortensøn, for sig og

gav ham forskellig Anvisning til Gaardens Drift, saa at Eske, der stod hos, forstod at det gjaldt en Rejse. Lidt efter kaldte Torben ham da ogsaa for sig og sagde: „Lad sadle min Hest og din egen; vi rider ret nu til Vordingborg.“

Der kom et ondt Blik i Eskes Øjne, da han svarede: „Jeg skal sige det til Niels, at han holder sig rede. Selv bliver jeg her.“

„Tag Dig i Vare,“ sagde Torben barsk. „Det er ikke første Gang, Du viser mig aabenbar Ulydighed, sker det igen, maa Du drage af mit Brød.“

Men saaledes talte Torben kun, fordi Fogeden stod hos, han vidste kun alt for vel, at han var for svag til at gøre Alvor af sin Trusel. Eske svarede da heller intet, men gik ned; og da Torben kort efter red af Gaarde, var det ikke Eske, men Niels, som var i hans Følge.

Den Dag holdt Eske sig næsten bestandig i Kongens Nærhed; engang mødte Kong Hans hans Blik, og det gav et Sæt i ham, medens han spurgte: „Hvem er dog den Svend, saa hæsligt han skuler, og staar, som vogtede han paa hvert af vore Ord?“

„Han?“ sagde Edele og kom selv til at skælve i det samme. „Det er just den Broder, hvorom jeg har talt, der vogter mig som en Drage. Jeg beder Eder, kære Herre, at vi tager Vare paa os selv, medens han er hos.“

Men Kongen greb hendes Haand og hviskede ømt: „Tager Vare? Ak, Edele, saa varsomme har vi været, siden Du blev Torbens Brud, at Vanviddet snart omtaager min Forstand.“

„Herre,“ sagde Edele og gjorde sig fri, „er jeg

ikke hos Eder tidlig og silde? Vil I da krænke den Mand, paa hvis Borg I er Gæst?"

„Jeg véd ikke selv, hvad jeg vil," sagde Kongen mørkt. „Stundom flimrer det rødt for mit Blik, og naar jeg ser Torben stryge dit Haar eller kysse din Kind og din Haand, da brænder en ond Dom paa min Tunge. Bliver Du ikke min, som Du var det før, da lader jeg en Dag hans Hoved springe paa Blokken."

„Nej, Herre," sagde Edele og lo, „nu tale I ikke saa ræddeligt, at mørke Syner skal forstyrre min Søvn i Nat. Heller kommer I i Kveld til Foden af Taarnet, hvor jeg har mit Kammers; da skal jeg synge for Eder, som jeg gjorde det fordum, og min Sang skal bringe Lise til Eders Sjæl."

Eske Fynbo hørte de sidste Ord; og da Mørket faldt, stod han skjult i en Krog ved Muren med Haanden paa sit Sværd. Det var hans faste Beslutning, at om Kongen i denne Nat krænkede Torben Billes Hustru, da skulde de baade lade deres Liv.

Længe havde han ikke ventet, før han skimtede en høj og bredskuldret Skikkelse ved Taarnets Fod og kendte, at det var Kongen. En Stund var alt stille, saa gav Kongen et dæmpet Raab, og oppe fra Taarnet lød lidt efter Edeles muntre Røst:

Liden Kirsten er saa væn en Mø,
Du rømmer af Land, Hr. Jon!
hende beder saa rige Bejler under Ø.
I fremmed Land og der fødes mangen stolt Ædeling.

Eske stod i sin Krog og blev helt blød om Hjerte. Det gik jo ham, som andre, at aldrig saa han Edeles

Smil eller hørte hendes Røst, uden at Hadet og Skinsygen tav i hans Bryst, og han mindedes ikke andet, end at han havde hende kær. Men Bitterheden steg dog i ham paany, da han hørte Edele synge:

Hr. Jon han lader sit Bryllup rede,
Du rømme af Land, Hr. Jon!
Dankongen lader ham dertil bede.
I fremmed Land og der fødes mangen stolt Ædeling.

„Ak," tænkte Eske, „det er alt kun aftalt Spil, og hun har haft mig til bedste. Hun mærkede, at jeg lyttede i Hallen og føjede sine Ord derefter. Hun er Kongens Slegfred, som hun var det før."

Han satte sig grublende paa en Sten, thi det gik over hans Tankes Evne, hvordan en ung Kvinde kunde være saa fager og glad, naar hun dog levede i idel Løgn og Synd.

Da Sangen var til Ende, gik Kongen op; Eske rejste sig og fulgte ham med listende Trin, og han blev straks var, at Kongen ikke gik imod den Fløj, hvor hans Kammers laa. Han gik langt ad Trapper og Gange, som vilde han lede en mulig Forfølger paa Vildspor. Men omsider havnede han i Taarnet, standsede udenfor Døren til Fru Edeles Kammers, og slog tre dæmpede Slag i dens Karm. Eske hørte, at Døren blev aabnet og lukkedes igen.

Saa satte Eske sig paa Trappens øverste Trin, gemte sit Hoved i sine Hænder og brast i Graad. Thi han forstod, at han gik ikke her og vogtede sin Søsters Ære. Han forstod ogsaa i det samme, at Edeles Magt over ham var større, end han havde tænkt.

Han evnede ikke at gøre hende Sorg, han evnede ikke at dræbe den, paa hvem hendes Elskov var faldet; han maatte som hidtil se alt og høre alt og forstaa, være rede til at vogte hende mod ondt, og bøje sin Nakke for dem, hvis Rigdom og Magt han regnede for intet, men som blev store og ukrænkelige, fordi hun skænkede dem sin Gunst.

Indtil Morgenen gryede sad han der og ventede, men Kong Hans kom ikke tilbage. Og da Dagen lyste, var Eskes Tanker atter andre, og han foragtede sig selv, fordi han havde været svag i Natten; et vildt Had steg i ham til disse to Mænd, der havde røvet ham den Kvinde, han havde kær, og som saa daarlig vogtede hendes Lykke og Ære.

Vilde Hævntanker kom og gik gennem hans Sind, og da han omsider rejste sig, havde han lagt sin Plan.

TO OG TYVENDE KAPITEL.

Gemt er ikke glemt.

Saa snart Torben var kommet hjem, søgte Eske ham op i hans Brevkammer, satte sig ubuden paa en Kiste og sagde: „Torben, det er min Agt nu at gaa af dit Brød.“

Det klarede straks op i Torbens Ansigt, og han sagde glad: „Det glæder mig for Sanden at høre, Eske. Saadan som Du er stedt, har det længe undret mig, at Du ikke er draget her fra.“

„Glæd Dig ikke for tidligt,“ sagde Eske mørkt. „Jeg har en Kende at sige Dig forinden, og det vil næppe være Dig til Behag.“

„Nu," sagde Torben og saa sky til Eske, der altid gennem sit stærkere Sind havde haft ham i sin Magt, „Du er Edeles Broder, og vi er ene. Tal da kun frit."

„Sig det til en Træl," sagde Eske haanligt. „Aldrig har Du vel hørt mig sige et Ord, som var bundet af Frygt for Dig."

„Nej," sagde Torben heftigt, „ingen Mand havde vel taalt de Ord af sin Svend, som Du har ladet mig høre."

„Nej," sagde Eske i samme Tone, „Du er fejgere end de fleste."

„Eske," sagde Torben truende, „Du drage Dig til Minde, at end er Du i mit Brød; det koster mig kun et Ord, og Du sidder i Taarnet."

„Aldrig faar Du det Ord udtalt," sagde Eske roligt. „Jeg kunde tage dit Liv i denne Stund, som jeg kunde have taget Kong Hans' Liv forgangen Nat, da han var hos Fru Edele."

Torben gemte Ansigtet i sine Hænder og stønnede højt, men svarede ikke et Ord. Eske saa foragteligt paa ham og vedblev:

„Helst maa Du da høre roligt, hvad jeg har at sige. Jeg vil ikke kalde Dig en Niding, thi en Niding kan være stor i sin Grusomhed og Falskhed. Men Du er en ussel Karl, og derfor vil jeg ikke længere være i dit Brød."

Torben mandede sig op til at sige spottende: „Jeg hører det. Længe har Du været mig en utro Tjener og kun pønset paa ondt imod din Herre. Kan hænde agter Du nu at fejde mig aabent paa?"

„Jeg har tænkt derpaa," svarede Eske roligt. „Ikke

Han evnede ikke at gøre hende Sorg, han evnede ikke at dræbe den, paa hvem hendes Elskov var faldet; han maatte som hidtil se alt og høre alt og forstaa, være rede til at vogte hende mod ondt, og bøje sin Nakke for dem, hvis Rigdom og Magt han regnede for intet, men som blev store og ukrænkelige, fordi hun skænkede dem sin Gunst.

Indtil Morgenen gryede sad han der og ventede, men Kong Hans kom ikke tilbage. Og da Dagen lyste, var Eskes Tanker atter andre, og han foragtede sig selv, fordi han havde været svag i Natten; et vildt Had steg i ham til disse to Mænd, der havde røvet ham den Kvinde, han havde kær, og som saa daarlig vogtede hendes Lykke og Ære.

Vilde Hævntanker kom og gik gennem hans Sind, og da han omsider rejste sig, havde han lagt sin Plan.

TO OG TYVENDE KAPITEL.

Gemt er ikke glemt.

Saa snart Torben var kommet hjem, søgte Eske ham op i hans Brevkammer, satte sig ubuden paa en Kiste og sagde: „Torben, det er min Agt nu at gaa af dit Brød.“

Det klarede straks op i Torbens Ansigt, og han sagde glad: „Det glæder mig for Sanden at høre, Eske. Saadan som Du er stedt, har det længe undret mig, at Du ikke er draget her fra.“

„Glæd Dig ikke for tidligt,“ sagde Eske mørkt. „Jeg har en Kende at sige Dig forinden, og det vil næppe være Dig til Behag.“

„Nu," sagde Torben og saa sky til Eske, der altid gennem sit stærkere Sind havde haft ham i sin Magt, „Du er Edeles Broder, og vi er ene. Tal da kun frit."

„Sig det til en Træl," sagde Eske haanligt. „Aldrig har Du vel hørt mig sige et Ord, som var bundet af Frygt for Dig."

„Nej," sagde Torben heftigt, „ingen Mand havde vel taalt de Ord af sin Svend, som Du har ladet mig høre."

„Nej," sagde Eske i samme Tone, „Du er fejgere end de fleste."

„Eske," sagde Torben truende, „Du drage Dig til Minde, at end er Du i mit Brød; det koster mig kun et Ord, og Du sidder i Taarnet."

„Aldrig faar Du det Ord udtalt," sagde Eske roligt. „Jeg kunde tage dit Liv i denne Stund, som jeg kunde have taget Kong Hans' Liv forgangen Nat, da han var hos Fru Edele."

Torben gemte Ansigtet i sine Hænder og stønnede højt, men svarede ikke et Ord. Eske saa foragteligt paa ham og vedblev:

„Helst maa Du da høre roligt, hvad jeg har at sige. Jeg vil ikke kalde Dig en Niding, thi en Niding kan være stor i sin Grusomhed og Falskhed. Men Du er en ussel Karl, og derfor vil jeg ikke længere være i dit Brød."

Torben mandede sig op til at sige spottende: „Jeg hører det. Længe har Du været mig en utro Tjener og kun pønset paa ondt imod din Herre. Kan hænde agter Du nu at fejde mig aabent paa?"

„Jeg har tænkt derpaa," svarede Eske roligt. „Ikke

Dig, thi en Fejde mod slig Stakkel vilde ikke være Umagen værd. Men Kong Hans er en Mand; at rejse Almuen mod ham og skille ham ved hans Krone, det vilde være Mands Gerning. Kan hænde gør jeg det ogsaa engang."

Torben fo'r op: „Og det vover Du at sige til mig, hans Lensmand, medens Kongen selv sover under mit Tag?"

„Sæt Dig," sagde Eske koldt. „Sørgeligt var det, om Du med dine usindige Ord saa brat skulde gøre Edele til Enke."

Torben satte sig og stirrede mørkt paa Eske, der fortsatte, som om intet var hændet: „Jeg har tænkt derpaa, men Tiden er ikke dertil. Heller ikke er det Kong Hans, jeg vil til Livs, men Dig. Og hvorfor skulde jeg tage dit Liv, naar jeg kan tage din Ære? Vil Du vide min Agt, da er det at drage over det ganske Land og forkynde det over alt, at Hans Naade følger Torben Bille fra Abrahamstrup til Sandholt og fra Sandholt til Vordingborg. Han lytter til Fru Edeles Sange og leger Tavlebræt med hende i Torben Billes Hal. Og Torben Bille smiler dertil og rejser af Gaarde i Kongens Ærinde, naar han er i Vejen. Mener Du da ikke, Folket vil sige over det ganske Land, at mere kongetro Mand end Torben Bille er ingen Tid set?"

Torben sad og legede med sin Daggert; et Øjeblik var det hans Tanke at kaste sig over Eske og støde ham ned. Men han vidste, at han vilde komme til kort, dertil var han lammet af Anger og Sorg og Skam. Thi alt det, han anede og vidste, alt det som nagede ham i tunge Ensomhedens Timer, men

som han ikke vilde se, det viste Eske ham nu for hans Ansigt i Sandhedens klare Spejl, og han vidste intet at svare dertil.

Han tænkte en Stund, om han ikke kunde lade Eske gribe. Men Eske stod ved Døren med Haanden paa dens Laas; gjorde Torben Anskrig, vilde Eske laase ham inde, og inden der kom Hjælp, vilde han være langt derfra.

Heller ikke tvivlede han om, at Eske vilde gøre Alvor af sin Trusel, og den skræmmede ham saare; thi han var endnu mere øm over sin Ære end over sit Liv. Han sagde usikkert:

„Eske, Du var engang min Ven, og Du er Edeles Broder. Hvorfor vil Du dog gøre os den Tort at drage herfra i Vrede og sprede vor Skam for alle Vinde? Det vil blive Edeles Død.“

Eske stod en Stund tavs, saa sagde han tonløst: „Du sagde dér, Torben, det eneste Ord, som kunde blive din Frelse. Jeg skal da blive, se og høre paa alt dette som hidtil; men jeg stiller et Vilkaar.“

„Intet Vilkaar kan Du stille, jeg opfylder det jo gerne,“ sagde Torben. „Vil Du sidde i Højsædet ved mit Bord, vil Du ride ud ved min Side, vil Du have Gaard og Gods? Alt, hvad Du beder mig om, er opfyldt i samme Stund.“

„Jeg attraar intet saadant,“ sagde Eske bittert. „Jeg er kun en ringe Svend og byttede ikke med Dig i al din Herlighed. Men det Vilkaar sætter jeg, at Fru Edele skal bede mig selv. Om hun vil komme til mig, se paa mig med sine klare Øjne og sige til mig med sin lyse Røst: Eske, bliv hos os, jeg beder Dig derom — da skal jeg blive.“

Dermed vendte han sig og gik. Torben gik straks til Edele og sagde hende alt, som det var.

Men Edele svarede ham med Øjne, der lyste af Vrede og Haan: „Eske har Ret! En ussel Karl er Du, og en Daare var jeg, der nogen Tid gav mig Dig i Vold. Aldrig gaar jeg Tiggergang for Dig til dine Svende."

„Han er dog din Broder," sagde Torben indtrængende, „og hvor stor Fortræd han kan volde os alle, véd Du bedst selv."

„Da grib ham og sæt ham i Taarnet," sagde Edele forbitret. „Eller lad ham drage sin Kaas som han vil. Jeg ser ham hellere af Gaarde i Dag end i Morgen. Længst var jeg led af hans skumle Fjæs og hans truende Blik; var Du en Mand, da hængte Du slig Lurer og Spejder i Galgen."

Alt det Torben tryglede og tiggede, nyttede ham intet; thi Edele var just nu første Gang med Barn, og hun lod sig ikke tale til Rette.

Da bad Torben Eske vente en Stund og skrev i sin Kvide følgende Brev til sin Moder paa Søholm; Brevet er opbevaret endnu:

„Sønlig og kærlig Hilsen sendt altid med Gud. Beder jeg Eder kærligen, kære Moder, at jeg maa vist slaa min Lid til de 200 Mark, I lovede mig i Køge alsenest 8 Uger eller Dagen næst efter Paaske. Item, kære Moder, beder jeg Eder kærligen, at I flyr det saa, at Fynboen bliver hos mig enten med det gode eller med det onde, og lover, at I ville skrive for ham til Edele, min Hustru, at hun skal tale hans bedste til mig. Det er min kærlige Bøn til Eder. Beder jeg Eder kærligen, at I ville vel gøre og

umage Eder hid til Edele det snareste I kunne, som I loved mig. Hermed befaler jeg Eder Gud.

Abrahamstrup, Skærtorsdag 1503.

Torben Bille."

Fru Ermegard kom straks, som hun da ogsaa forhen havde haft til Hensigt, thi en Kvinde var i hin Tid al Tid til Stede og bistod ved sin Sønnekones Nedkomst. Meget vidende og lidet talende gik den kloge, gamle Kvinde omkring paa Abrahamstrup, som Kongen nu havde forladt, og snart var hun klar over, hvordan alt stod til. Det kostede hende kun ringe Umag at omstemme Eske, saa hun opfyldte sin Mands Bøn, og Eske slog sig til Taals.

Da Torben en Dag traf ham ved Borgporten, rakte han ham Haanden og sagde ham Tak. Eske tog ikke Haanden, men sagde koldt:

„Nu, det er sket som jeg vilde, og jeg bliver da. Men Du skal vide, at i mine Øjne er og bliver Du en ringe Karl endda. Hvor kan Du have en Kvinde kær og dele hende med en anden Mand?"

Da gik der et lyst Smil over Torbens Ansigt, og han sagde: „Fatter Du ikke det, Du som selv er under hendes Magt? Mod Edele er vi alle som smaa Hunde, der gerne æder Smulerne fra hendes Bord. Saa er hun heller ikke som andre Kvinder, men lyser over os som en Sol. Og hvem vil kræve, at den skal lyse for En alene?"

Eske gjorde sig haard overfor hans Ord; og da Torben gik, saa Eske mørkt efter ham. Han sagde ved sig selv: „Nu ja, de faar da have Fred for mig, saa længe hun lever. Men gemt er ikke glemt."

TRE OG TYVENDE KAPITEL.

Høstens Tid.

Gamle Fru Cæcilie var allerede død, og kort efter fulgte Fru Ermegard hende i Graven. Ellers gled Aarene roligt hen, men over Torben Billes og Fru Edeles Ægtestand syntes ikke at lyse nogen lykkelig Stjerne; thi medens ellers Skarer af kraftige Sønner og Døtre blomstrede op rundt paa Billernes Borge, døde alle Fru Edeles Børn som smaa; og nok var der jo, som deri saa en Straf for hendes Synder; men selv bevarede hun sit lyse, lykkelige Sind, og Torben lod ikke til at mangle noget i sin Lykke.

Kong Hans gæstede dem ofte paa deres Len, helst nu, da hans eget Hof var saa godt som ophævet; thi Fru Christine var kun sjældent hos ham; hun havde efter sin Hjemkomst fra Stockholm foretaget en Pilegrimsrejse til Wilsnack, og henlevede nu sine Dage paa Næsbyhoved.

Men saa ofte Kong Hans havde Stunder, gæstede han Torben og Edele paa Abrahamstrup eller Vordingborg, stundom ogsaa paa Sandholt. Mange Julelag tilbragte han med Gammen og Glæde i deres Selskab, og rige Gaver sendte han dem: Klaret, Emsterøl, Syltetøj og kosteligt Klæde. Som det ses af et endnu opbevaret kongeligt Brev, sendte Kong Hans endog Befaling til Lensmanden paa Københavns Slot, at han maatte sende „den hvide Kjole, som Markus Skræders Søster havde syet," til Vordingborg.

Alt dette vakte selvfølgelig vedblivende stor Forargelse; selve Biskoppen Jens Andersen Beldenak vovede engang ad Omveje at sætte Kongen i Rette

for hans Forhold til den skønne Fru Edele; men Kongen viste ham brat af.

For Torben Bille var det magtpaaliggende at slaa de onde Rygter ned og hævde Fru Edeles Ære. Han havde hende stedse mere kær og var hende taknemlig for den Glæde hun havde voldt ham. Han havde nu engang skikket sig i Forholdene, som de var, og var der end megen Svaghed og Umandighed heri, saa var der vel ogsaa noget Højsind. For ret at sikre Fru Edeles Stilling og efterlade sig et Vidnesbyrd om, at han ikke havde nogen Anke imod hende, udstedte han i 1508, da han var alvorlig syg, følgende Brev:

„Jeg, Torben Bille, Høvedsmand paa Vordingborg, paa vor naadige Herres Vegne, gør alle vitterligt med dette mit aabne Brev, at jeg have undt, lovet og tilsagt min kære Hustru, Edele Mikkelsdatter, om hun min Død overlevendes vorder, at hun skal nyde og beholde i sin Livstid uden al Afgift kvit og frit uden alle mine Arvingers Gensigelse i nogen Maade alle de Gods, som jeg haver købt, siden jeg fik hende til min Hustru, som ere Sandholt, Arreskov med alle deres Gods og rette Tilliggelse, og om min Gaard liggende i Odense i Fyen med den min Gaard, som jeg købte i København, med alle deres rette Tilliggelse; og tillige alle de Gods, som jeg herefter køber eller panter efter denne Dag."

Imidlertid kom Torben Bille sig denne Gang igen og blev endnu i nogle Aar sin Konge en tro og virksom Mand. Og medens Krig og Ufred rasede rundt om og ofte drog Danmark med ind i sin Hvirvel, steg Billeættens Magt og Indflydelse fra Dag til Dag.

forvildede Tanker, at det maatte være Kongen. Da udstødte han et Brøl som et Vilddyrs og sprang frem over Vejen.

Kongens Hest stejlede skræmt og styrtede i det samme. Saa slemt forslog Kongen sig, at han kun med Møje slæbte sig frem til Aalborg. I denne Stad udaandede han den 20de Februar.

»DE TUSIND HJEM« er vort største og mest indholdsrige, folkeoplysende og underholdende illustrerede Blad; det koster 1 Kr. 75 Øre for et Kvartal og bestilles hos alle Postbude, Postkontorer og Brevsamlingssteder samt paa Bladets Kontor, Reventlowsgade 28, København B.

»DE TUSIND HJEM«s KVARTALSBØGER. Fra Januar Kvartal 1917 vil enhver Abonnent paa Bladet, ganske gratis og portofrit, sammen med et af de udkomne Numre i hvert Kvartal, faa tilstillet en afsluttende Bog i smukt heftet Omslag. Indtil nu har disse gratis Bøger bragt følgende udmærkede danske Romaner: »Henrik Urne«, Roman fra Enevældens Dage af Olga Eggers, »Flintesønnerne«, Roman af Morten Korch, «Hans med Sejrsskjorten«, Roman fra Svenskekrigens Tid af Harald Tandrup, »Skytten paa Urup«, Roman fra Stavnsbaandstiden af Morten Korch. Romanerne, der er udkommen i ovennævnte Orden, er hver paa 208 Sider. Det er Bøger, hvis Udstyrelse og Indhold vil give vore faste, blivende Abonnenter en enestaaende Lejlighed til fuldstændig gratis at samle et værdifuldt Bibliothek. Vi siger fuldstændig gratis, thi her er ikke noget, der hedder Omkostninger til Forsendelse og Emballage; Bøgernes sendes gratis og franco, gennem Postvæsenet, til hver enkelt Abonnent.

En Korrespondent skriver bl. a. til Povinspressen: »Blandt vore største Ugeblade indtager »De Tusind Hjem« igen en ganske særegen Plads.

Det er et stort, smukt Blad med et ganske udmærket Billedstof, baade med Hensyn til Motiver og til Udførelse. Og hvad selve Læsestoffet angaar, staar dette himmelhøjt over, hvad der ellers er Reglen. Det er i bedste Forstand, gennemarbejdet og velskrevet som det er, folkeoplysende og af sund, underholdende og interessant Art. Blot ved at gennemløbe Indholdsfortegnelsen over en af »De Tusind Hjem«s sidste Aargange faar man et Begreb om, hvilken Rigdom af udmærket læseværdigt og belærende Stofmængde, der her bydes Hjemmene.

I ethvert Hjem, særlig paa Landet, hvor man ønsker sund Belæring, samtidig med at man vil underholdes paa den behageligste Maade, bør »De Tusind Hjem« ligge paa Bordet. Det er utvivlsomt det bedst redigerede af alle vore Ugeblade.«

Ansvarhavende Redaktør: *Janus Møen.* Udgiver: *Søren Nielsen.*
Frantz Christreus Bogtrykkeri, København.

Ph. Hansen.

